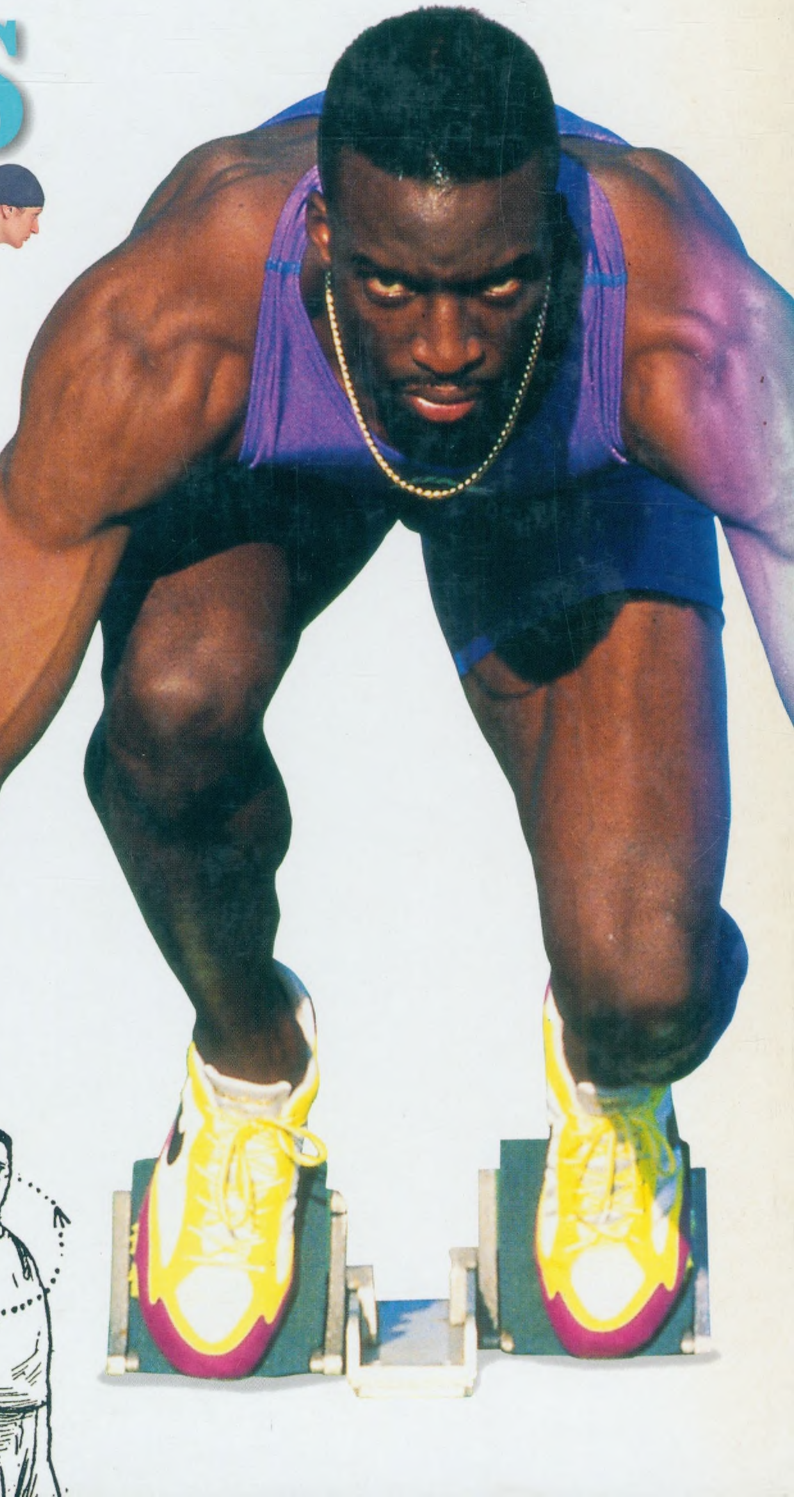
DK ŽVILGSNIS Į PASAULĮ

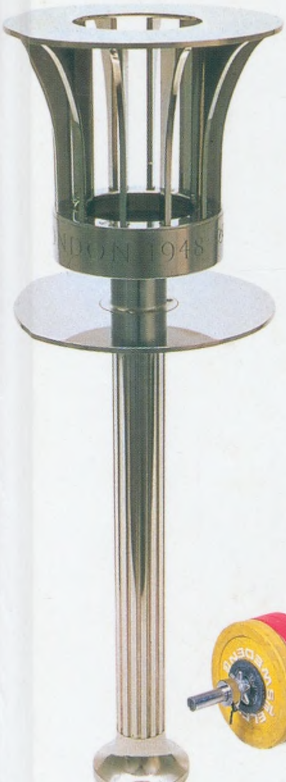

OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS

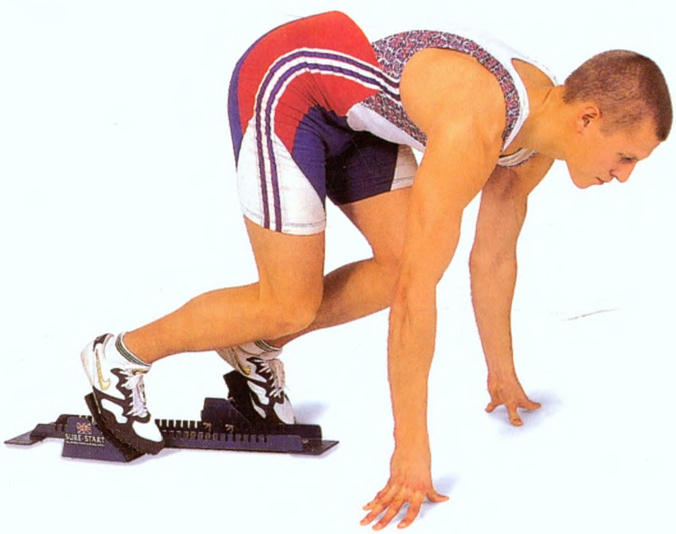

CHRIS OXLADE ir
DAVID BALLHEIMER

ŽVILGSNIS Į PASAULĮ

OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS

Pozicijos užėmimas gimnastikos laisvųjų pratimų rungtyje

Vengrijos pašto ženklas, skirtas paminėti 1960 m. olimpinėms žaidynėms Romoje

Deglas, naudotas 1988 m. Seule

Šešto dešimtmečio sportininko apranga

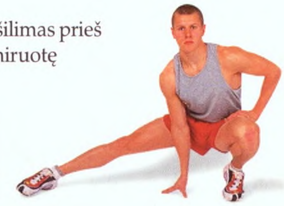

Pasirodymas išjodinėjimo rungtyje

Vežimėlių lenktynės

ŽVILGSNIS Į PASAULĮ

Apšilimas prieš treniruotę

OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS

Autoriai
CHRIS OXLADE ir
DAVID BALLHEIMER

Ženkliukas, skirtas paminėti 1924 m. žaidynėms Paryžiuje

A DORLING KINDERSLEY BOOK
alma littera
VILNIUS 2000

UDK 087.5:796.032
Oxl-03

A DORLING KINDERSLEY BOOK
„www.dk.com"
DK Eyewitness Guides
Chris Oxlade and David Ballheimer
OLYMPICS
Dorling Kindersley Ltd, London, 1999

Atminimo medalis iš 1936 m. žaidynių Berlyne

Plaukimo akiniai

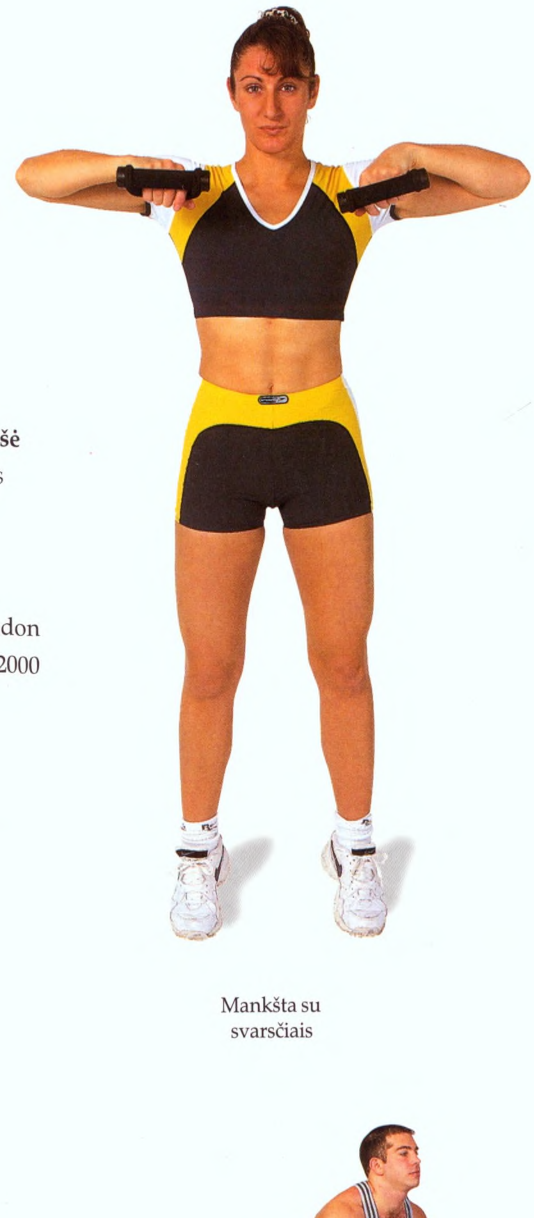

Starto atramėlės

Iš anglų kalbos vertė Arvydas Pliučas
Tekstą apie Lietuvą olimpinėse žaidynėse parašė ir nuotraukas parinko Aleksandras Krukauskas
Redagavo Jolanta Kriūnienė
Kompiuteriu maketavo Ligita Plešanova

ISBN 9986–02–811–6

SL 412. Išleido leidykla „Alma littera",
Šermukšnių g. 3, 2600 Vilnius
Puslapis internete: http://www.almali.lt

Manksta su svarsčiais

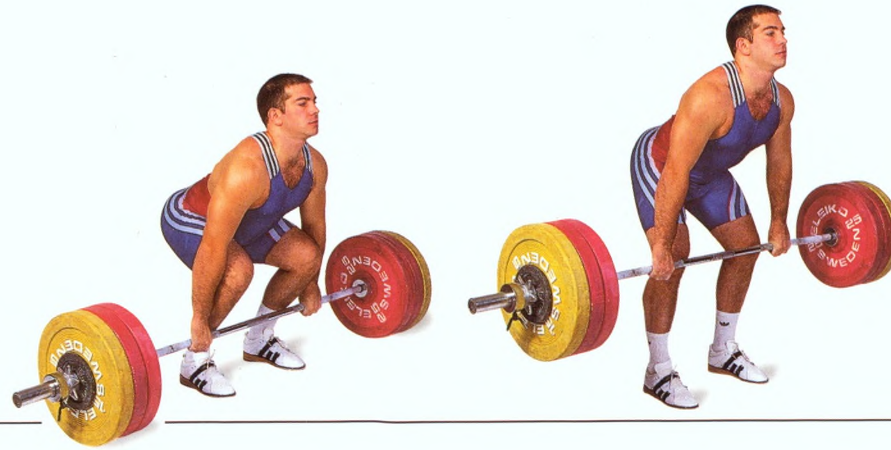
Ieties metiko batelis

Treniruočių batelis

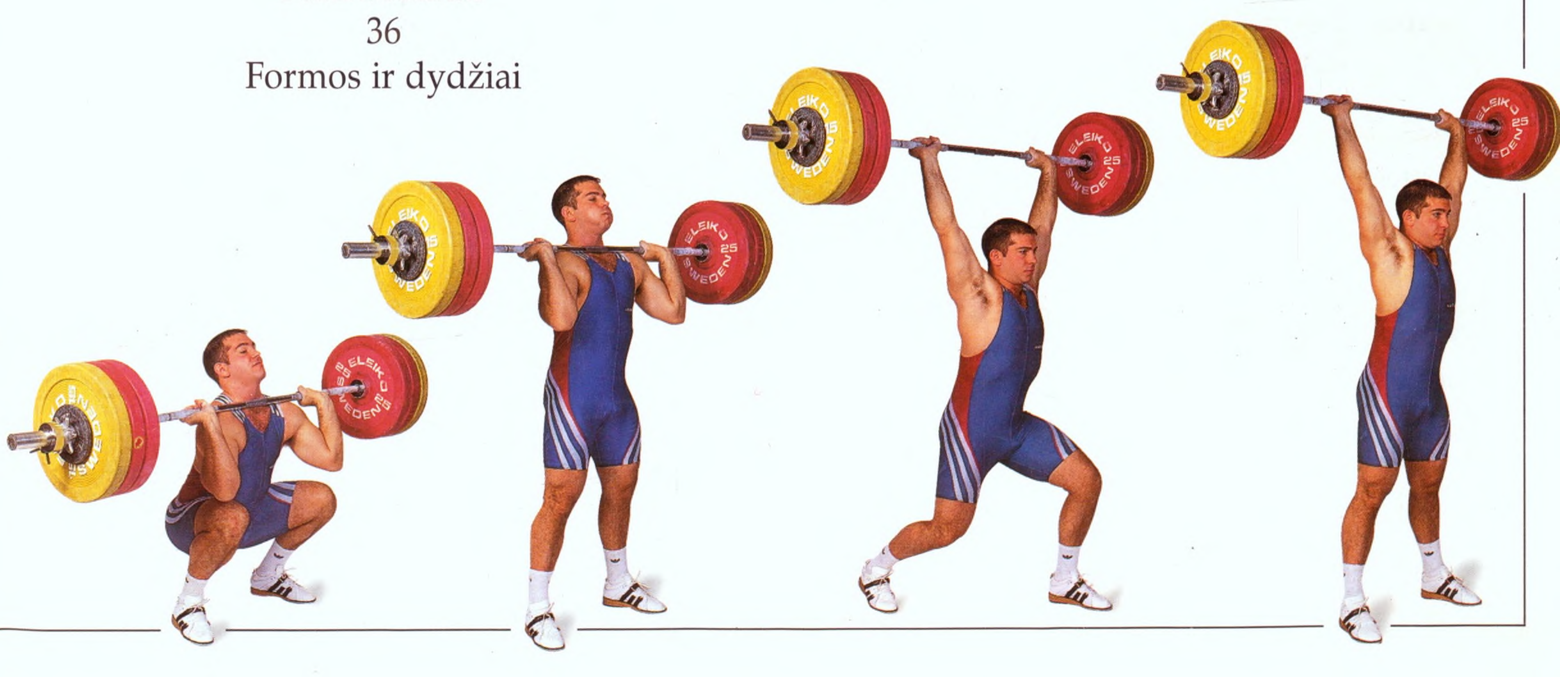

Sprinto batelis

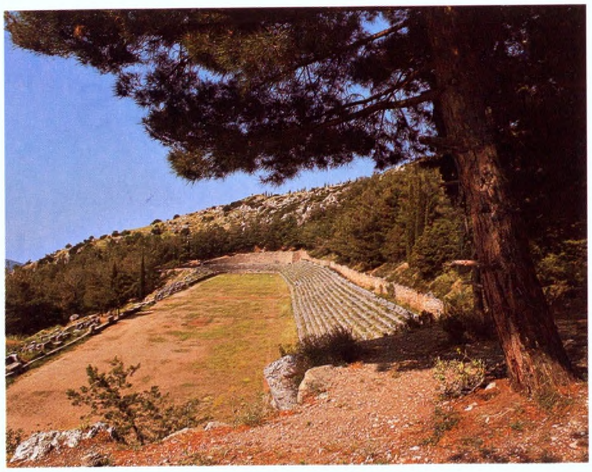
Stūmimas

Turinys

Kas buvo olimpinės žaidynės?

OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS atsirado prieš daugelį amžių senovės Graikijoje. Jos buvo religinės šventės dalis. Graikų gyvenimas glaudžiai siejosi su religija, o sportas buvo vienas iš būdų garbinti dievus. Atskiruose miestuose vykdavo daug vietinių švenčių, o keturiose nacionalinėse šventėse, vadintose panheleninėmis žaidynėmis, galėjo dalyvauti sportininkai iš visų Graikijos regionų ir kolonijų. Tai pitinės, nemėjinės, istminės ir olimpinės žaidynės. Jos keisdavo viena kitą taip, kad viena nacionalinė sporto šventė vyktų kasmet.

DELFŲ STADIONAS
Delfai buvo šventas Apolono miestas. Graikai manė, kad jame yra pasaulio centras. V a. pr. Kr. šlaite virš didžiosios Apolono šventyklos graikai pastatė šį 7000 žiūrovų talpinusį sporto stadioną. Tarp griuvėsių dar ir šiandien galima pamatyti tribūnas žiūrovams ir vietas prižiūrėtojams.

APOLONO GARBINIMAS
Kiekvienos žaidynės buvo vis kitam dievui skirtos iškilmės, todėl jas rengdavo šalia religinių šventyklų ar netoli jų. Pitinės žaidynės vykdavo Delfuose Apolono garbei. Istminės žaidynės Korinte buvo skirtos pagerbti Poseidonui. Dzeusas garbintas nemėjinėse žaidynėse Nemėjoje ir olimpinėse žaidynėse Olimpijoje.

Antikinė Apolono statula

Pitinėse žaidynėse buvo dovanojami lauro vainikai

Ant šio senovinio graikų indo pavaizduoti ginkluoti lenktyniaujantys sportininkai

Skydas, kurio išorinėje pusėje pavaizduoti asmeniniai bėgiko simboliai

Sportininkai lenktyniaudavo, užsidėję šalmus ir nešdami skydus

Panatėnajų amfora

Nemėjinių žaidynių nugalėtojai gaudavo šviežią laukinį salierą

Olimpinėse žaidynėse buvo dovanojami alyvos lapų vainikai

Istminėse žaidynėse buvo dovanojami pušies šakelių vainikai

BĖGIKO APDOVANOJIMAS
Atėnuose vykdavusių panatėnajų varžybų nugalėtojai kaip prizą gaudavo amforą – indą su dviem rankenomis – pilną geriausio alyvuogių aliejaus. Amforos būdavo papuoštos scenomis, vaizduojančiomis kokį nors įvykį. Ant šios amforos pavaizduotos lenktynės su ginklais. Sportas buvo glaudžiai susijęs su karu. Sportinės varžybos buvo priemonė palaikyti gerai karinei formai.

GĖLIŲ VAINIKAI
Panheleninių žaidynių nugalėtojai gaudavo gėlių vainikus. Labiausiai vertinamas buvo olimpinis alyvų vainikas, supintas iš šakelių, nupjautų nuo švento medžio, augusio už Dzeuso šventyklos Olimpijoje. Iš pradžių visi sportininkai buvo mėgėjai, bet vėliau visose, išskyrus olimpines, žaidynėse jie gaudavo piniginius prizus ir netgi atlyginimą už dalyvavimą.

Dauguma žaidynėse naudotų diskų buvo bronziniai ir sunkesni už dabartinius

SPORTININKAI IR RUNGTYS

Ši garsi diską metančio jaunuolio statula yra romėniška kopija bronzinės skulptūros, kurią apie 450 m. pr. Kr. sukūrė, kaip spėjama, graikų skulptorius Mironas. Disko metimas buvo viena iš penkiakovės rungčių. Kitos rungtys buvo bėgimas, šuoliai į tolį, ieties metimas ir imtynės. Be to, žaidynėse vykdavo kumštynių varžybos, važnyčiotojų bei raitelių lenktynės.

Graikų menininkas pasistengė atvaizduoti sportininko raumenis ir jėgą

Romėniška *Disko metiku* vadinamos statulos kopija, padaryta I a. po Kr.

Daugelyje rungčių sportininkai varžydavosi nuogi. Legenda pasakoja, jog taip buvo todėl, kad vienas sportininkas bėgdamas pametė savo strėnjuostę, ir visi suprato, jog be drabužių rungtis lengviau

Sportininkas užėmęs padėtį ir pasiruošęs sviesti diską

IETIES METIKAS

Ietis – galingas ginklas, bet sportinės ietys buvo lengvesnės už naudotas mūšyje. Senovės Graikijos sportininkai laikydavo ietį už odinio diržo, pririšto prie koto arba apsukto apie jį. Paleidus ietį, diržas išsivyniodavo, versdamas skriejančią ietį suktis.

Piešinys ant graikų vazos

Sportinės ietys buvo daromos iš šeivamedžio

Ilgi plaukai surišti kaspinu

Statulėlė buvo padaryta apie 500 m. pr. Kr.

Dešinysis petys nuogas

Tunika vos siekia merginos kelius

Bronzinė spartietės bėgikės statulėlė

MOTERYS ŽAIDYNĖSE

Paprastai moterims nebuvo leidžiama dalyvauti varžybose iki pat II a. po Kr. Į olimpines žaidynes jų niekada neįleisdavo netgi kaip žiūrovių. Olimpijoje kas ketverius metus vykdavo atskira moterų šventė, vadinama Heraja ir skirta deivės Heros, Dzeuso žmonos, garbei. Vienintelė sportinė Herajos rungtis buvo trumpo nuotolio bėgimas. Spartoje, senovės Graikijos pietų valstybėje, padėtis buvo kitokia. Ten merginas skatindavo sportuoti ir dalyvauti varžybose, kad jos būtų stiprios ir galėtų gimdyti gerus spartiečius karius.

Antikinės žaidynės

PERGALĖ
Sparnuota figūra ant šio akmeninio antspaudo vaizduoja Nikę, pergalės deivę, dedančią ant nugalėtojo galvos alyvų vainiką. Olimpinėse žaidynėse pergalė buvo viskas, o pralaimėję būdavo greitai pamirštami.

PIRMASIS RAŠTIŠKAS olimpinių žaidynių paliudijimas yra iš 776 m. pr. Kr., bet veikiausiai jos buvo įkurtos keliais šimtais metų anksčiau. Iš pradžių šios žaidynės buvo nedidelis renginys, bet pamažu išpopuliarėjo ir tapo pagrindine Graikijos švente. Mažiausiai tūkstantį metų jos rengtos kas ketverius metus ir išliko nepaisant daugybės karų ir romėnų įsiveržimo į Graikiją apie 150 m. po Kr. Žaidynės buvo tokios svarbios, kad graikai pagal olimpiadas – ketverių metų periodus – fiksavo istorinius įvykius.

MUZIKA IR ŠOKIAI
Religinės apeigos ir sportinės rungtynės Olimpijoje buvo didesnės šventės dalis. Dešimtys tūkstančių žiūrovų susiburdavo stebėti žaidynių ir lankyti šventyklų. Juos linksmino dainininkai, šokėjai, fokusininkai, oratoriai ir poetai. Šalia šventosios teritorijos palapines ir prekystalius pasistatydavo maisto ir gėlių pardavėjai, prekiautojai bei bukmekeriai.

OLIMPINĖS PALIAUBOS
Senovės Graikija buvo ne vientisa valstybė, o nepriklausomų miestų-valstybių, dažnai tarpusavyje kariaujančių, sambūris. Sutartis, vadinama Šventąja Taika, skelbė, kad olimpinių žaidynių metu vienam mėnesiui turi būti nutrauktos visos kovos. Paliaubas garantavo taikos sutartys, pvz., užrašytoji šioje lentelėje; ji sudaryta tarp Elidės, kurioje yra Olimpijos miestas, ir kaimyninės valstybės.

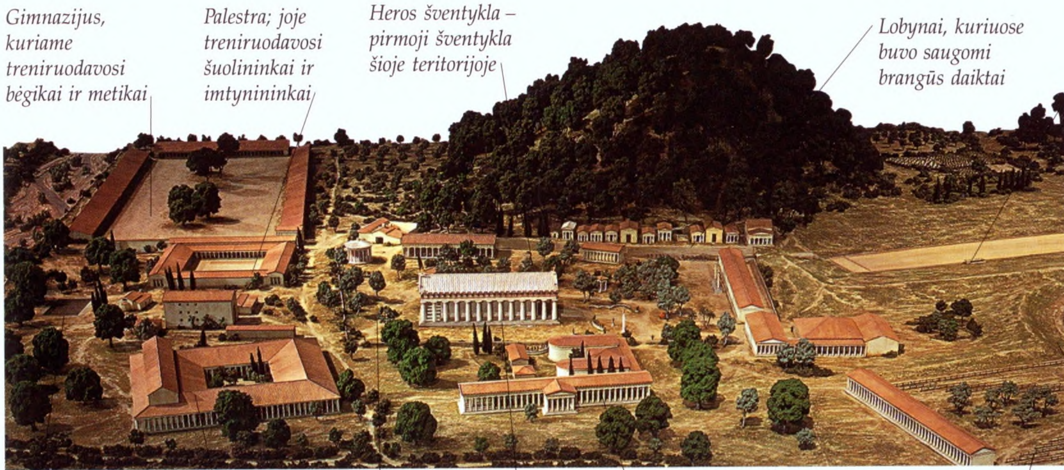
DZEUSO GARBEI
Olimpinės žaidynės buvo rengiamos Dzeuso garbei. Trečią žaidynių dieną sportininkų, teisėjų ir garbingų svečių eisena keliaudavo prie Dzeuso altoriaus, kur paaukodavo 100 jaučių. Svarbiausias Olimpijos pastatas buvo didžioji Dzeuso šventykla. Jos viduje stovėjo 13 m aukščio dievo statula iš aukso ir dramblio kaulo. Ji laikyta vienu iš septynių senojo pasaulio stebuklų. Ketvirto amžiaus pabaigoje ši statula buvo nuvežta į rūmus Stambule, kur vėliau ją sunaikino kilęs gaisras.

Pasakojama, kad Dzeusas sviedė žaibą ir vietą Olimpijoje, kur jis pataikė, paskelbė šventa savo teritorija

Dzeusas paprastai vaizduojamas kaip tvirtas, barzdotas, vidutinio amžiaus vyras

Romėniška Dzeuso statulėlė iš II a. pr. Kr.

OLIMPIJA
Ši atoki religinė šventovė buvo maždaug už 50 km nuo Elidės miesto. Olimpijoje nebuvo nei miestų, nei kaimų. Kai VIII a. pr. Kr. pradėjo vykti olimpinės žaidynės, tai tebuvo šventa teritorija be jokių statinių. Per 1000 metų čia iškilo daug pastatų: šventyklos, altoriai, kolonados ir sporto arenos. Šiame makete Olimpija pavaizduota tokia, kokia ji galėjo būti apie 100 m. pr. Kr.

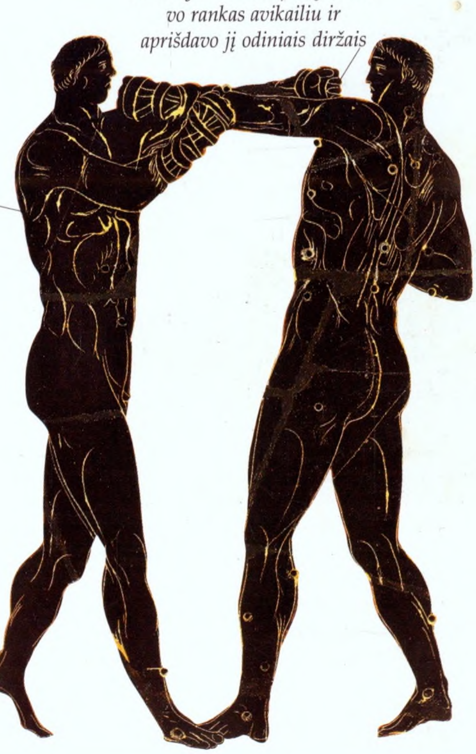

Dzeuso šventyklos Olimpijoje frizo dalis

HERAKLIS
Pasak mito, Olimpiją įkūrė didžiausias graikų herojus, Dzeuso sūnus Heraklis. Jis išgarsėjo atlikęs 12, atrodo, neįvykdomų užduočių, arba žygių. Pažymėdamas vieną iš šių žygių – Elidės karaliaus Augėjo tvartų išvalymą, Dzeuso garbei Heraklis įkūrė olimpines žaidynes.

OLIMPIJOS PALESTRA
Šios kolonos – Olimpijos palestros liekanos; čia treniruodavosi šuolininkai ir imtynininkai. Palestra – tai žemas pastatas, gaubiantis centre esantį kiemą. Joje buvo persirengimo kambariai, vonios ir prausyklos. Savo palestrą turėjo visi graikų miestai.

OLIMPINĖS RUNGTYS
Antikos olimpinėse žaidynėse nebuvo komandinių rungčių. Iš pat pradžių tebuvo trumpos, maždaug 200 m, bėgimo varžybos. Pamažu prisidėjo kumštynės ir kitos rungtys. Legenda pasakoja, kad per pirmąją kumštynių kovą Olimpijoje Apolonas įveikė karo dievą Arėją.

Kumštynių scena, pavaizduota ant amforos, įteiktos apdovanojant apie 336 m. pr. Kr.

Olimpijos atradimas

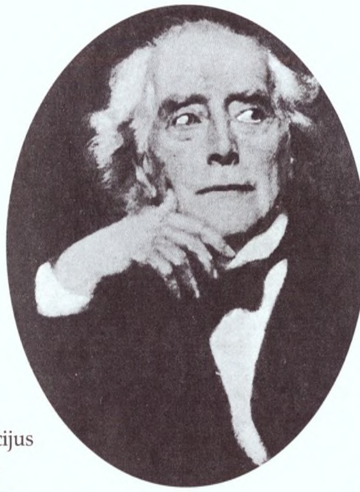
NUO 261 M. PO KR. nebėra įrašų apie olimpinių žaidynių nugalėtojus, todėl kada nutrūko antikinės žaidynės, tiksliai nežinome. Romai pavertus Graikiją savo imperijos dalimi, žaidynių pradėjo mažėti. 393 m. po Kr. krikščionis imperatorius Teodosijus I įsakė uždaryti visus pagonybės centrus, ir galiausiai Olimpija buvo apleista. Vietovę sunaikino grobikai, o likusius pastatus sugriovė žemės drebėjimai ir gaisrai. Patvinusios upės ilgainiui užklojo griuvėsius kelių metrų purvo sluoksniu, ir tik po tūkstančio metų Olimpijos pastatai vėl išvydo šviesą.

ŽAIDYNIŲ PABAIGA
Šioje senoje auksinėje monetoje pavaizduotas Romos imperatorius Teodosijus II. 426 m. po Kr. jis liepė sudeginti Dzeuso šventyklą ir kitus Olimpijos pastatus. Turbūt tada olimpinės žaidynės visiškai liovėsi egzistuoti.

ŠIŲ DIENŲ KASINĖJIMAI
Didžioji Olimpijos dalis buvo ištirta iki XIX a. pabaigos, bet mažesniu mastu kasinėjimai tęsiami ir mūsų laikais. Pavyzdžiui, tarp 1958 ir 1961 m. vokiečių archeologų komanda baigė kasinėti stadioną ir atstatė žiūrovų tribūnas.

ERNSTAS KURCIJUS
Archeologai pradėjo ieškoti Olimpijos XVIII a., bet svarbiausius kasinėjimus atliko Vokietijos archeologijos institutas tarp 1875 ir 1891 m. Profesoriaus Ernsto Kurcijaus vadovaujama archeologų komanda atidengė beveik visų pastatų liekanas. Jie rado 130 statulų ir daugiau kaip 6000 molinių, auksinių ir bronzinių daiktų.

Ernstas Kurcijus apie 1880 m.

SUGRIUVĘS GIMNAZIJUS
Vokiečių archeologai tebestovinčių pastatų Olimpijoje nerado, tačiau atstatė sugriuvusias liekanas. Šioje nuotraukoje matosi dalis didžiulio gimnazijaus komplekso, kur sportininkai mankštindavosi po stogu. Jis buvo toks didelis, kad jame tilpo tokio pat ilgio bėgimo takas kaip ir pagrindiniame stadione.

Sparnų liekanos

Nikės veidą galėjo sunaikinti krikščionys Teodosijaus II laikais

Nikės drabužiai iš pradžių buvo nudažyti raudonai

NIKĖS STATULA
Ši besileidžiančios iš dangaus Nikės, arba Pergalės, statula stebėtinu būdu išliko beveik nesuskilusi. 425 m. pr. Kr. Pajonijo Mendiečio sukurta statula yra 3 m aukščio. Ji stovėjo ant 9 m aukščio kolonos priešais Dzeuso šventyklą.

Už daugelį Olimpijos statulų mokėjo laimėję sportininkai ir skyrė jas Dzeusui

BRONZINĖ DEIVĖ
Archeologai rado šimtus statulėlių, kurių dauguma bronzinės, kaip ši deivė, arba terakotinės. Jos vaizduoja dievus, herojus, karius, bėgikus, gyvūnus, vežimus su važnyčiotojais. Statulėles dievams aukojo sportininkai ir žiūrovai.

Bronzinė deivės statula iš 520 m. pr. Kr.

Korintietiškam šalmui būdinga ilgas antnosis ir skruostų apsauga

KARO GROBIS
Senovės Graikijos kareiviai aukodavo dievams mūšyje laimėtus ginklus ir šarvus. Olimpijoje rasta skydų, krūtinės šarvų, šalmų, strėlių antgalių, iečių ir kitokios ginkluotės. Ant šio bronzinio šalmo užrašyta, kad jis skiriamas Dzeusui kaip grobis, atimtas iš korintiečių.

Randuotas kumštynininko veidas

Ši bronzinė galva yra 28 cm aukščio

KIRČIAI IR MĖLYNĖS
Ši bronzinė galva, rasta Olimpijoje 1880 m., vaizduoja kumštynininką, vardu Satyras. Antikinių laikų kumštynės buvo žiauresnė sporto šaka už šiuolaikinį boksą. Nebūdavo raundų, todėl kumštynininkai negalėdavo pailsėti, nebuvo ribojamas kovos laikas. Skulptorius ant kumštynininko veido pavaizdavo žaizdas, kad statula būtų tikroviškesnė.

Dzeusas pagrobia Ganimedą

DZEUSAS PAGROBIA GANIMEDĄ
Kai kurie radiniai iš Olimpijos stebėtinai gerai išsilaikę. Ši terakotinė Dzeuso ir Ganimedo skulptūra rasta stadiono teritorijoje. Ji sukurta 470 m. pr. Kr., jos autorius turbūt buvo žymūs skulptorius Feidijas, savo dirbtuvėje netoli Olimpijos gimnazijaus sukūręs daug statulų. Anot graikų legendos, Dzeusas, sužavėtas Ganimedo grožio, pagrobė jį ir skyrė savo taurininku.

Olimpinių žaidynių atgimimas

PRAĖJUS DAUGIAU KAIP 1500 metų po to, kai antikinės graikų olimpinės žaidynės liovėsi egzistuoti, prancūzą baroną Pjerą de Kuberteną užvaldė svajonė grąžinti žaidynėms gyvybę. Tarptautinio sporto kongrese, vykusiame Paryžiuje 1894 m., Kubertenas pasiūlė atgaivinti žaidynes. Dalyviai entuziastingai sutiko jo pasiūlymą, buvo įkurtas Tarptautinis olimpinis komitetas (TOK), kurio nariu tapo ir pats Kubertenas. Vos po dvejų metų, 1896 balandį, Atėnuose Graikijos karalius atidarė pirmąsias naujųjų laikų olimpines žaidynes. Per kitus 100 metų šios žaidynės pamažu tapo nuostabiu sporto renginiu, kokį žinome šiandien.

Dzeuso bareljefas

PALAIDOTA ŠIRDIS
Atsidėkodami Pjerui de Kubertenui už pastangas atgaivinti olimpines žaidynes, graikai pastatė jam monumentą Olimpijoje. Paskutinis Kuberteno noras buvo, kad ten amžinai liktų jo širdis. Ji palaidota po šiuo monumentu.

Įrašas pagerbia Kuberteno darbą atgaivinant olimpines žaidynes

Alyvos lapų vainikas atsiminimui

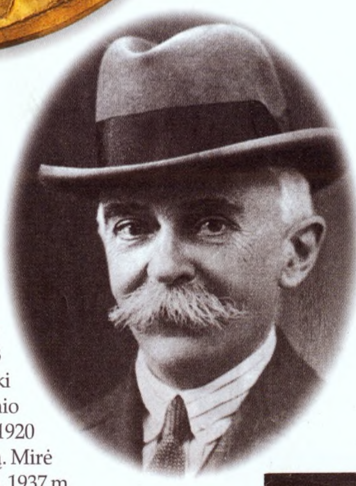

1912 m. žaidynėse Stokholme Kubertenas laimėjo aukso medalį už poeziją

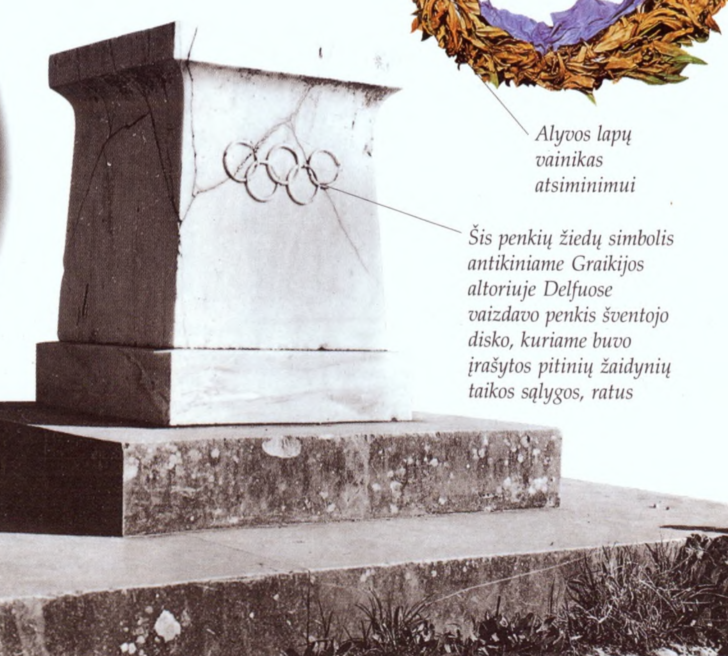
Įkūrėjas

Vargu ar šiuolaikinės olimpinės žaidynės egzistuotų be barono Pjero de Kuberteno darbo. Kubertenas manė, kad sportas labai svarbus ir protiniam, ir fiziniam jaunų žmonių vystymuisi ir kad jis padės suartėti įvairių tautų žmonėms. Pats Kubertenas taip pat buvo aistringas, nors ir nepasižymėjęs, sportininkas.

ATMINIMO ŽENKLELIS
Šis atminimo medalis buvo nukaltas „olimpinių žaidynių atgaivintojui". Kubertenas žavėjosi antikine Graikija. Jo svajonę apie šiuolaikines olimpines žaidynes dar labiau pakurstė Olimpijos griuvėsių atradimas 1875 m.

PJERAS DE KUBERTENAS
Pjeras de Kubertenas gimė Paryžiuje, Prancūzijoje, 1863 Naujųjų metų dieną. Nuo 1896 iki 1925 m. jis buvo Tarptautinio olimpinio komiteto pirmininkas, 1920 m. gavo Nobelio taikos premiją. Mirė Ženevoje, Šveicarijoje, 1937 m.

Šis penkių žiedų simbolis antikiniame Graikijos altoriuje Delfuose vaizdavo penkis šventojo disko, kuriame buvo įrašytos pitinių žaidynių taikos sąlygos, ratus

ŽIEDŲ GIMIMAS
Lankydamasis Delfuose, kur vykdavo antikinės pitinės žaidynės, Pjeras de Kubertenas ant šio altoriaus pamatė penkių suvertų žiedų simbolį. Taip jam kilo idėja sukurti olimpinę vėliavą. Penki susipynę žiedai simbolizuoja penkis pasaulio žemynus, kurių atstovai dalyvauja žaidynėse: Afriką, Aziją, Ameriką, Europą ir Australaziją.

PIRMASIS STADIONAS

Panatėnajų stadionas Atėnuose buvo pastatytas specialiai 1896 m. olimpinėms žaidynėms. Tai marmurinė kopija antikinio stadiono, pastatyto 330 m. pr. Kr., ir netgi stovinti toje pačioje vietoje. Arena buvo ilga ir siaura, todėl ilgų distancijų bėgikai, įveikdami staigius posūkius bėgimo tako galuose, turėdavo pristabdyti.

BILIETAS

Bilietas į 1896 m. olimpines žaidynes kainavo dvi drachmas. Į žaidynių atidarymą atėjo daugiau kaip 60 000 žiūrovų. Varžybų dalyviai nebuvo geriausi pasaulio sportininkai, nes dalyvauti galėjo visi. Dauguma sportininkų buvo graikai; kai kurie – turistai, prisijungę paskutinę akimirką.

PLAKATAI IR PAŠTO ŽENKLAI

Šis 1896 m. žaidynėms sukurtas plakatas (kairėje) pasižymi klasikine atmosfera, jame pavaizduoti senieji Akropolio pastatai. Žaidynės neturėjo oficialių rėmėjų, nors karališkoji Graikijos šeima ir siūlė finansinę paramą. Finansuoti žaidynes padėjo ir specialiai išleisti pašto ženklai bei loterija.

1896 m. olimpiados laimėtojo medalis

Graikiškas užrašas, reiškiantis olimpines žaidynes

Atėnų Akropolio atvaizdas

1896 m. žaidynių nugalėtojai gavo ne auksinius, o sidabrinius medalius

MARATONO PRADŽIA

Viena iš 1896 m. olimpiados rungčių buvo bėgimas iš Maratono lygumų, esančių į šiaurę nuo Atėnų, į naująjį stadioną. Taip buvo pagerbtas legendinis karys Feidipidas, kuris po 490 m. pr. Kr. vykusio Maratono mūšio atbėgo į Atėnus pranešti apie pergalę prieš persus. Paskelbęs šią žinią, jis krito negyvas. 1896 m. maratoną, kaip ir dera, laimėjo graikų bėgikas, Spiridonas Luisas, čia nufotografuotas tautiniais drabužiais.

PIRMASIS MEDALIS

Kubertenas manė, kad apdovanojimas medaliais paskatins sportininkus dalyvauti olimpinėse žaidynėse. 1896 m. Atėnų olimpiados nugalėtojai gavo sidabro medalį, alyvos šaką ir pažymėjimą; antros vietos laimėtojai gavo vario medalį ir lauro šakelę.

ANTIKINĖS TRADICIJOS
Šioje taurėje pavaizduotas besimeldžiantis kumštyninkas. Antikinėse olimpinėse žaidynėse religinėms apeigoms būdavo skiriamos ištisos dienos.

Tradicijos

„VISŲ ATLETŲ, dalyvaujančių šiose žaidynėse, vardu pasižadu gerbti ir laikytis taisyklių, pagal kurias vykdomos olimpinės žaidynės, rungtyniauti tikra sportine dvasia, sporto ir savo komandų garbei“. Tokia yra olimpinė priesaika, kurią per kiekvienų olimpinių žaidynių atidarymą sako vienas sportininkas. Ji mums primena olimpinę tradiciją, kad varžybos turi būti teisingos ir draugiškos ir kad dalyvavimas jose yra svarbiau už pergalę. Visos olimpinės ceremonijos ir simboliai atspindi olimpinio sąjūdžio tikslą skatinti supratimą tarp pasaulio tautų.

Neįprastas ažūrinis dizainas

1948 m. estafetėje buvo panaudota 1688 deglų. Čia matome deglą, kurį per atidarymo ceremoniją nešė paskutinysis estafetės bėgikas

Rankena su grioveliais

1948 m. – Londonas, Didžioji Britanija. Deglų estafetė pasuko iš kelio aplankyti Kuberteno kapo.

DEGLŲ ESTAFETĖ
Olimpinė ugnis, tarptautinės vienybės simbolis, perduodama per valstybių sienas deglų estafete nuo senosios Olimpijos iki olimpinių žaidynių vietos. Kur tai įmanoma, ją neša bėgikai, kurių kiekvienas nubėga po 1 km. Kartais ji keliauja laivais arba lėktuvais. Ugnis perduodama nuo vieno deglo ant kito. Pasiekusi stadioną, ji nešama bėgimo taku, tada nuo jos uždegama pagrindinė ugnis, kuri dega per visas žaidynes.

1936 m. deglas buvo padarytas pagal pavyzdžius, pavaizduotus antikiniuose meno kūriniuose

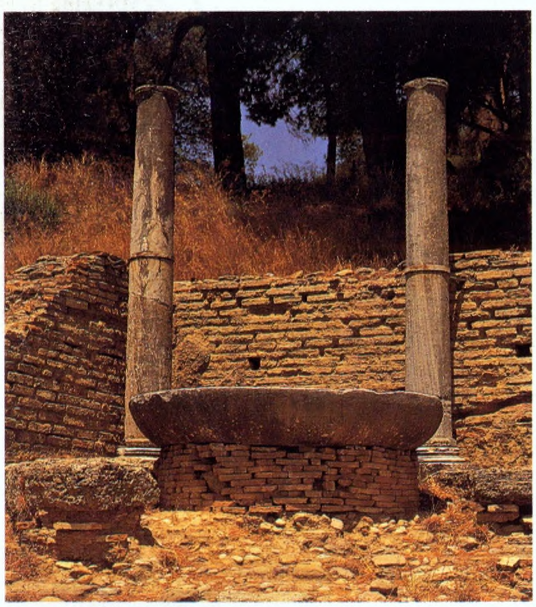
1936 m. – Berlynas, Vokietija. Tada pirmą kartą liepsna buvo uždegta Olimpijoje ir atnešta deglų estafete. Ji keliavo per Atėnus ir įveikė 3075 km atstumą.

Olimpiniai žiedai ir vainikas

Buvo padaryti tik 22 degliai, todėl pirmą kartą kiekvienas bėgikas neturėjo atskiro deglo

1952 m. – Helsinkis, Suomija. Susirinkusios minios džiaugsmui deglą į olimpinį stadioną įnešė garsieji Suomijos bėgikai Pavas Nurmis ir Hanas Kolemainenas.

LIEPSNOS UŽDEGIMAS
Olimpinė ugnis uždegama prie deivės Heros altoriaus Olimpijoje, kur liepsna degdavo per antikines olimpines žaidynes. Deglas uždegamas, naudojant įgaubtą veidrodį, kuris sukoncentruoja saulės šviesą. Prieš pradedant liepsnos kelionę į olimpinį stadioną, nuo jos uždegama liepsna Kuberteno giraitėje Pjero de Kuberteno garbei.

Plakatas, reklamuojantis 1928 m. olimpines žaidynes

Atidarymo ceremonija Nagane, Japonijoje, 1998 m.

PIRMOJI LIEPSNA
Pirmą kartą olimpinė liepsna uždegta per 1928 m. olimpines žaidynes Amsterdame. Ji degė stadione per visas žaidynes ant 50 m aukščio bokšto.

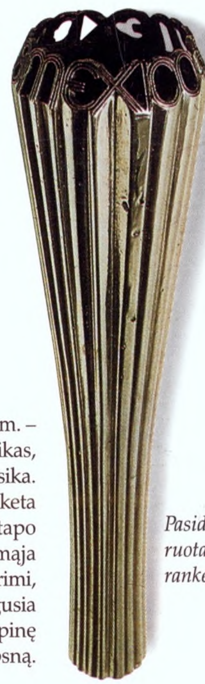
ATIDARYMO CEREMONIJA
Vaizdingas pasirodymas yra visų olimpinių žaidynių atidarymo ceremonijos dalis. Po jo į stadioną įžygiuoja sportininkai. Eiseną visada pradeda Graikijos komanda, paskutiniai eina šeimininkai. Vienas sportininkas ir vienas teisėjas visų dalyvių vardu duoda olimpinę priesaiką. Per žaidynių uždarymo ceremoniją Tarptautinio olimpinio komiteto prezidentas kreipiasi į pasaulio jaunimą, kviesdamas vėl susirinkti po ketverių metų.

1952 m. – Oslas, Norvegija. Žiemos olimpinių žaidynių deglų estafetė prasidėjo istoriniame Norvegijos mieste Morgedalyje.

1960 m. – Skvo Valis, JAV. Pagrindinę žiemos žaidynių liepsną nuo šio deglo įžiebė 1952 greitojo čiuožimo čempionas Kenetas Henris.

1968 m. – Meksikas, Meksika. Enriketa Baziljo tapo pirmąja moterimi, uždegusia olimpinę liepsną.

Paauksuota viršutinė dalis

Pasidabruota rankena

1980 m. – Maskva, SSRS. Paskutiniai estafetės bėgikai buvo Sergėjus Belovas ir Viktoras Sanejevas.

Odinė rankena su metaliniu žiedu

1984 m. – Los Andželas, JAV. Paskutinę atkarpą deglą nešė Džesio Ovenso anūkė, nešusi jį ir pirmąją atkarpą – kartu su garsiojo olimpiečio Džimo Torpo anūku.

1992 m. – Albervilis, Prancūzija. Liepsną uždegė prancūzų futbolo žvaigždė Mišelis Platini ir vietinis vaikas.

Ant 1980 m. Maskvos žaidynių plakato nupieštas balandis

TAIKOS BALANDŽIAI
Per atidarymo ceremoniją kaip taikos simbolis iš narvelių stadione išleidžiami šimtai balandžių. Taikos balandžiai paleidžiami nuo pat pirmųjų šiuolaikinių olimpinių žaidynių 1896 m.

OLIMPINĖ VĖLIAVA
Olimpinė vėliava plevena žaidynėse nuo 1920 m. Ji sukurta taip, kad joje būtų bent viena visų pasaulio valstybių vėliavų spalva. Per žaidynių uždarymo ceremoniją vėliava perduodama kitų žaidynių rengėjų atstovui.

Nuo pradžios

OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS rengiamos pirmaisiais kiekvienos keturis metus trunkančios olimpiados metais. 1896 m. žaidynės Atėnuose vyko pirmojoje olimpiadoje, 2000 m. Sidnio žaidynės vyks XXVII olimpiadoje. Iš tiesų tai bus tik dvidešimt ketvirtosios vasaros olimpinės žaidynės, nes trijų olimpiadų žaidynės neįvyko dėl karo. Pirmosios žiemos olimpinės žaidynės vyko 1924 m., aštuntojoje olimpiadoje. 1900 m. ir 1904 m. vasaros žaidynės nesusilaukė didelio susidomėjimo, todėl 1906 m. Atėnuose buvo surengtos dešimtojo jubiliejaus žaidynės. Jos vadinamos tarpinėmis arba pridėtinėmis žaidynėmis.

BRONZOS MEDALIS
Šiame medalyje, nukaltame paminėti pirmosioms šiuolaikinėms olimpinėms žaidynėms Atėnuose, pavaizduota deivė Atėnė, laikanti alyvų vainiką.

OLIMPINIS SUVENYRAS
Olimpinėms žaidynėms buvo sukurta daug įvairių suvenyrų. Ši segė skirta paminėti 1900 m. žaidynėms Paryžiuje.

LONDONAS, 1908
Pasiruošti žaidynėms Londonas turėjo mažiau negu dvejus metus, bet jos buvo geriausiai organizuotos iš visų ankstesnių.

1908 m. žaidynių programos viršelis

1896

ATĖNAI, GRAIKIJA
Visi 300 pirmųjų šiuolaikinių olimpinių žaidynių dalyviai buvo vyrai. Lengvosios atletikos rungtyse aktyviai dalyvavo Amerikos studentai, nors dėl neaiškumų su datomis jie atvyko tik žaidynių išvakarėse. Tarp jų buvo ir pirmasis olimpinis čempionas, trišuolininkas Džeimsas Konolis. Kriketo ir futbolo rungtynės buvo atšauktos dėl dalyvių stokos.

1900

PARYŽIUS, PRANCŪZIJA
Surengtos kaip Tarptautinės Paryžiaus parodos dalis, žaidynės liko jos šešėlyje. Žaidynės buvo išsklaidytos per penkis mėnesius ir nesusilaukė visuomenės susidomėjimo. Sąlygos neatitiko standartų, ir plaukimo varžybos vyko Senos upėje. Amerikietis Rėjus Evris laimėjo tris šuolių rungtis, taip pradėdamas savo dešimties aukso medalių karjerą.

1904

SENT LUJIS, JAV
Kaip ir Paryžiuje, Sent Lujo žaidynės buvo prekybos mugės dalis. Buvo įtrauktos mokinių rungtys, nepriklausančios olimpinėms žaidynėms. Dėl sunkumų atvykti iš Europos, sportininkų buvo kur kas mažiau negu 1900 m. žaidynėse. Tik vieną sportinę rungtį laimėjo ne amerikietis – airis Tomas Kilis tapo dešimtkovės nugalėtoju.

1908

LONDONAS, DIDŽIOJI BRITANIJA
Žaidynės buvo numatytos Romoje, bet Italijos vyriausybė pritrūko lėšų, kurias turėjo skirti nukentėjusiems nuo 1906 m. Vezuvijaus išsiveržimo. Ilgai buvo minimas maratono bėgikas Dorando Pietri, kuris su pašalinių pagalba finišo liniją kirto pirmas. Jis buvo diskvalifikuotas, bet vėliau karalienė Aleksandra įteikė jam specialią aukso taurę.

1912

STOKHOLMAS, ŠVEDIJA
1912 m. žaidynės gerokai pranoko ankstesniąsias. Tarp naujų rungčių buvo moterų plaukimas ir šiuolaikinė penkiakovė, sugalvota Pjero de Kuberteno kaip universalaus sportininko išbandymas. Hanas Kolemainenas, pirmasis „skraidantis suomis“, laimėjo auksą 5000 m, 10 000 m ir kroso bėgimo rungtyse.

1920

ANTVERPENAS, BELGIJA
Pirmosiose žaidynėse po Pirmojo pasaulinio karo pirmą kartą buvo iškelta olimpinė vėliava. Pirmą kartą buvo duota ir olimpinė priesaika. Vokietija, Bulgarija, Vengrija ir Turkija nebuvo pakviestos, nes dėl jų kaltės kilo karas. Bėgimo take startavo suomių bėgikas Pavas Nurmis.

ŠAMONI PLAKATAS
1924 m. žiemos olimpinės žaidynės Šamoni iš pradžių buvo vadinamos Tarptautine žiemos sporto savaite. Tik 1926 m. šis renginys buvo oficialiai pripažintas olimpinėmis žaidynėmis.

JAV TALISMANAS
Šuo Smokis tapo 1932 m. vasaros žaidynių talismanu. Jis gimė olimpiniame kaimelyje prieš pat žaidynių pradžią.

Olimpiniai žiedai – pašto ženklo piešinio dalis

TRIJŲ PENSŲ PAŠTO ŽENKLAS
Didžiosios Britanijos paštas išleido specialų pašto ženklų rinkinį paminėti 1948 m. olimpinėms žaidynėms Londone.

SS emblema

SS, karinės nacistų policijos, ženklelis

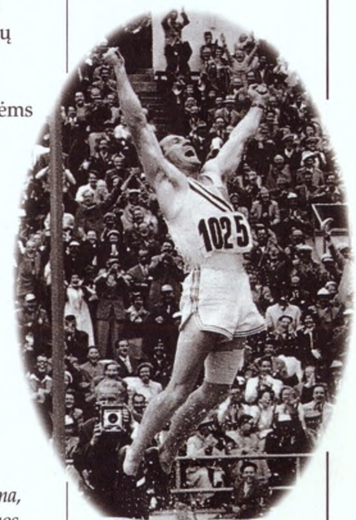
SS EMBLEMA
Vokietijos kancleris Adolfas Hitleris pavertė Berlyno žaidynes Trečiojo Reicho propagandos priemone, o ne sporto švente. Varžybų vietose nacistinių vėliavų buvo daugiau negu olimpinių.

Erelio emblema, naudota Romos imperijoje

Svastika buvo nacistų partijos simbolis

Nacistų ženklelis

ŠUOLIAI SU KARTIMI
Amerikietis šuolininkas su kartimi Bobas Ričardsas Helsinkio žaidynėse laimėjo auksą. Jis nugalėjo ir po ketverių metų Melburne, Australijoje.

1924

ŠAMONI, PRANCŪZIJA
Šamoni žaidynės buvo pirmosios atskiros žiemos žaidynės. Pirmasis aukso medalį laimėjo amerikietis greitasis čiuožikas Čarlzas Džutro. Sausio 26 d. jis pasiekė pergalę, nučiuožęs 500 m distanciją.

PARYŽIUS, PRANCŪZIJA
Šios žaidynės buvo organizuotos kur kas geriau negu 1900 m. Žaidynių žvaigždės buvo Pavas Nurmis ir plaukikas Džonas Veismiuleris.

1928

SANKT MORICAS, ŠVEICARIJA
Žiemos žaidynių žvaigžde tapo Sonja Heni, kuri būdama vos 15 metų, iškovojo savo pirmąjį dailiojo čiuožimo titulą.

AMSTERDAMAS, NYDERLANDAI
Pirmą kartą kai kuriose rungtyse galėjo dalyvauti moterys. Pirmą kartą po Pirmojo pasaulinio karo dalyvauti pakviesta Vokietija.

1932

LEIK PLASIDAS, JAV
Kai kurioms rungtims iš Kanados sunkvežimiais buvo atvežta sniego. Dailiojo čiuožimo varžybos pirmą kartą vyko uždaroje patalpoje.

LOS ANDŽELAS, JAV
Didžioji depresija 1932 m. žaidynių nesužlugdė, tačiau sutrukdė atvykti kai kuriems sportininkams. Amerikietis universalus sportininkas Mildredas Didriksonas laimėjo 80 m kliūtinio bėgimo ir ieties metimo rungtis.

1936

GARMIŠAS-PARTENKIRCHENAS, VOKIETIJA
Investavus dideles lėšas, Pietų Vokietijos kurorte Garmiše buvo sukurta daug naujų sąlygų sportui. Pirmą kartą vyko kalnų slidinėjimo varžybos.

BERLYNAS, VOKIETIJA
Dažniausiai šios žaidynės prisimenamos dėl amerikiečio sprinterio Džesio Ovenso.

1948

SANKT MORICAS, ŠVEICARIJA
Pirmosios žaidynės po Antrojo pasaulinio karo buvo rengiamos Šveicarijoje daugiausia todėl, kad ji laikėsi neutraliteto. Sankt Morice dar buvo likusi 1928 metų infrastruktūra.

LONDONAS, DIDŽIOJI BRITANIJA
1948 m. vasaros žaidynių centras buvo Imperijos stadionas Vemblyje. Žaidynės padėjo karo išskirtom šalim vėl suartėti.

1952

OSLAS, NORVEGIJA
Žiemos sporto šakų gerbėjai Norvegijoje gausiai lankė žaidynes. Šuolius nuo tramplino su slidėmis stebėjo apie 150 000 žiūrovų.

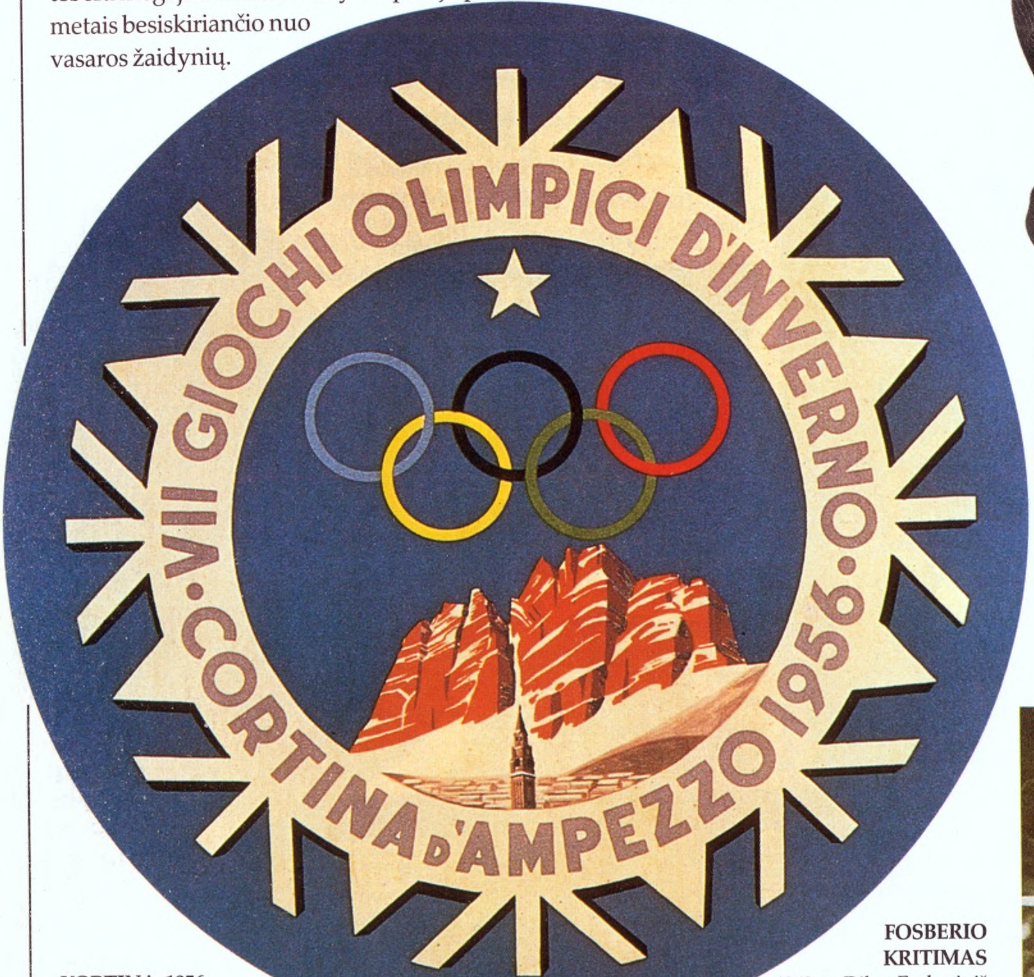
HELSINKIS, SUOMIJA
Nedidelis Suomijos miestas surengė žaidynes, kurios buvo sėkmingesnės už visas ankstesnes. Dalyvavo beveik 7000 sportininkų iš 61 šalies. Bėgimo takelyje Emilis Zatopekas laimėjo tris aukso medalius.

Tęsinys kitame puslapyje

Pradžia 19 psl.

1956–2004

Antroji dvidešimto amžiaus pusė į olimpines žaidynes įnešė daug pasikeitimų. Nuo septinto dešimtmečio jas transliuoja televizija, taigi jos tapo globaliniu įvykiu. Tai pritraukė komercinius rėmėjus, kurie mainais už reklamą padeda rengti žaidynes. Panaikintas ankstesnis draudimas dalyvauti profesionalams, nors dauguma dalyvių tebėra mėgėjai. Žiemos žaidynės perėjo prie atskiro ketverių metų ciklo, dvejais metais besiskiriančio nuo vasaros žaidynių.

KORTINA, 1956
Komerciniai rėmėjai padėjo Šiaurės Italijos miestui pastatyti naujas aikštes žiemos žaidynėms. Pirmą kartą nuo 1908 m. dalyvavo sovietų sportininkai.

Piešinys 1956 m. žiemos žaidynėms

Karlas Šrancas patyrė nesėkmę ir 1968 m. Jam buvo leista šliuožti antrą kartą, nes pirmąsyk jo taką kirto žmogus. Jo laikas buvo geriausias, bet vėliau jis buvo diskvalifikuotas už tai, kad prieš sutrukdomas, praleido dvejus vartus pirmajame šliuožime

PROFESIONALŲ IŠVARYMAS
Austrų slidininkui Karlui Šrancui Saporo žaidynių išvakarėse buvo uždrausta dalyvauti, nes jis priėmė rėmėjų pinigus, taigi nebuvo tikras mėgėjas. Taip pat pasielgė ir dar trisdešimt devyni sportininkai, bet išbrauktas buvo vienintelis Šrancas.

BOIKOTAI
Po Naujosios Zelandijos regbio komandos turo aparteidinėje Pietų Afrikos Respublikoje 24 komandos boikotavo Monrealio žaidynes. Jos prieštaravo Naujosios Zelandijos dalyvavimui.

FOSBERIO KRITIMAS
1968 m. Dikas Fosberis iš JAV komandos laimėjo aukso medalį šuolių į aukštį rungtyje, peršokęs per kartelę nugara, o ne ją apžergdamas. Daugelis šuolininkų į aukštį perėmė šį naują stilių ir pavadino jį Fosberio kritimu.

1956

KORTINA, ITALIJA
Ledo ritulyje pirmavo SSRS. Austras Tonis Zaileris laimėjo auksą visose trijose kalnų slidinėjimo rungtyse.

MELBURNAS, AUSTRALIJA
Vasaros žaidynės pirmą kartą buvo rengiamos ne Europoje ir ne JAV. Karantino taisyklės neleido įvežti į šalį žirgų, todėl jojimo rungtynės vyko Švedijoje.

1960

SKVO VALIS, JAV
Kurortas buvo pastatytas specialiai žiemos žaidynėms. Atidarymo ceremoniją kūrė Voltas Disnėjus.

ROMA, ITALIJA
Televizija gyvai transliavo žaidynes milijonams žiūrovų Europoje. Kasijus Klėjus (dabar Mahometas Ali) laimėjo auksą bokso varžybose. Abebė Bikila laimėjo maratoną basomis. Po to vyko pirmosios parolimpinės žaidynės.

1964

INSBRUKAS, AUSTRIJA
Dėl blogo oro šiame kurorte į greitojo nusileidimo trasas teko atvežti tūkstančius tonų sniego.

TOKIJAS, JAPONIJA
Japonai nepaisė jokių išlaidų ir aplink Tokiją pastatė naują kelių sistemą. Olimpinę ugnį uždegė studentas, gimęs netoli Hirosimos tą 1945 m. dieną, kai buvo numesta atominė bomba.

1968

GRENOBLIS, PRANCŪZIJA
Aikštelės žiemos žaidynėms buvo išbarstytos po visą regioną. Prancūzas Žanas Klodas Kili laimėjo visas kalnų slidinėjimo rungtis.

MEKSIKAS, MEKSIKA
Miestas yra aukštai virš jūros lygio, taigi bėgikams teko varžytis, kvėpuojant retu oru. Bet tai padėjo šuolininkui į tolį Bobui Bymonui pasiekti pasaulio rekordą, kuris nebuvo pralenktas iki pat 1991 m.

1972

SAPORAS, JAPONIJA
Didžiulės sumos, kurias televizijos kompanijos sumokėjo už teisę transliuoti žiemos žaidynes, padėjo šiame Japonijos mieste sukurti puikią infrastruktūrą.

MIUNCHENAS, VOKIETIJA
Per teroristų išpuolį prieš Izraelio komandą žuvo septyniolika žmonių. Šiose žaidynėse JAV plaukikas Markas Špicas laimėjo septynis aukso medalius, o sovietų gimnastė Olga Korbut – tris.

1976

INSBRUKAS, AUSTRIJA
Žiemos žaidynės dėl kintančių kainų buvo atkeltos iš Denverio, JAV. Vokiečių slidininkas Rosis Mitermajeris laimėjo du aukso ir vieną sidabro medalį.

MONREALIS, KANADA
Dėl įvykių 1972 m. šiose žaidynėse buvo imtasi papildomų saugumo priemonių. Bėgimo take Lasis Virenas antrąkart iškovojo du aukso medalius – 5000 m ir 10 000 m distancijose.

„Žmonių deglas" buvo įmantraus pasirodymo Maskvoje dalis

1980 METŲ ŽAIDYNIŲ ATIDARYMAS
Maskvoje, Lenino stadione, atidarymo ceremoniją stebėjo daugiau kaip 100 000 žiūrovų. Kai kurios komandos protestavo prieš sovietus, žygiuodamos su ne savo šalies vėliava, o su olimpine.

Kostiumas atspindi Amerikos vėliavą

Erelis yra JAV emblema

ERELIS SEMAS
1984 m. Los Andželo žaidynių simbolis buvo JAV vėliavą primenančiais rūbais aprengtas erelis Semas.

NARKOTIKŲ SKANDALAS
Kai kanadietis Benas Džonsonas neišlaikė narkotikų testo, Seule įvyko didžiausias žaidynių istorijoje narkotikų skandalas. Praėjus trims dienoms po to, kai jis laimėjo 100 m bėgimą, pasiekdamas pasaulio rekordą, iš jo buvo atimtas aukso medalis.

SIDNĖJAUS EMBLEMA
1993 m. didžiausias Australijos miestas Sidnis gavo teisę rengti 2000 metų olimpines žaidynes, pramintas tūkstantmečio žaidynėmis. Jose laukiama daugiau kaip 10 000 sportininkų ir daugiau kaip milijono žiūrovų.

1980

LEIK PLASIDAS, JAV
Leik Plasido žiemos žaidynėse pirmą kartą buvo naudojamas dirbtinis sniegas. Amerikietis Erikas Heidenas greitojo čiuožimo rungtyje laimėjo penkis aukso medalius.

MASKVA, SSRS
Dėl sovietų invazijos į Afganistaną daug šalių žaidynes boikotavo. Britų sportininkų Kou ir Oveto kova baigėsi tuo, kad abu gavo po aukso medalį.

1984

SARAJEVAS, JUGOSLAVIJA
Žiemos žaidynių žvaigždės buvo britai ledo šokėjai Torvilis ir Dyn. Pirmą kartą surengtos žiemos parolimpinės žaidynės.

LOS ANDŽELAS, JAV
Žaidynės grįžo į 1932 m. stadioną. Sovietai boikotavo žaidynes, bet daugiausia jos prisimenamos dėl amerikiečio Karlo Luiso pasirodymo.

1988

KALGARIS, KANADA
Sėkmingiausiai pasirodė suomis šuolininkas nuo tramplino su slidėmis Matis Nikenenas, laimėjęs tris aukso medalius.

SEULAS, KORĖJA
Žymesnių boikotų nebuvo, dalyvavo sportininkai iš 159 šalių. Bėgikė Florens Grifit Džoiner laimėjo tris sprinto medalius. Plaukikė Kristin Oto iš Rytų Vokietijos iškovojo šešis aukso medalius.

1992/1994

ALBERVILIS, PRANCŪZIJA
Žiemos žaidynėse atsirado naujų rungčių, pvz., slidinėjimas laisvu stiliumi.

BARSELONA, ISPANIJA
Buvusios SSRS sportininkai dalyvavo kaip Jungtinė komanda. Į žaidynes grįžo Pietų Afrikos Respublika ir susivienijusi Vokietija.

LILEHAMERIS, NORVEGIJA
1994 m. prasidėjo naujas ketverių metų žiemos žaidynių ciklas.

1996/1998

ATLANTA, JAV
1996 m. Atlanta rengė šimtmečio žaidynes. Šventės nesugadino net bombos sprogimas Šimtmečio olimpiniame parke, pražudęs du žmones. Maiklas Džonsonas pirmą kartą istorijoje iškovojo aukso medalius ir 200 m, ir 400 m distancijose.

NAGANAS, JAPONIJA
Debiutavo kerlingas, moterų ledo ritulys ir snieglenčių varžybos.

2000 IR VĖLIAU

SIDNĖJUS, AUSTRALIJA
Naujos Sidnio žaidynių rungtys bus taekvondo ir trikovė.

SOLT LEIK SITIS, JAV
2002 metų žiemos žaidynės bus rengiamos Solt Leik Sityje, rytinėje Uolinių kalnų pusėje.

ATĖNAI, GRAIKIJA
2004 m. olimpinės žaidynės grįš į Atėnus, 1896 metų žaidynių vietą.

Vasaros žaidynės

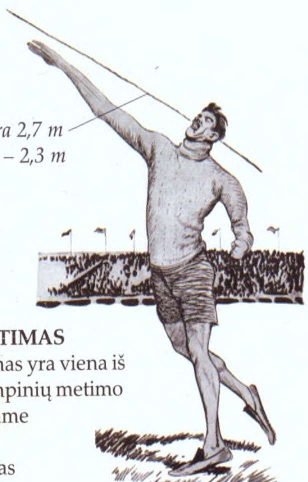
2000 M. SIDNĖJAUS olimpinėse žaidynėse sportininkai dalyvaus 28 skirtingose sporto šakose ir sporto šakų grupėse. Tarp jų yra beveik 300 individualių ir komandinių sporto šakų, kuriose bus laimėti medaliai. Kai kurios komandinės rungtys, pvz., sportinės estafetės, atskirtos nuo individualių rungčių; kitose, pvz., kliūtiniame jojime, sudedami vienos šalies sportininkų rezultatai. Dvi olimpinės sporto šakos sudaromos, sujungiant skirtingas rungtis. Tai šiuolaikinė penkiakovė, kurią sudaro fechtavimasis kardais, plaukimas, šaudymas iš pistoleto, bėgimas ir jojimas, bei trikovė, kurią sudaro bėgimas, plaukimas ir važiavimas dviračiu. Sidnyje į olimpines žaidynes pirmą kartą bus įtraukta trikovė.

BARJERINIS BĖGIMAS
Yra po dvi barjerinio bėgimo rungtis moterims ir vyrams – 100 m moterims su 10 barjerų ir 400 m moterims su 10 šiek tiek žemesnių barjerų. Vyrai bėga 110 m (nuotraukoje britų sportininkas Kolinas Džeksonas) arba 3000 m nuotolį su 28 barjerais ir 7 vandens kliūtimis.

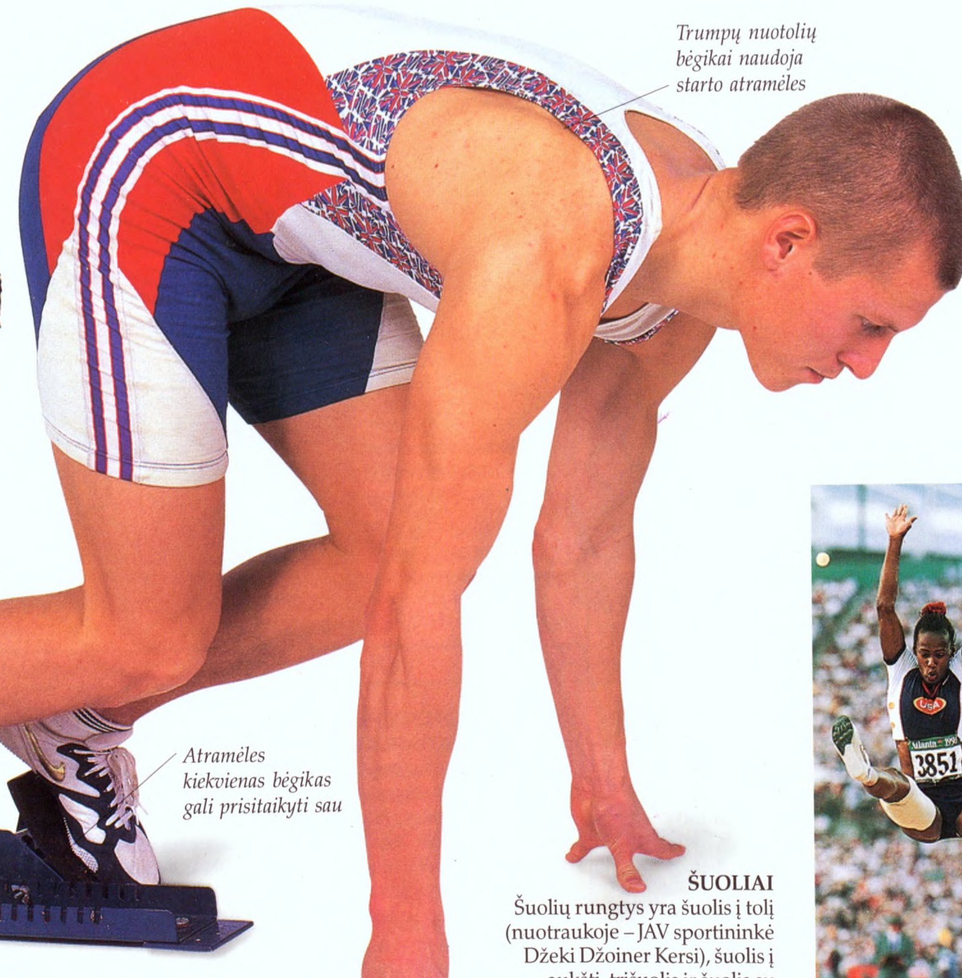
Lengvoji atletika

Dauguma lengvosios atletikos rungčių priklauso trims kategorijoms – bėgimo rungtys, metimo rungtys ir šuolių rungtys. Kitos rungtys yra sudėtinės – dešimtkovė vyrams ir septynkovė moterims.

Vyrų ietys yra 2,7 m ilgio, moterų – 2,3 m ilgio

IETIES METIMAS
Ieties metimas yra viena iš keturių olimpinių metimo rungčių. Šiame piešinyje pavaizduotas 1908 ir 1912 m. aukso medalių laimėtojas švedas Erikas Lemingas. Kitos metimo rungtys yra rutulio stūmimas, disko metimas ir kūjo metimas.

Trumpų nuotolių bėgikai naudoja starto atramėles

Atramėles kiekvienas bėgikas gali prisitaikyti sau

BĖGIMAS
Nebarjerinio bėgimo rungtis galima skirstyti į trumpo nuotolio (100, 200 ir 400 m), vidutinio nuotolio (800 ir 1500 m) ir ilgo nuotolio (5000 m, 10 000 m ir maratonas) bėgimą. Keturių sportininkų komandos varžosi 4 x 100 m ir 4 x 400 m estafetėse, kurios paprastai būna lengvosios atletikos rungtynių programos pabaigoje.

ŠUOLIAI
Šuolių rungtys yra šuolis į tolį (nuotraukoje – JAV sportininkė Džeki Džoiner Kersi), šuolis į aukštį, trišuolis ir šuolis su kartimi. Šuolio į tolį ir trišuolio rungtyse sportininkai mėgina po šešis kartus. Šuolio į aukštį ir šuolio su kartimi rungtyse kartelė pamažu keliama tol, kol lieka tik vienas sportininkas.

GIMNASTIKA
Sportinę gimnastiką sudaro šešios rungtys vyrams (laisvieji pratimai, arklys, žiedai, voltižiravimas, lygiagretės ir skersinis) ir keturios rungtys moterims (voltižiravimas, įvairiaaukštės lygiagretės, buomas ir laisvieji pratimai). Į gimnastikos programą įeina ir atskiros šuolių ant batuto bei baletą primenančios meninės gimnastikos rungtys moterims.

VANDENS SPORTAS
Olimpinės vandens sporto šakos yra kanojų irklavimas (nuotraukoje – vokiečiai Beras ir Trumeris 1992 m. žaidynių C2 finale), baidarių irklavimas, buriavimas ir akademinis irklavimas. Kanojų (su vienmenčiais irklais) ir baidarių irklavime (su dvimenčiais irklais) vyksta sprintas stovinčiame vandenyje ir irklavimo slalomas.

ŠAUDYMO RUNGTYS
Šaudymas iš lanko (žr. nuotrauką) ir šaudymas yra olimpinės taiklumo rungtys. Lankininkai šaudo iš keturių nuotolių, tada jų taškai sudedami. Šaudymo rungčių yra 15, jose šauliai šaudo į nejudančius taikinius mažo kalibro šautuvu ir pistoletu bei į judančius taikinius lygiavamzdžiu šautuvu.

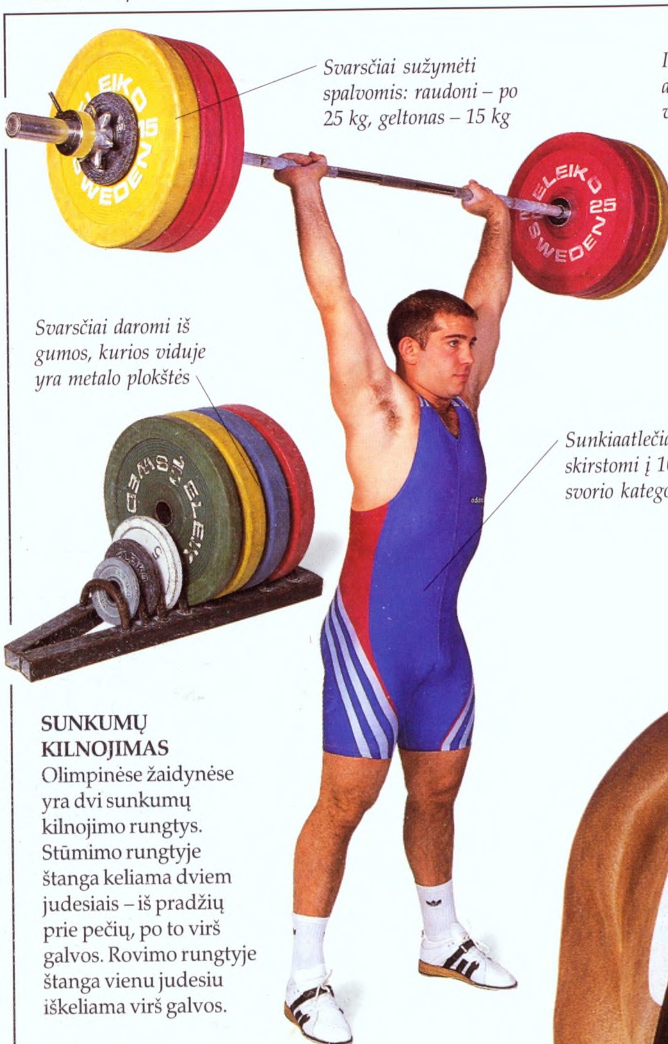

Ispanas dviratininkas Migelis Induraina 1996 m. žaidynių plento lenktynėse

DVIRAČIŲ SPORTAS
Olimpinės dviračių varžybos skirstomos į treko lenktynes ant ovalaus lenkto tako, plento lenktynes ir kalnų dviračių lenktynes. Treko ir plento rungtims priklauso paprastos lenktynės, lenktynės laikui ir persekiojimas, kai vienas dviratininkas ar viena komanda stengiasi pavyti kitą.

Tęsinys kitame puslapyje

Pradžia 23 psl.

Svarsčiai sužymėti spalvomis: raudoni – po 25 kg, geltonas – 15 kg

Svarsčiai daromi iš gumos, kurios viduje yra metalo plokštės

Sunkiaatlečiai skirstomi į 10 svorio kategorijų

SUNKUMŲ KILNOJIMAS
Olimpinėse žaidynėse yra dvi sunkumų kilnojimo rungtys. Stūmimo rungtyje štanga keliama dviem judesiais – iš pradžių prie pečių, po to virš galvos. Rovimo rungtyje štanga vienu judesiu iškeliama virš galvos.

KOVINĖS RUNGTYS
Olimpinės kovinės rungtys yra dziudo (nuotraukoje – Kenzo Nakamura ir Martinas Šmitas 1996 m.), taekvondo, boksas, imtynės ir fechtavimas. Yra trys fechtavimo tipai – rapyromis, špagomis ir kardais. Kitose rungtyse sportininkai skirstomi į svorio kategorijas. Imtynių yra du tipai – klasikinės ir laisvosios.

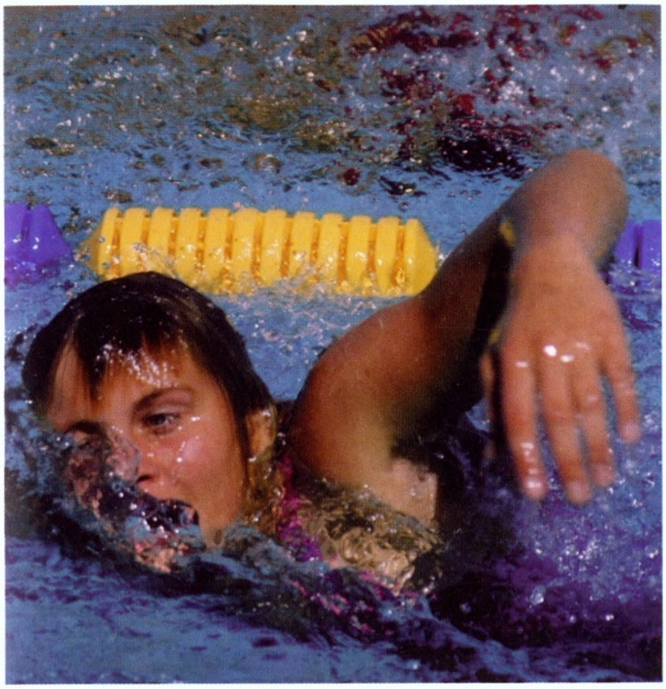
Išjodinėtojai apsirengia oficialiais varžybų drabužiais

JOJIMO RUNGTYS
Jojimas yra šiuolaikinių olimpinių žaidynių dalis nuo 1912 m. Jį sudaro trys rungtys – kliūtinis jojimas, išjodinėjimas ir tridienės jojimo varžybos. Pastarąsias sudaro išjodinėjimas, krosas ir kliūtinis jojimas, vykstantys atskiromis dienomis. Kiekvienoje rungtyje laimimi individualūs ir komandiniai aukso medaliai.

Žirgas turi demonstruoti klusnumą, lankstumą ir atletinę jėgą

Stovėjimo pozicijoje žirgas stovi ramiai ir tvirtai

Olimpinėse išjodinėjimo varžybose žirgai turi atlikti tik natūralius judesius

Daugelis teniso rakečių turi sintetines stygas

Tenisas daug metų nepriklausė olimpinėms rungtims, nes tai draudė taisyklės, leidžiančios varžytis tik mėgėjams

TENISAS IR BADMINTONAS
Tenisas, stalo tenisas ir badmintonas įtraukti į olimpinių žaidynių programą nuo 1988 m. Visose rungtyse vyrai ir moterys gali laimėti medalius vienetų ir dvejetų varžybose. Mišrūs dvejetai yra tik badmintone. Tenisas – viena iš nedaugelio olimpinių sporto šakų, kuriose galima išvysti žaidžiant visame pasaulyje žinomus profesionalus.

VANDENS SPORTAS
Plaukimo (nuotraukoje – australė Šein Guld 1972 m.), šuolių į vandenį, dailiojo plaukimo ir vandensvydžio rungtys vyksta 50 m ilgio baseine. Ir vyrų, ir moterų plaukimo programose yra 16 rungčių, tarp jų ir estafetė. Šuoliai į vandenį skirstomi į 3 m šuolius nuo bokšto ir 10 m šuolius nuo tramplino.

Komandinės sporto šakos

Olimpinės komandinės sporto šakos yra krepšinis, futbolas, tinklinis, riedulys (tiksliau vadinamas žolės arba lauko rieduliu), rankinis, beisbolas (tik vyrų) ir softbolas (tik moterų). Vandensvydis yra komandinė sporto šaka, kurios rungtynės vyksta baseine. Panaikinus draudimą dalyvauti profesionaliems sportininkams, komandines olimpines sporto šakas rungtyse atstovauja daug garsių profesionalų.

Kamuolys su 1992 m. JAV „svajonių komandos“ autografais

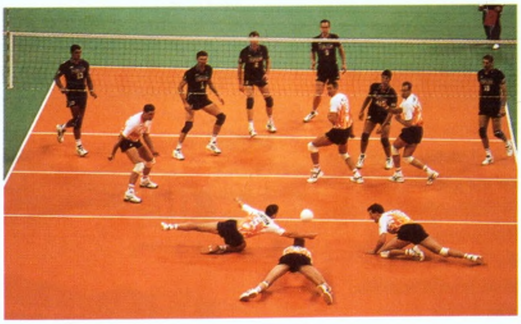
1992 m. „svajonių komanda“ laimėjo visas rungtynes vidutiniškai 44 taškų skirtumu

KREPŠINIS
Vyksta vyrų ir moterų krepšinio rungtynės. Olimpinėse krepšinio rungtynėse yra vykę atkakliausių varžybų per visą krepšinio istoriją. 1972 m. finale SSRS įveikė šešiskart iš eilės olimpinę čempionę, JAV komandą, rezultatu 51–50. 1992 m. žaidynėse buvo leista dalyvauti profesionalams, ir krepšinį laimėjo JAV „svajonių komanda“, sudaryta iš milžiniškas sumas uždirbančių krepšininkų.

FUTBOLAS
Olimpinės žaidynės futbolui nėra tokios svarbios kaip Pasaulio taurė, todėl daug šalių jose nedalyvauja. Vyrų komandose visi, išskyrus tris, žaidėjai turi būti jaunesni nei 23 metų, moterų komandose jokių amžiaus apribojimų nėra. Ši nuotrauka iš 1996 m. moterų futbolo pusfinalio, kuriame susitiko Brazilijos ir Kinijos komandos.

TINKLINIS
Standartinis tinklinis žaidžiamas patalpoje, varžosi dvi komandos po šešis žaidėjus skirtingose aukšto tinklo pusėse. Žaidėjai turi rankomis atmušti kamuolį per tinklą. Nuotraukoje matome Olandijos ir Italijos komandų susitikimą 1996 m. 1996 m. į olimpines žaidynes Atlantoje buvo įtrauktas paplūdimio tinklinis, kuriame susitinka dvi komandos po du žaidėjus.

RIEDULYS
Žolės riedulys yra dviejų komandų po 11 narių žaidimas, kuriame kamuoliukas perduodamas ir smūgiuojamas lazda. Taškai skaičiuojami panašiai kaip futbole. Tarp žaidėjų neleidžiami jokie kontaktai. Olimpinio žolės riedulio rungtynės visada vyksta dirbtinėse aikštelėse. Nuotraukoje matome Australijos ir Ispanijos moterų komandų susitikimą 1996 m.

Žiemos žaidynės

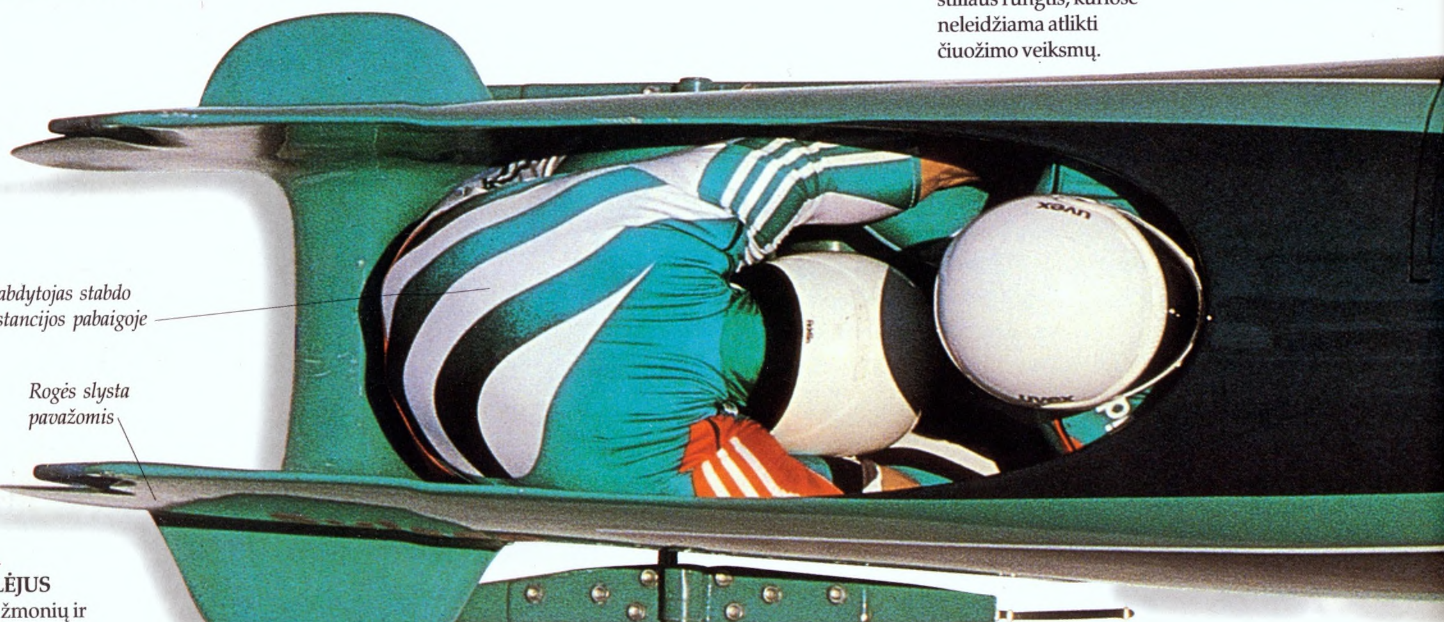

Vengriškas pašto ženklas, skirtas 1980 m. Leik Plasido žaidynėms paminėti

VISOS RUNGTYNĖS žiemos olimpinėse žaidynėse vyksta ant ledo arba sniego. 2002 m. sportininkai Solt Leik Sityje dalyvaus aštuoniose sporto šakose ir sporto šakų grupėse. Iš viso bus daugiau negu 60 individualių ir komandinių rungčių, kuriose bus laimimi medaliai. Kaip ir vasaros žaidynėse yra keletas komandinių rungčių, kuriose sportininkai varžosi individualiai ir sudeda savo taškus. Kitose komandinėse varžybose, pvz., kerlinge, jie varžosi drauge kaip komanda. Kerlingas panašus į žaidimą rutuliais ant žolės. Ledo čiuožykloje žaidžia dvi komandos po keturis žaidėjus, kurie ledu stumdo į taikinį didelius diskus.

KALNŲ DVIKOVĖ
Kalnų dvikovę sudaro slidinėjimo krosas ir šuoliai nuo tramplino su slidėmis (nuotraukoje – prancūzas Didjė Molaras). Slidinėjimas nuo 5 iki 50 km nuotoliu skirstomas į klasikines ir laisvo stiliaus rungtis, kuriose neleidžiama atlikti čiuožimo veiksmų.

Stabdytojas stabdo distancijos pabaigoje

Rogės slysta pavažomis

BOBSLĖJUS
Dviejų žmonių ir keturių žmonių bobslėjaus rungtys vyksta stačiame, siaurame, ledu padengtame take, kurį sudaro tiesiosios ir posūkiai. Sportininkai tako pradžioje stumia roges, o joms pradėjus greitėti, įšoka vidun. Vairininkas, sėdintis priekyje, vairuoja roges taku žemyn. Komandos važiuoja po keturis kartus, laimi mažiausiai laiko užtrukusi komanda. Nuotraukoje – šveicarų Gustavo Vederio ir Donato Aklino komanda, laimėjusi auksą 1994 m. Lilehameryje.

Kad būtų mažesnis oro pasipriešinimas, sportininkas atsigula ant rogučių

LEDO RITULYS
Greitas ir gausus veiksmo ledo ritulys žiemos olimpinių žaidynių programoje yra vienintelė komandinio sporto šaka, kurios varžybos vyksta aikštelėje. Vyksta atskiros vyrų ir moterų rungtynės. Iš 20 komandos narių vienu metu aikštelėje gali būti šeši žaidėjai, įskaitant vartininką. Nuotraukoje 1994 m. Suomijos ir Rusijos rungtynių momentas.

ROGUČIŲ SPORTAS
Nuotraukoje kanadietis Taileris Saicas vyrų vienetų rogučių rungtynėse 1998 m. Rogutės primena toboganą ir yra lengvos. Rogutininkai važiuoja tokiu pat ledu padengtu taku kaip ir bobslėjininkai. Jie lekia kojomis į priekį, posūkiuose vairuodami lengvais kojų ir kūno judesiais. Vyksta vyrų bei moterų vienetų ir vyrų dvejetų rogučių varžybos. Laimi per keletą važiavimų mažiausiai laiko užtrukę sportininkai.

Šliuoždami nuo kalno, slidininkai pasiekia didesnį negu 140 km/h greitį

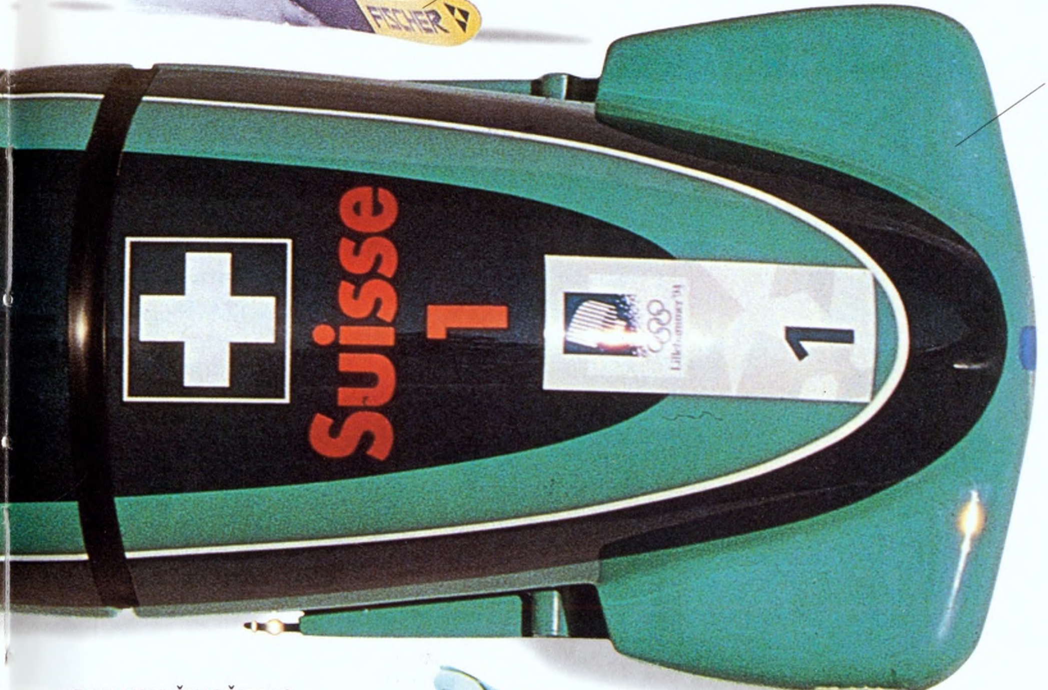
Slidžių apačia išvaškuojama, taip sumažinama trintis ir palengvinamas slydimas sniegu bei ledu

Slidžių lazdos daromos iš lengvo metalo vamzdžių

SLIDINĖJIMAS
Tradicinės vyrų ir moterų kalnų slidinėjimo rungtys yra nusileidimas nuo kalno (nuotraukoje – italas Piteris Rungaldjeris), slalomas, didysis slalomas ir didžiausiasis slalomas, arba supergigantas. Šią sudėtinę rungtį sudaro slalomas ir nusileidimas nuo kalno. Dvi snieglenčių rungtys – didžiausiasis slalomas ir „lovys" – įtrauktos į 1988 m. žaidynes. Yra dvi akrobatinio slidinėjimo rungtys – mogulas ir akrobatiniai šuoliai, kuriuose šokdami nuo tramplino slidininkai atlieka triukus, apsisukimus ir salto.

Biatlonininkai šaudo atsistoję ir atsigulę arba kniūbsti

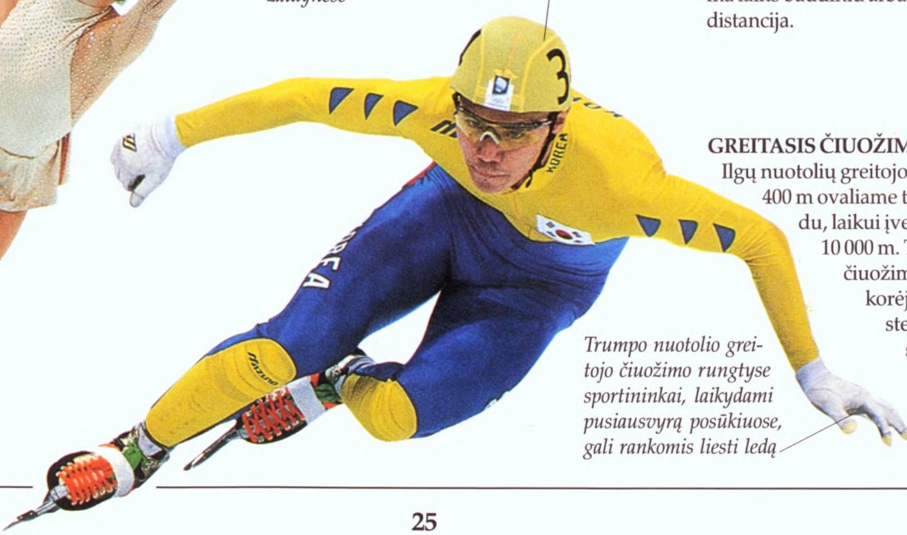
Kad rogės pasiektų didesnį greitį, jos lengvos ir aptakios

BIATLONAS
Biatlonininkai šliuožia krosą, kas keletą kilometrų sustodami šaudyti į taikinius. Pvz., moterų 15 km varžybose (nuotraukoje) sportininkės sustoja keturis kartus ir po penkis sykius šaudo. Laimi greičiausiai trasą baigęs sportininkas, už netaiklų šūvį baudžiama laiko baudiniu arba trumpa papildoma baudinio distancija.

DAILUSIS ČIUOŽIMAS
Dailiojo čiuožimo varžybos vyksta ovalioje ledo čiuožykloje. Čiuožėjai pagal muziką šoka ant ledo, grakščiai sliuogdami, žingsniuodami, sukdamiesi ir šuoliuodami, o teisėjai vertina juos taškais. Atskirai vyksta vyrų, moterų ir porų rungtys, kurias sudaro trumpoji, arba privaloma, ir ilgoji, arba laisva programa. Ant ledo šokama poromis. Labiausiai vertinama muzikinė interpretacija, neleidžiami aukšti šuoliai ar kilnojimai. Šokius ant ledo sudaro du privalomi šokiai ir laisva programa.

Amerikietė čiuožėja Nensi Kerigan 1994 m. žaidynėse

Greitojo čiuožimo rungtyje sportininkai užsideda šalmą, kuris apsaugo galvą griūnant

Trumpo nuotolio greitojo čiuožimo rungtyse sportininkai, laikydami pusiausvyrą posūkiuose, gali rankomis liesti ledą

GREITASIS ČIUOŽIMAS
Ilgų nuotolių greitojo čiuožimo varžybos vyksta 400 m ovaliame take. Sportininkai čiuožia po du, laikui įveikdami nuotolius nuo 500 iki 10 000 m. Trumpo nuotolio greitojo čiuožimo varžybose (nuotraukoje – korėjietis Jun Ho Li) sportininkai stengiasi aplenkti vienas kitą siaurame 111 m take. Vyksta 500 ir 1000 m individualios varžybos ir 3000 m estafetės.

Parolimpinės žaidynės

SIDABRO MEDALIS
Šiame medalyje iš 1992 m. Barselonos parolimpinių žaidynių yra užrašas Brailio raštu akliesiems ir paprastas užrašas.

VASAROS IR ŽIEMOS parolimpinės žaidynės yra svarbiausias sportinis įvykis sportininkams su fizine ar psichine negalia. Jos rengiamos tais pačiais metais ir tuose pačiuose miestuose kaip ir paprastos vasaros ir žiemos olimpinės žaidynės. „Par“ žodyje *parolimpinės* reiškia, kad šios žaidynės vyksta greta pagrindinių ir jas papildo. Sportininkai rungiasi vienoje iš kelių kategorijų priklausomai nuo konkrečios negalios. Šiuo metu yra 18 sporto šakų vasaros žaidynėse ir 4 sporto šakos žiemos žaidynėse.

Panašus į dviratininkų šalmas apsaugo, jei važiuojant dideliu greičiu atsitiktų nelaimė

Sportininkui reikia tvirtų rankų ir stiprios viršutinės kūno dalies

Sportininkės moterų maratono rungtyje pasiekia didesnį negu 60 km/h greitį

Kojos pakišamos po kūnu

Britė maratonininkė Rouz Hil

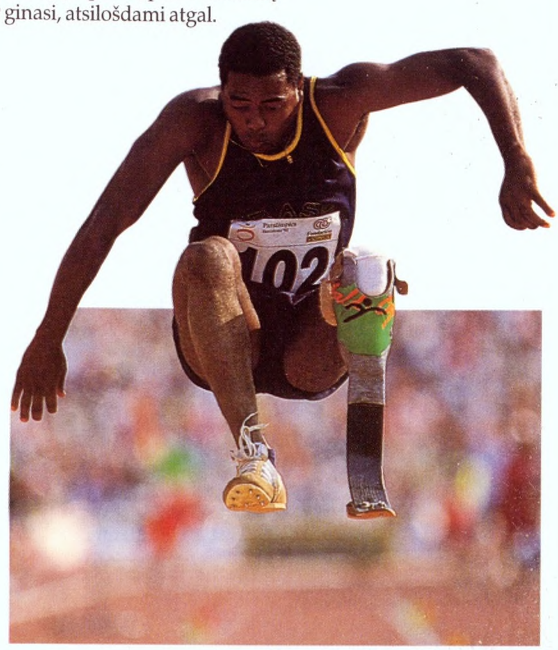
Ratai, kuriais sportininkė varo vežimėlį į priekį

VEŽIMĖLIŲ LENKTYNĖS
Parolimpiečiai lenktyniauja vežimėliais visose standartinėse distancijose nuo 100 m iki maratono. Lenktynių vežimėliai yra specialios konstrukcijos, kaip ir lenktyniniai dviračiai. Sportininkai vairuoja priekiniu ratu. Varžyboms treke vairavimas sureguliuojamas taip, kad posūkiuose vežimėlį galima pasukti, vos spustelėjus svirtį.

FECHTAVIMAS
Parolimpiečiai fechtuotojai (nuotraukoje – kova iš 1992 m. žaidynių Barselonoje) varžosi trijose rungtyse: rapyros, špagos ir kardo. Fechtuotojai sėdi vežimėliuose, kurie pritvirtinti prie žemės, kad neapvirstų. Jie puola, pasilenkdami į priekį, ir ginasi, atsilošdami atgal.

ŠUOLIAI Į TOLĮ
Šuolių rungtys vyksta keliose neįgalumo kategorijose. Nuotraukoje matome brazilą Rikardo Ignacijų, besivaržantį šuolio į tolį rungtyje sportininkams su amputuota koja. Jis užsidėjęs specialią dirbtinę galūnę, arba protezą, kuris gali atlaikyti įsibėgėjimo, atsispyrimo ir nusileidimo smūgį.

KREPŠINIS
Nevaikštančių sportininkų krepšinis yra viena iš pirmųjų parolimpinių rungčių. Didžioji dalis taisyklių, kaip komandos dydis, aikštelės dydis ir krepšio aukštis, atitinka Tarptautinės krepšinio federacijos taisykles. Vežimėliai sukonstruoti taip, kad žaidėjai galėtų greitai važiuoti ir apsisukti. Psichinę negalią turinčių žmonių krepšinis pirmą kartą bus žaidžiamas 2000 m. parolimpinėse žaidynėse Sidnyje.

TRUMPO NUOTOLIO BĖGIMAS
Nuotraukoje – britų sportininkas Stiuartas Braisas 1992 m. Barselonos žaidynėse. Dešinė jo koja amputuota aukščiau kelio. Protezas, su pridėtu įprastu bėgimo bateliu, leidžia sportininkui bėgti vos 10% lėčiau už olimpinius čempionus.

Prie priekinio rato pritvirtinta lazdelė vairuoti

Vežimėlio rėmo ilgis 1,4 m

DVIRAČIAI
Plento dviračių lenktynės tapo parolimpinių žaidynių dalimi 1988 m., o 1996 m. buvo įtrauktos ir treko varžybos. Sportininkai skirstomi į tris kategorijas – silpnaregių, cerebrinio paralyžiaus ir amputuotųjų. Akli dviratininkai varžosi plento ir treko lenktynėse tandemais su reginčiu sportininku. Nuotraukoje – amerikiečiai Kara Dani ir Skotas Ivensas dalyvauja 1996 m. tandemų persekiojimo varžybose.

Saugodamiesi pūslių, lenktynininkai su vežimėliais mūvi trisluoksnes pirštines

Nauja ir sena

IR VASAROS, IR ŽIEMOS žaidynės turi nustatytą programą. Nuo pirmųjų žaidynių 1896 metais rungčių skaičius pamažu auga. Programai nusistovėti prireikė daug laiko. Daug sporto šakų, pvz., plaukimas po vandeniu ir lipimas virve, iškrito iš programos, dažnai labai trumpai joje tepabuvusios. Kai kurios, pvz., šaudymas iš lanko ir tenisas, buvo įtrauktos, išbrauktos, o po keleto metų vėl įtrauktos. Dabar daugelyje sporto šakų vyksta ir vyrų, ir moterų varžybos, bet iki Antrojo pasaulinio karo moterų varžybų buvo labai mažai, o 1896 m. jų nebuvo išvis.

TENISAS
Tenisas buvo įtrauktas į pirmųjų šiuolaikinių žaidynių programą ir išbuvo joje iki 1924 m. Vėliau jis buvo išbrauktas, nes TOK ir Tarptautinė teniso federacija nesutarė dėl apibrėžimo, kas yra mėgėjai. 1988 m. tenisas vėl pasirodė olimpinėse žaidynėse. Vienetų kovas laimėjo Štefi Graf bei Miloslavas Meciras.

PANKRATIONAS
Kovinėje pankrationo rungtyje – imtynių ir bokso mišinyje be raundų ir laiko apribojimų – buvo leidžiama beveik viskas. Drausta tik išlupti akį ir kandžiotis, bet sportininkai dažnai nusižengdavo abiem šioms taisyklėms. Kovos tikslas – priversti priešininką pasiduoti.

Šuolininko į tolį, laikančio rankose svarsčius, paveikslas ant senovinės graikų vazos

ŠUOLIAI SU SVARSČIAIS
Vienintelė šuolių rungtis Olimpijoje buvo šuoliai į tolį su svarsčiais, viena iš penkiakovės rungčių. Prieš užsimodamas svarsčiais į priekį, kad įgautų pagreitį, sportininkas turbūt trumpai įsibėgėdavo. Šuoliai galėjo būti viengubi, dvigubi ar trigubi.

Antikinės žaidynės

Beveik 50 metų, iki 728 m. pr. Kr., trumpas sprintas per visą Olimpijos stadiono ilgį buvo vienintelė sporto šaka antikinėse žaidynėse. Per 500 metų sporto šakų daugėjo: atsirado daugiau bėgimo rungčių, imtynės, penkiakovė, kumštynės, važnyčiotojų ir raitelių lenktynės.

Šuolininko svarstis iš V a. pr. Kr.

VAŽNYČIOTOJŲ LENKTYNĖS
Vaizdingos, rizikingos ir žiūrovų mėgstamos važnyčiotojų lenktynės vykdavo ilgame ovaliame hipodrome. Buvo rengiamos varžybos dviejų ir keturių arklių kinkiniams, kumeliukams ir seniems arkliams. Vežimų savininkai, vengdami rizikos, lenktynėms samdydavo važnyčiotojus, bet jei laimėdavo jų vežimas, garbė tekdavo jiems.

Važnyčiotojas stovėdavo ant specialios aikštelės

Važnyčiotojų lenktynės vykdavo nuo 4 km iki 12 km trasose

Arklys, buvęs kitoje grąžulo pusėje, neišliko

Dauguma vežimų buvo daroma iš medžio, pintų vytelių ir odos

Bronzinis romėnų dviejų arklių vežimo modelis

Ankstyvosios šiuolaikinės žaidynės

Olimpinių žaidynių atgimimo laikais jų programose vyko labai daug pakitimų. Žaidynių rengėjai įtraukdavo populiarias jų šalyje sporto šakas ir išbraukdavo nepopuliarias.

Balandžių šaudymas buvo išbrauktas iš olimpinės programos, nes žūdavo pernelyg daug paukščių

BALANDŽIŲ ŠAUDYMAS
Olimpinės šaudymo rungtys iš pradžių buvo glaudžiai susijusios su įgūdžiais, reikalingais kare ir medžioklėje. Vienintelį kartą į gyvus balandžius buvo šaudoma 1900 m. Paryžiaus žaidynėse. Stendinis šaudymas, kai sportininkai šaudo į molinius diskus, vadinamus „moliniais balandžiais“, kurie išmetami į orą, yra olimpinėje programoje ir dabar.

VIRVĖS TRAUKIMAS
Virvės traukimo varžybose (nuotraukoje – paskutinės olimpinės virvės traukimo varžybos 1920 m.) dvi komandos už skirtingų galų traukia storą virvę, bandydamos pertempti priešininkų komandą per centrinę liniją. 1900 m. Danija ir Švedija, nepajėgdamos suformuoti atskirų komandų, susivienijo ir laimėjo aukso medalius.

REGBIS
Regbis olimpinėse programose būdavo tik tada, kai žaidynes rengdavo regbį žaidžiančios tautos. Jis nebuvo įtrauktas 1896 m. Atėnuose, 1904 m. Sent Lujyje ir 1912 m. Stokholme, o po 1924 m. buvo išvis išbrauktas. Tarp kitų komandinių sporto šakų, trumpai pasirodžiusių pirmosiose šiuolaikinėse žaidynėse, yra polo ir kriketas.

Anksčiau regbio kamuoliai būdavo apvalesni už dabartinius

Kerlingo diskai sveria iki 20 kg

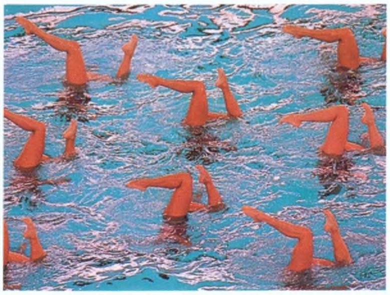
Naujausios žaidynės

Olimpinė programa ir toliau plečiasi. Neseniai į ją įtrauktos tokios tradicinės sporto šakos kaip tenisas bei naujos, pvz., snieglenčių sportas. Tarptautinės vyriausios konkrečios sporto šakos federacijos kreipiasi į TOK, prašydamos, kad ji būtų įtraukta. Kad sporto šaka patektų į vasaros žaidynes, vyrų varžybos turi vykti 75 šalyse iš keturių žemynų, o moterų – 40 šalių iš trijų žemynų.

KERLINGAS
Amžių senumo kerlingas buvo įtrauktas į žiemos žaidynes 1998 m. Nagane. Kerlinge sportininkai stumia nugludintą diską ledu, stengdamiesi, kad jis sustotų taikinio centre. Šis sportas atsirado turbūt Škotijoje, bet populiariausias yra Kanadoje.

TAEKVONDO
Laisvai išvertus, taekvondo reiškia „spardymo ir kumščiavimo menas“. Kova vyksta keturiais raundais, sportininkai gauna taškus už smūgius į priešininko liemenį arba veidą. Šis sportas atsirado Korėjoje. Kaip olimpinė sporto šaka jis debiutuos 2000 m.

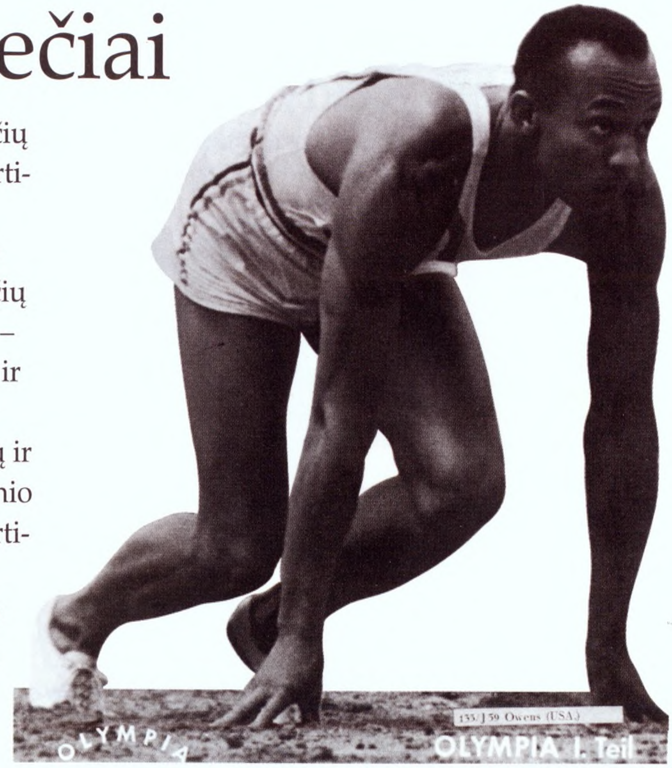
DAILUSIS PLAUKIMAS
Dailiojo plaukimo rungtyje (nuotraukoje – Italijos komanda 1996 m.) sportininkai vandenyje sinchroniškai juda pagal muziką. Ši sporto šaka buvo demonstruota jau 1952 m., bet olimpine tapo tik 1984 m.

Didieji olimpiečiai

LAIMĖTOJO LENTELĖ
Šiuo įrašu akmenyje įamžintas Romos sportininkas Liucijus, kuris varžėsi „visuose sporto renginiuose ir buvo vertas pergalės".

OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ ISTORIJA pilna įkvepiančių ir herojiškų žygdarbių, bet kas padaro sportininką didžiu olimpiečiu, o ne tik didžiu sportininku? Kartais laimėjimas dvejose ar daugiau žaidynių iš eilės arba keleto rungčių laimėjimas tose pačiose žaidynėse. Kartais – tiesiog daugkartinis dalyvavimas arba, net ir pralaimėjus, ištikimybė olimpiniams idealams. Žinoma, yra daug puikių sportininkų ir sportininkių, niekada nelaimėjusių olimpinio aukso, kartais dėl sužeidimo ar blogos sportinės formos reikiamą akimirką, arba dėl to, kad jie buvo profesionalai mėgėjų eroje, ar todėl, kad jų sporto šaka nebuvo įtraukta į olimpinę programą.

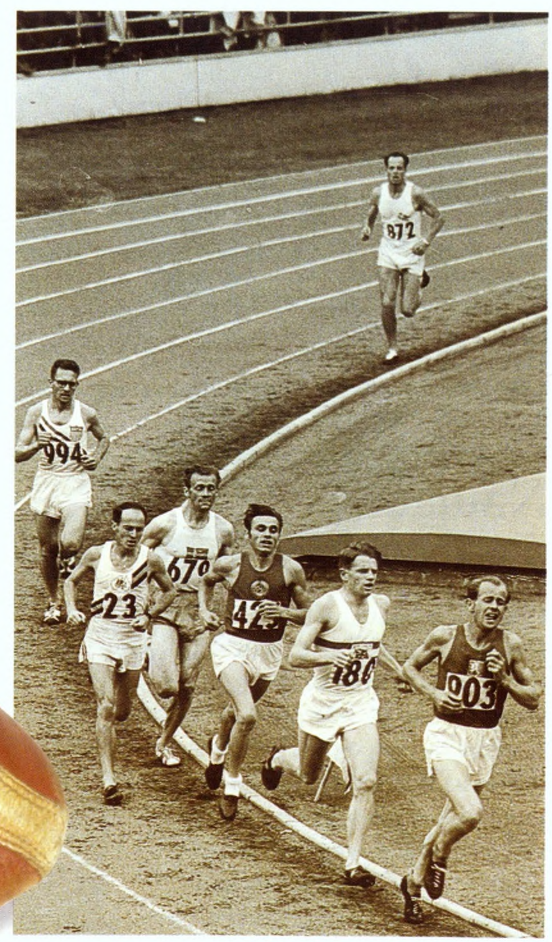
DŽESIS OVENSAS
Džesio Ovenso (čia jį matome kadre iš Lenio Rifenstalio filmo *Olimpija*) vardas visada bus siejamas su 1936 m. Berlyno olimpinėmis žaidynėmis. Nacistinio režimo rasistų akyse Ovensas laimėjo aukso medalius 100 ir 200 m bėgimo, šuolių į tolį ir 4 x 100 m estafetės rungtyse, įrašydamas į pasaulio rekordų knygą du olimpinius rekordus.

DŽIMAS TORPAS
1912 m. Stokholmo žaidynėse dešimtkovėje ir lengvosios atletikos penkiakovėje (pastaroji nebepriklauso olimpinei programai) iškovoti aukso medaliai išgarsino amerikietį Džimą Torpą kaip universaliausią to meto sportininką. Vėliau jis žaidė beisbolo ir amerikietiško futbolo aukščiausioje lygoje.

Vasaros žaidynių olimpiečiai

Kiekvienos vasaros žaidynės prisimenamos dėl vieno ar daugiau puikių pasirodymų bėgimo take, plaukimo baseine ar gimnastikos aikštelėje. Didžiausios šlovės susilaukia sportininkai, laimėję klasikines rungtis, pvz., 100 m arba maratono bėgimą. Mažiau žinomų sporto šakų, pvz., šaudymo arba buriavimo, laimėtojai dažnai lieka neapdainuotais žaidynių didvyriais.

EMILIS ZATOPEKAS
1952 m. Helsinkio žaidynėse Čekoslovakijos armijos karininkas ir bėgikas Emilis Zatopekas (nuotraukoje – bėga pirmas 5000 m bėgimo rungtyje) tapo vieninteliu sportininku olimpinėje istorijoje, tose pačiose žaidynėse laimėjusiu 5000 m, 10 000 m ir maratono rungtis.

Emilio Zatopeko bėgimo batelis

PAVAS NURMIS

Suomis vidutinių nuotolių bėgikas Pavas Nurmis (nuotraukoje besivejantis pagrindinį savo varžovą Vilę Ritolą) buvo vienas pirmųjų bėgikų, moksliškai pažvelgusių į treniruotes. Tai jam padėjo laimėti 12 olimpinių medalių (devyni iš jų aukso) 1920, 1924 ir 1928 m. žaidynėse. 1924 m. jis laimėjo 1500 m bėgimą, o mažiau nei po valandos jau galėjo dalyvauti 5000 m bėgime ir jį laimėti.

Sintetinis viršus ir batraiščiai

Devintojo dešimtmečio sportiniai bateliai buvo stabilesni ir geriau atlaikė smūgius negu tie, kuriuos Zatopekas avėjo šeštame dešimtmetyje

Paminkštintas užkulnis

Karlo Luiso bėgimo batelis

Karlo Luiso parašas

Karlas Luisas 1988 m. Seulo žaidynėse

Luisas Seule nubėgo 100 m per 9,92 sekundės ir, diskvalifikavus Beną Džonsoną, laimėjo auksą

KARLAS LUISAS

Amerikietis sprinteris ir šuolininkas į tolį Karlas Luisas buvo geriausios sportinės formos visą devintą dešimtmetį. Sėkmingiausi jo olimpiniai metai buvo 1984, kai jis laimėjo 100 m ir 200 m bėgimą, šuolį į tolį ir sprinto estafetę, pakartodamas Džesio Ovenso žygį 1936 m. 1988 m. jis išsaugojo 100 m ir šuolių į tolį čempiono titulus, o 1992 m. laimėjo dar vieną aukso medalį estafetės rungtyje.

Teni Grei dalyvavo keliose skirtingų nuotolių rungtyse

TENI GREI

Neįgali britų sportininkė Teni Grei (nuotraukoje – ji laimi auksą 400 m rungtyje 1992 m. Barselonos žaidynėse) yra viena iš žymiausių parolimpiečių. Pirmąjį savo medalį (bronzos) ji laimėjo 1988 m. Seule, iškovojo keturis aukso medalius Barselonoje ir tik vos vos nepelnė medalio Atlantoje 1996.

NADIA KOMANEČI

Pradėjusi gimnastikos treniruotes vos šešerių metų, rumunų gimnastė Nadia Komaneči išsiugdė tobulą ritmo jausmą ir pusiausvyrą. Būdama 14 metų, 1976 m. Monrealio žaidynėse ji laimėjo tris aukso medalius ir universalios sportininkės titulą. Ji buvo pirmoji gimnastė olimpinių žaidynių istorijoje, kuri lygiagrečių rungtyje gavo aukščiausią 10.00 balų įvertinimą.

Tęsinys kitame puslapyje

Pradžia 33 psl.

REDGREIVAS IR PINSENTAS
1996 m. Atlantoje irkluotojas Stivas Redgreivas (kairėje) laimėjo auksą ketvirtose olimpinėse žaidynėse iš eilės. Tai buvo antroji jo pergalė dviviečių valčių be vairo rungtyje kartu su Metjumi Pinsentu. 1988 m. jis laimėjo tą pačią rungtį su Endriumi Holmsu, o 1984 m. laimėjo keturviečių valčių su vairu rungtyje. Sidnyje keturviečių balčių be vairo rungtyje jis varžysis dėl penkto aukso medalio.

Septintame dešimtmetyje slidininkai užsidėdavo akinius, bet neturėjo šalmo

Slidžių lazdos naudojamos išlaikyti pusiausvyrai posūkiuose

Dviejų dalių apranga; šiuolaikiniai slidininkai dėvi vientisą sportinį kostiumą

MARKAS ŠPICAS
1972 m. Miunchenas matė vieną geriausių olimpinių pasirodymų. Amerikietis plaukikas Markas Špicas laimėjo visas keturias individualias rungtis, kuriose dalyvavo – 100 ir 200 m plaukimą laisvu stiliumi bei 100 ir 200 m plaukimą peteliške, – visose rungtyse pasiekdamas pasaulio rekordą. Laimėdamas dar ir tris estafečių rungtis, jis tapo pirmuoju sportininku, iškovojusiu septynis aukso medalius per vienas olimpines žaidynes. 1968 m. Meksiko žaidynėse jis laimėjo du estafečių medalius.

Veismiuleris buvo pirmasis sportininkas, nuplaukęs 100 m greičiau nei per minutę

DŽONAS VEISMIULERIS
Amerikietis plaukikas Džonas Veismiuleris labiausiai išgarsėjo, ketvirto ir penkto dešimtmečio filmuose vaidindamas Tarzaną. Prieš tapdamas kino žvaigžde, jis laimėjo penkis olimpinius aukso medalius – tris 1924 m. (100 ir 400 m plaukimas laisvu stiliumi bei 800 m estafetė) ir du 1928 (100 m laisvu stiliumi ir 800 m estafetė). 1924 m. jis laimėjo dar ir bronzos medalį, žaisdamas JAV vandensvydžio komandoje.

Džonas Veismiuleris Tarzano vaidmenyje

FENI BLANKERS KOUN
Olandų sprinterė Feni Blankers Koun buvo geriausiai pasirodžiusi sportininkė 1948 m. Londono žaidynėse. Ji laimėjo auksą 80 m barjeriniame bėgime, 100 ir 200 m distancijose ir 4 x 100 m estafetėje. Tuo metu jai priklausė septyni pasaulio rekordai, tarp jų – šuolio į tolį ir šuolio į aukštį (olimpinėse žaidynėse ji šiose rungtyse nedalyvavo). Būdama dviejų vaikų motina, ji buvo pravardžiuojama „skrajojančia namų šeimininke“.

Žiemos žaidynių olimpiečiai

Tarp žiemos olimpinių žaidynių herojų yra šaltakraujiški kalnų slidininkai, grakštūs ir įgudę čiuožėjai, drąsūs šuolininkai nuo tramplino ir užsispyrėliai kroso šliuožėjai. Ypatingą vietą olimpinėje istorijoje užima amerikietis greitojo čiuožimo atstovas Erikas Heidenas, kuris 1980 m. laimėjo auksą penkiose individualiose rungtyse, taip pranokdamas visus ankstesnius pasiekimus.

Metaliniai segtukai

Stori padai įspraudžiami į slidžių apkaustus

Kili slidinėjimo batai, avėti 1968 m. žaidynėse

ŽANAS KLODAS KILI
Prancūzas slidininkas Žanas Klodas Kili užaugo Prancūzijos slidinėjimo kurorte Valdizere. Būdamas 24 metų, 1968 m. Grenoblio žaidynėse jis laimėjo visas tris kalnų slidinėjimo rungtis (nusileidimo nuo kalno, slalomo ir didžiojo slalomo). 1995 m. tapo TOK nariu.

Žanas Klodas Kili atlieka staigų posūkį 1967 m. Pasaulio taurės varžybose

Sonja Heni pozuoja fotografams

Per daug apnuoginusi savo kūną, Katarina Vit 1988 m. susilaukė teisėjų kritikos

Katarina Vit 1988 m. žaidynėse

KATARINA VIT
1988 m. Kalgario žaidynėse Rytų Vokietijai atstovavusi Katarina Vit moterų dailiojo čiuožimo rungtyje laimėjo auksą ir išsaugojo olimpinės čempionės titulą, kurį buvo iškovojusi Sarajeve prieš ketverius metus. Po Sonjos Heni ji buvo pirmoji savo titulą apgynusi čiuožėja ir gavo specialų apdovanojimą iš TOK.

SONJA HENI
Norvegė Sonja Heni nuo vaikystės buvo dailiojo čiuožimo vunderkindė. Ji laimėjo Norvegijos čempionatą, būdama 10, o 12 metų dalyvavo 1924 m. olimpinėse žaidynėse. 1928, 1932 ir 1936 m. laimėjo olimpinį auksą. Be to, ji laimėjo visus pasaulio čempionatus nuo 1927 iki 1936 m., o vėliau filmavosi 11 Holivudo filmų.

RAISA SMETANINA
Kroso slidininkė Raisa Smetanina yra daugiausia medalių surinkusi sportininkė žiemos žaidynėse. Ji laimėjo keturis aukso, penkis sidabro ir vieną bronzos medalį keturiose olimpinėse žaidynėse nuo 1976 iki 1988 m. Iš pradžių ji atstovavo SSRS, o 1992 m. – Jungtinei komandai.

Pasiruošimas

DALYVAUTI olimpinėse žaidynėse yra kiekvieno sportininko svajonė. Atsiradus tokiai galimybei, jis arba ji turi būti geriausios formos, kad parodytų viską, ką gali. Daug metų dieta nebuvo laikoma svarbia treniruočių dalimi. Dabar žinoma, kad ji svarbi kaip ir sportininko dėvimas apavas. Sportininkų organizme turi būti reikalingas vandens kiekis, jų raumenys privalo turėti energijos atsargų. Sportininkai turi laikytis subalansuotos dietos ir gauti visus gerai sveikatai būtinus vitaminus bei mineralus. Čia aprašytas tipiškas dešimtkovininko maistas, kurio jam reikia treniruojantis.

Draudžiamos medžiagos

Kai kurie sportininkai taip nori laimėti, kad vartoja narkotines medžiagas ar specialius vaistus, kurie juos padaro stipresniais ir greitesniais. Tai ne tik sukčiavimas, bet ir kelia pavojų sveikatai. Todėl „pagalbinių priemonių“, pvz., jėgas didinančių medžiagų ir žmogaus augimo hormonų, vartojimą draudžia tarptautinės ir nacionalinės sporto organizacijos.

DOPINGO TESTAI
Visi olimpinių medalių laimėtojai privalo duoti šlapimo pavyzdžius, ir laboratorijose patikrinama, ar juose nėra draudžiamų medžiagų. Draudžiamas medžiagas vartojantys sportininkai randa vis geresnių būdų tai nuslėpti, todėl tobulėti privalo ir dopingo tikrinimo procedūros.

8.00 – PUSRYČIAI
Pabudęs sportininkas turi išgerti didelę stiklinę vandens, kad po nakties atstatytų vandens kiekį organizme. Vėliau jis suvalgo negausius pusryčius, kad nesijaustų alkanas ankstyvosios treniruotės metu ir papildytų energijos atsargas, ypač cukraus kiekį kraujyje. Apelsinų sultyse esantis vitaminas C padeda organizmui įsisavinti geležį, kurios gausu košėje. Jei kraujyje trūksta geležies, galima susirgti mažakraujyste.

9.00–11.30 – TRENIRUOTĖ
Intensyvių treniruočių metu sportininkai turi atstatyti prakaituojant prarastą vandens kiekį, nes organizmui netekus vandens, jie greitai pavargs ir rizikuos susižeisti. Didelis vandens netekimas gali pakenkti sveikatai. Izotoniniai sportininkų gėrimai turi vandens, angliavandenių ir natrio, todėl yra labai veiksmingi, atstatant vandens kiekį, ypač jei buvo prarasta daug skysčių.

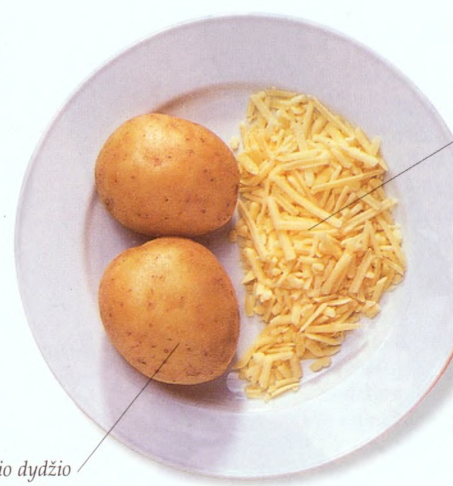

11.30 – PRIEŠPIEČIAI
Sportininkai turi gerą apetitą, nes jiems reikia daug energijos. Jiems neužtektų valgyti tris kartus per dieną, todėl jie dar ir užkandžiauja. Kuo greičiau po treniruotės jie valgo maistą, turintį daug angliavandenių, pvz., duoną ir bananus, kad sustiprintų raumenis – daugelis sportininkų valgo persirengdami.

14.00 – PIETŪS
Besitreniruojantys sportininkai turi valgyti anksti, kad organizmas spėtų suvirškinti maistą iki bėgimo. Maiste turi būti angliavandenių, baltymų ir truputis riebalų. Baltymai ir riebalai stiprina ir atgaivina organizmą. Kasdien geriamos apelsinų sultys suteikia reikiamą kiekį natūralaus vitamino C. Į dietą turi įeiti ir kalcis, reikalingas stiprinti kaulams ir dantims – geri jo šaltiniai yra pienas, sūris ir jogurtas. Kai kurie sportininkai mano, kad jų dietoje nepakanka vitaminų ir mineralų, todėl jie vartoja priedus.

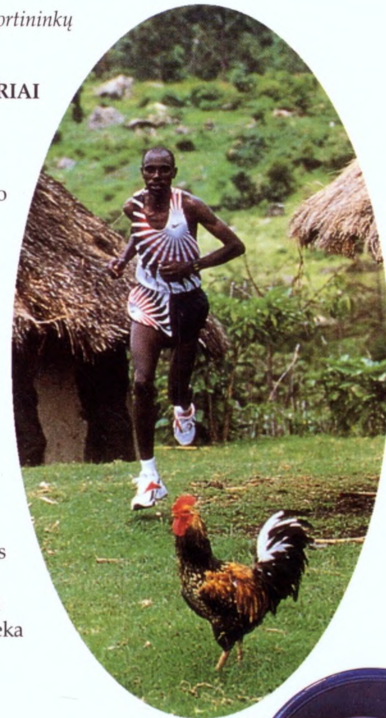

330 ml sportininkų gėrimo

Šokolado plytelė

Didelis bananas, sveriantis 120 g be žievės

16.00 – PAVAKARIAI
Likus maždaug pusvalandžiui iki vakarinio bėgimo, sportininkas papildo vandens ir angliavandenių kiekį organizme. Šokolado plytelė yra geras angliavandenių šaltinis.

1996 metų 3000 m kliūtinio bėgimo sidabro medalio laimėtojas Mozė Kiptanui bėgioja prie savo namų Kenijoje

17.30–18.30 – BĖGIMAS
Neintensyviam valandos trukmės bėgimui sportininkai gėrimo nesineša. Šiltu oru jie dažniausiai pasiima butelį vandens arba palieka gėrimą kur nors trasoje.

Didelė stiklinė vandens

19.15 – VAKARIENĖ
Netrukus po bėgimo sportininkas valgo vakarienę. Čia pavaizduotą vakarienę sudaro keptas viščiukas su makaronais ir jogurtas. Paprastai vakarienės patiekaluose yra daug angliavandenių, saikingas baltymų kiekis ir šiek tiek riebalų. Vaisiuose ir daržovėse yra antioksidantų, kurie saugo nuo tokių ligų kaip peršalimas. Ligos pakenktų gyvybiškai svarbiam sportininko grafikui.

150 g neriebaus vaisinio jogurto

150 g viščiuko krūtinėlės be odos

Neribotas kiekis įvairių daržovių

Didelė porcija – 350 g – virtų makaronų

200 g smulkintų konservuotų pomidorų

160 g saldžiarūgščio padažo

21.00 – VAKARINĖ UŽKANDA
Praėjus maždaug dviem valandoms po vakarienės, sportininkai suvalgo sumuštinį ir išgeria karšto gėrimo, kad neitų miegoti alkani. Geriausiai tinka balta duona, nes ji turi ne tiek daug skaidulų kaip juoda ir todėl nėra tokia rupi. Sportininkai turi atidžiai žiūrėti, kiek per dieną suvartoja riebalų, nes organizmui sunku paversti riebalus energija. Todėl vakarienei ir priešpiečiams jie tepa ant duonos neriebų margariną, o ne sviestą.

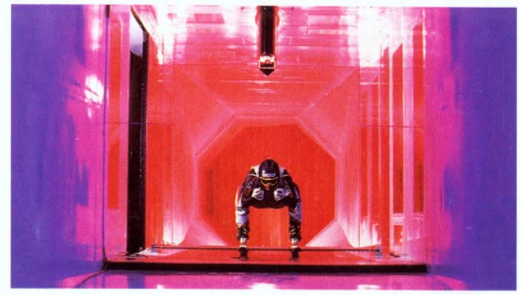
Riešutų sviestas

Dvi riekės plonai pjaustytos baltos duonos

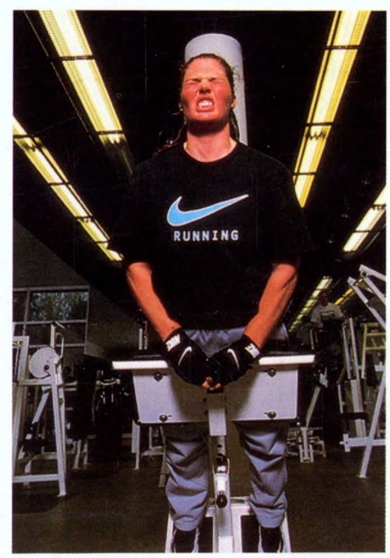
Neriebus margarinas

Treniruotė

Kartais sportininkai rungiasi vos kelias minutes ar netgi sekundes. Padedami trenerio, jie ruošiasi, kad reikiamą akimirką būtų pačios geriausios formos. Jų tikslas – varžybų dieną atskleisti visas savo galimybes, ir, jei pasiseks, iškovoti medalį.

PASIPRIEŠINIMAS VĖJUI
Varžybose technika svarbi ne mažiau už fizinį pasirengimą. Sportininkai nuolat treniruojasi, siekdami tobulumo. 1997 m. britas slidininkas Grehemas Belas bandė nustatyti tinkamiausią kūno padėtį, leidžiantis nuo kalno, ir darė tai aerodinaminiame vamzdyje, kuris skirtas tikrinti, kaip vėjui priešinasi automobiliai Formulė 1.

TRENIRUOTĖS SU SVARSČIAIS
Trauma gali priversti keletui mėnesių nutraukti treniruotes ir dar daug mėnesių treniruotis, siekiant atgauti prarastą formą. JAV slidininkei Pikabo Stryt po nelaimingo atsitikimo teko atstatyti kelį, bet ji pasiryžo dalyvauti 1998 m. žaidynėse. Po sunkaus darbo ji laimėjo auksą didžiojo slalomo rungtyje.

Puodelis arbatos su pusiau nugriebtu pienu

Formos ir dydžiai

KAIP IR VISŲ žmonių, sportininkų bei sportininkių kūnai būna įvairių formų ir dydžių. Treniruodamiesi tam tikrose sporto šakose ir dalyvaudami varžybose, jie susikuria atitinkamą kūno formą, nes kuo daugiau raumuo naudojamas, tuo stipresnis ir didesnis jis tampa. Kai kurioms sporto šakoms vienos įgimtos kūno formos tinka labiau už kitas. Pvz., 1,5 m ūgio ir 38 kg svorio moteris nebūtų gera rutulio stūmikė, nes tam reikia tvirtumo ir fizinės jėgos. Geriau jai sektųsi gimnastikoje, kur reikalinga pusiausvyra ir vikrumas.

SUNKUMŲ KILNOTOJAS
Sunkumų kilnotojams išsivysto stiprios kojos ir tvirti pečiai. Jų rankos neturi būti nei per ilgos, nei per trumpos, antraip būtų sunkiau iškelti svorį virš galvos. Kad maksimaliai panaudotų jėgą ir pusiausvyrą, jų kūnas turi būti labai kompaktiškas.

Rankų raumenys naudojami paskutinėje kėlimo pakopoje

Kelių ir kulkšnių sąnariai turi atlaikyti staigų slėgimą, atsirandantį sportininkui pakėlus svorį

Pėdos turi atlaikyti didžiulius svorius

Riešas ir pirštai atlieka daug darbo, todėl yra tvirti ir lankstūs

Gimnastai turi visiškai kontroliuoti savo raumenis

Gimnastai sportuoja basi

Stiprios kojos svarbu visoms rungtims

Sunkumų kilnotojas iš šono

Didysis sėdmens raumuo, lotyniškai vadinamas gluteus maximus, *judina kojas*

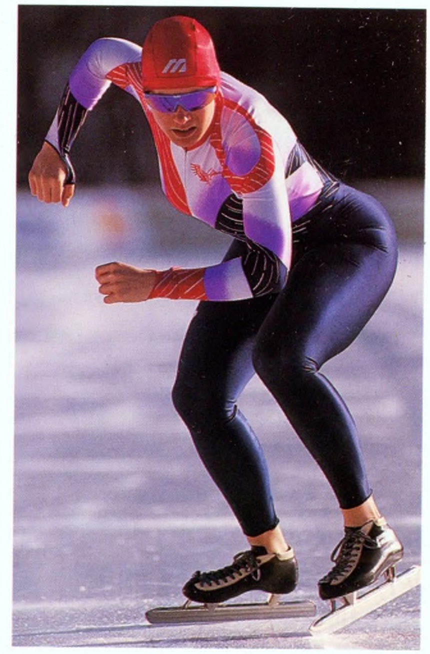
GIMNASTAI
Daugelis gimnastų yra neaukšti ir lengvi – tai leidžia jiems išlaikyti pusiausvyrą, lankstytis, suktis ir šokinėti įvairiose rungtyse. Kurdami figūras, gimnastai naudoja visą kūną, todėl jis visas turi būti tvirtas ir lankstus.

Bėgimo ir šokinėjimo smūgius sušvelnina pagalvėlės bateliuose

GREITOJO ČIUOŽIMO ATSTOVAI

Greitojo čiuožimo atstovai daugiau už kitus sportininkus dirba kojų raumenimis, todėl jų kojos ir sėdmenys labai išvystyti. Ilgos rankos padeda išlaikyti pusiausvyrą posūkiuose, o stiprūs pečiai leidžia energingai dirbti rankomis, kai reikia papildomo greičio.

UNIVERSALUS SPORTININKAS

Dešimtkovininkas turi būti pasiruošęs dešimčiai skirtingų rungčių. Jis turi būti tvirtas, greitas, vikrus ir ištvermingas, be to, negali viso dėmesio skirti savybėms, reikalingoms kuriai nors vienai rungčiai. Pvz., jis negali didinti kūno masės, kuri jam padėtų stumiant rutulį, nes per didelis svoris padarys jį lėtesniu greičio rungtyse.

PLAUKIKAS

Irtis vandeniu reikia daug jėgų, nes vandens pasipriešinimas daug didesnis negu oro. Todėl lenktyniaujantys plaukikai turi stiprius viršutinius nugaros raumenis, kurie kelia rankas ir judina pečius. Šlaunų raumenys sulenkia ir ištiesia kelius bei klubus.

Stilių kaita

PER PASTRUOSIUS 100 METŲ sporto mados labai keitėsi, kito ne tik sportininkų drabužių sukirpimas, bet ir jų medžiagos. Sunkius vilnonius marškinėlius ir flanelines trumpikes pakeitė lengvi, elastingi ištisiniai drabužiai. Bateliai gaminami nebe iš kietos odos, o iš lanksčių sintetinių medžiagų. Šiandien atletai sportuoja apsirengę drabužiais, sveriančiais mažiau už 1900 metų bėgimo kostiumėlius. Dabar pripažįstama, kad bloga apranga gali sulėtinti bėgiko greitį, o viena dešimtoji sekundės dažnai skiria pergalę nuo pralaimėjimo.

XIX A. DEVINTAS DEŠIMTMETIS
XIX a. pabaigos sportininkų, pvz., Spiridono Luiso, apranga mokslo pasiekimų neatspindėjo. Drabužius paprastai gamino iš vilnos, nes ji buvo pigiausia. Kai kurie sportininkai dalyvaudavo varžybose, užsivilkę apatinius marškinius. Kelnaites siūdavo iš storos flanelės. Bėgimo bateliai buvo gaminami iš odos, į padą įkalamos vinys.

XX A. TREČIAS DEŠIMTMETIS
Tai buvo Haroldo Abrahamso ir Pavo Nurmio era. Jie vilkėjo medvilnine apranga, nes medvilnės kaina po Pirmojo pasaulinio karo nukrito. Sportininkai pradėjo rinktis drabužius, atsižvelgdami į savo rungtį ir norus. Pvz., kai kurie maratono bėgikai dėvėjo marškinėlius ilgomis rankovėmis ir kelnaites, kad drabužiai saugotų juos nuo oro sąlygų. Daugelis trumpų nuotolių bėgikų labiau mėgo trumpas rankoves, nes taip buvo vėsiau.

XX A. ŠEŠTAS DEŠIMTMETIS

Berankoviai marškinėliai tapo įprastais šeštame dešimtmetyje, Emilio Zatopeko karjeros viršūnėje. Jie buvo patogūs ir neleido perkaisti. Dėl savo lengvumo išpopuliarėjo ir nailoninės trumpikės. Įvairiaspalvės trumpikės ir marškinėliai sudarė dalį nacionalinės sportininkų „uniformos".

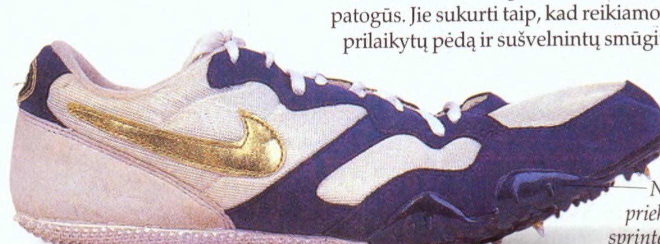
XX A. PASKUTINIS DEŠIMTMETIS

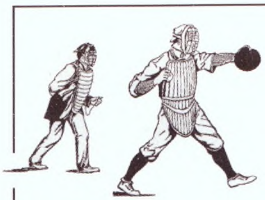
Šių dienų olimpinės žaidynės mirga spalvomis. Kiekvienos šalies sportininkai vilki specialiai jiems sukurtą aprangą, kurioje dažnai yra nacionalinės vėliavos spalvos ir fragmentai. Mokslinių tyrimų dėka drabužiai ir batai sukurti taip, kad padėtų sportininkams pasirodyti kuo geriau.

SPECIALŪS SPRINTO BATELIAI

Šiuolaikiniai sprinto bateliai, gaminami iš lengvos sintetinės medžiagos, maksimaliai lankstūs ir patogūs. Jie sukurti taip, kad reikiamose vietose prilaikytų pėdą ir sušvelnintų smūgius į žemę.

Pagal užsakymą

SAUGUMAS SPORTE labai svarbus, bet ne mažiau svarbūs ir greitis bei patogumas. Mūsų laikų dizaineriai atlieka daug laiko užimančius ir brangiai kainuojančius mokslinius tyrimus, kad sukurtų drabužius, kurie gražiai atrodo, yra saugūs ir patogūs bei padeda sportininkams kuo geriau pasirodyti. Jie remiasi kitų mokslo sričių laimėjimais ir netgi pritaiko medžiagas, sukurtas naudoti kosmose. Kiekviena sporto šaka kelia savo reikalavimus. Kai kurie drabužiai turi sušvelninti smūgius, kiti – būti aerodinamiški, treti – madingi. Į priekį žengiama sparčiai, ir mūsų dienų sportininkai pasibaisėtų drabužiais, kuriuos atletai vilkėdavo vos prieš 10 metų.

BEISBOLAS
Kamuoliuko gaudytojai ir aikštės vidurio teisėjas dėvi krūtinės ir galvos apdangalus, kad išvengtų sužeidimo kamuoliuku. Šis gali atlėkti 140 km/h greičiu.

PLAUKIMO AKINIAI
Dabartiniai plaukimo akiniai gaminami taip, kad glaudžiai uždengtų akis, nepraleistų vandens ir neaprasotų. Plaukikai užsideda akinius, kad apsaugotų akis nuo vandenyje esančio chloro ir galėtų matyti, kur plaukia.

Klešnę buvo galima suveržti virvele

Trečio dešimtmečio plaukimo kostiumas

Net ir sušlapusi medžiaga lieka prigludusi prie kūno

Šiuolaikiniai kostiumai siuvami iš specialaus glotnaus audinio su juostelėmis, kuriomis lengvai nuslysta vanduo

Ilgos klešnės kaip ir trečiojo dešimtmečio kostiumuose

Paskutinio dešimtmečio plaukimo kostiumas

PLAUKIMO KOSTIUMAS
Šis trečiojo dešimtmečio plaukimo kostiumas atrodo panašus į mėlyną paskutinio dešimtmečio kostiumą, bet iš tiesų jie labai skirtingi. Trečiame dešimtmetyje kostiumai buvo siuvami iš medvilnės. Sušlapę jie tapdavo sunkūs ir, kadangi neprigludavo prie kūno, sulėtindavo plaukimo greitį. Šiuolaikiniai kostiumai glaudžiai priglunda prie kūno ir padeda plaukikams laimėti labai svarbias sekundės dalis.

Kaukė saugo veidą nuo greitai lakstančio ritulio

Vienoje pirštinėje tarp pirštų yra audinys, tad ranka, su kuria laikoma lazda, apsaugota papildomai

LEDO RITULININKŲ APRANGA
Iš komandinių sporto šakų ledo ritulys pasaulyje žaidžiamas greičiausiai. Vartininkai ant rankų ir kojų nešioja didžiulius kamšalus, saugančius nuo ritulio, kuris kartais smūgiuojamas net 200 km/h greičiu. Be to, jie užsideda kaukes, saugančias galvą, sprandą ir kaklą.

Šių senų bokso pirštinių nykštys skiriasi nuo šiuolaikinių, kurios pasiūtos taip, kad būtų neįmanoma išdurti akies

BOKSO PIRŠTINĖS
Boksininkai mūvi pirštines, saugodami savo priešininką. Didelės, sunkios pirštinės sušvelnina didžiąją smūgio dalį, smogiant priešininkui, ir išsklaido smūgio poveikį. Prieš kovą abiejų boksininkų pirštinės pasveriamos – taip įsitikinama, kad jos vienodos.

IŠJODINĖTOJO APRANGA

Jojikai išjodinėjimo rungtyse vilki oficialius drabužius ir turi būti pasipuošę ne prasčiau už savo žirgus. Standartinį kostiumą sudaro švarkas su skvernais, spalvota liemenė ir kreminės arba baltos kelnės bei tokios pat spalvos pirštinės. Jojikai užsideda cilindrą, o ne šalmą, kurį saugumo sumetimais dėvi per kitas jojimo rungtis.

Žano Klodo Kili slidininko šalmas

Bronzinė imtynininko galva iš III a. pr. Kr.

SLIDININKO ŠALMAS

Slidininkai gali smarkiai griūti, todėl labai svarbi patikima galvos apsauga. Septintojo dešimtmečio slidininko Kili šalmas nebuvo toks patikimas kaip šiuolaikiniai lengvesni šalmai, geriau saugantys galvą ir sprandą. Be to, jie yra aerodinamiškesni ir leidžia slidininkui šliuožti greičiau.

SENOVĖS IMTYNININKO KEPURĖ

Senovės imtynininkai užsidėdavo kepures, kad priešininkai negalėtų sugriebti už plaukų. Šiandien čiupti už plaukų draudžiama, tačiau sugriebti drabužius galima. Todėl imtynininkai vilki glaudžiai aptemptus drabužius, už kurių sugriebti labai sunku.

FECHTUOTOJO KAUKĖ

Šiuolaikinių olimpinių žaidynių įkūrėjas Pjeras de Kubertenas mėgo fechtuotis, bet dabar fechtuotis su jo kauke nebūtų leidžiama. Šiuolaikinės kaukės, siekiant didesnio saugumo, ant tinklelio turi permatomą plastmasinę juostą ir dengia visą galvą.

Pjero de Kuberteno fechtavimo kaukė

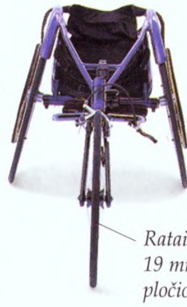
SUNKUMŲ KILNOTOJO PRIEDAI

Kai kurie sunkumų kilnotojai kelia svorį, apsijuosę specialiu diržu. Šis diržas suteikia atramą pilvo raumenims. Bateliai turi medinį kulną remtis į grindis, guminį padą geresniam įsispyrimui ir tvirtą prilaikomąją juostelę, einančią per pėdos viršų.

Sėkmės ratai

Dviračių sporto įranga pakito turbūt labiau už bet kokią kitą, naudojamą olimpinėse žaidynėse. Pavarų, ratų, stabdžių ir lengvų medžiagų tobulinimas, ypač per pastaruosius 20 metų, gerino lenktyninius dviračius tiesiog šuoliais. Dabar skirtingi dviračiai gaminami įvairioms dviračių sporto rungtims – treko lenktynėms, plento lenktynėms, persekiojimo ir kalnų dviračių varžyboms. Šiuolaikiniai lenktyniniai vežimėliai taip pat pasinaudojo šiais atradimais ir, kaip ir lenktyniniai dviračiai, atrodo visiškai kitaip negu įprasti gatvėje sutinkami jų „giminaičiai“.

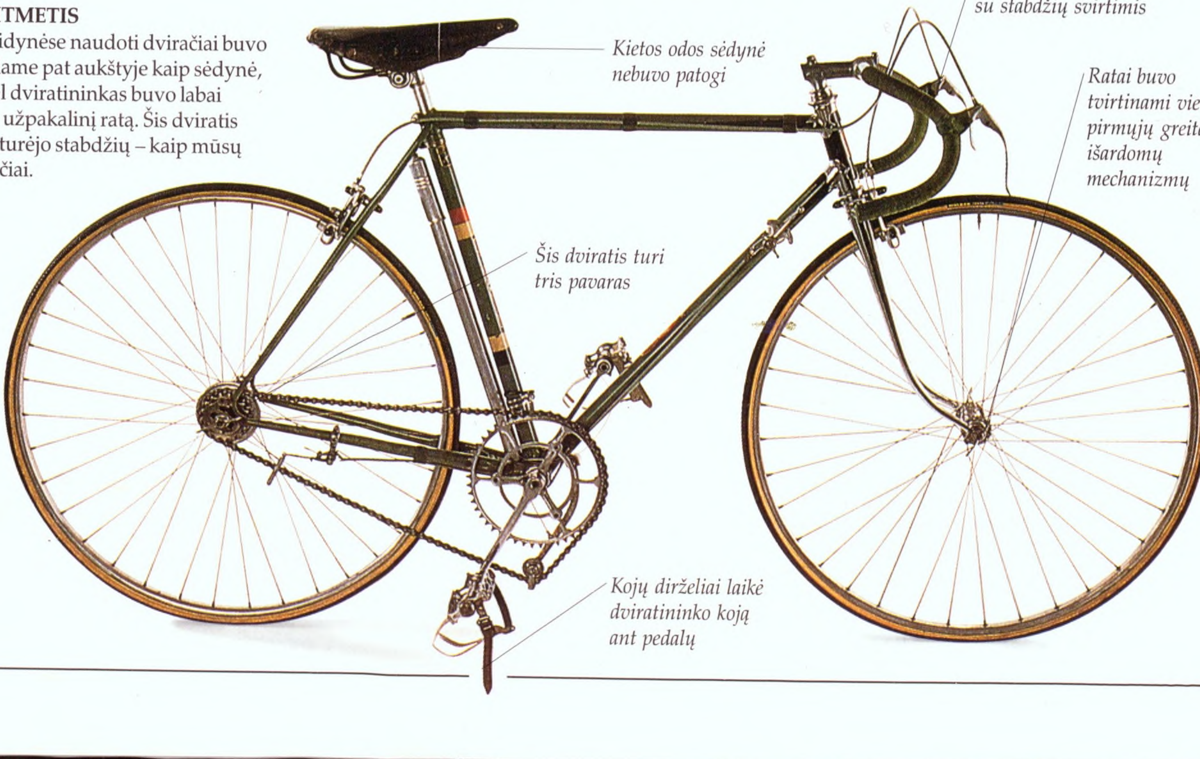

ŠIUOLAIKINIAI LENKTYNINIAI VEŽIMĖLIAI
Lenktyniniai vežimėliai nuėjo didelį kelią – nuo standartinių tiesių, per ilgus keturračius iki pat dabartinių triračių „karietų“. Prieš varžybas pareigūnai patikrina kiekvieną vežimėlį ir įsitikina, ar jo techninės ypatybės, pvz., ilgis ir ratų dydis, atitinka reikalavimus.

XIX A. DEVINTAS DEŠIMTMETIS
Pirmosiose šiuolaikinėse žaidynėse naudoti dviračiai buvo nepatogūs. Vairas buvo tokiame pat aukštyje kaip sėdynė, tarp jų – mažai erdvės, todėl dviratininkas buvo labai suvaržytas, o jo svoris slėgė užpakalinį ratą. Šis dviratis turėjo tik vieną pavarą ir neturėjo stabdžių – kaip mūsų dienų treko lenktynių dviračiai.

XX A. KETVIRTAS DEŠIMTMETIS
Dviračiai pamažu tobulėjo. Horizontalus skersinis ir ilgesnis tarpas tarp ratų leido dviratininkui sėdėti mažesnį vėjo pasipriešinimą sukeliančioje padėtyje ir lengviau bei efektyviau minti pedalus.

XX A. PASKUTINIS DEŠIMTMETIS

Britų dviratininkas Krisas Bordmenas 1992 m. Barselonos žaidynėse tapo 4000 m individualaus persekiojimo čempionu. Iš anglies pluošto ir titano bei aliuminio dalių pagamintas jo dviratis buvo ypač lengvas. Naujoviškas modelis, parodytas nuotraukoje, susilaukė prieštaringų vertinimų, bet kadangi grandinė buvo ne rėmo viduje, jis atitiko reikalavimus. Persekiojimo rungties dalyviai turi važiuoti kiek galima greičiau, kad pavytų priešininką, startuojantį priešingoje treko pusėje. Finale Bordmenas unikaliai pavijo savo varžovą vos per vieną ratą.

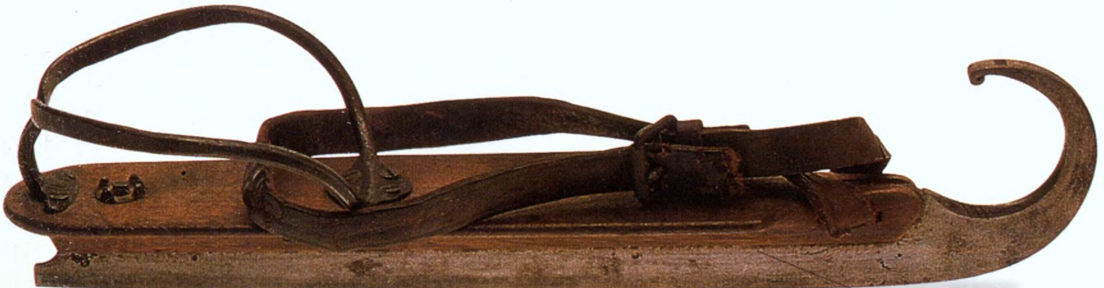
XX A. DEVINTAS DEŠIMTMETIS

Tokius aliuminius dviračius naudojo Italijos komanda, 1984 m. laimėjusi 100 km komandines lenktynes laikui. Komandinių varžybų dviračiai turi būti aerodinamiški ir lengvi. Komandos nariai važiuoja susispietę, sūkuriuodami sraute, vadovaujamame lyderio, kuris kas keletą sekundžių pasitraukia į virtinės galą, o lyderio poziciją užima kitas dviratininkas.

Pačiūžos ir slidės

ĮRANGA, NAUDOTA pirmosiose žiemos olimpinėse žaidynėse 1924 m. Šamoni, Prancūzijoje, beveik nepalyginama su ta, kuri naudojama XXI a. išvakarėse. Sukurtos lengvos ir stiprios sintetinės medžiagos, pvz., stiklo pluoštas, kurios pakeitė medį ir geležį. Odiniai čiuožimo batai, neprarasdami savo tvirtumo, tapo minkštesni ir patogesni. Žiemos sporto šakos gali būti pavojingos, todėl dabar įranga kuriama, atsižvelgiant ne tik į greitį, bet ir į saugumą. Slidininkai, čiuožėjai ir bobslėjininkai pasiekia daug didesnį greitį nei anksčiau, bet jiems gresia mažesnis pavojus susižeisti ar žūti.

Batas tvirtinamas prie geležtės su oda ir metalu

PIRMOJI RUNGTIS
Vyrų 500 m greitasis čiuožimas buvo pirmoji rungtis, įtraukta į pirmąsias žiemos olimpines žaidynes 1924 m. Šios senos pačiūžos geležtė priekyje užriesta. Vėliau gamintose greitojo čiuožimo pačiūžose šio užrietimo atsisakyta.

AUKŠTA GELEŽTĖ
Greitasis čiuožimas vyksta ovaliame treke. Užpakalinėje kiekvieno rato tiesiojoje du čiuožėjai turi apsikeisti takais, taip užtikrinant, kad abu čiuožtų teisingą atstumą. Šios senos greitojo čiuožimo pačiūžos batas iškeltas virš geležtės. Tai leido čiuožikui, įveikiant posūkius, palinkti į vidų.

Ilga vienašmenė geležtė padėdavo čiuožikui greitai startuoti ir išlaikyti didelį greitį

Batas metaliniais paramsčiais pritvirtinamas prie geležtės

Sena medinė slidė

Slidė iš stiklo pluošto, tokios naudotos iki 1950 m.

Greitasis čiuožimas

Tradicinis greitasis čiuožimas yra grakšti sporto šaka, čiuožėjai „iriasi" lygiais, stipriais mostais. Jie čiuožia laikui, pasiekdami net 56 km/h greitį. Trumpo nuotolio greitasis čiuožimas yra agresyvesnis sportas, nes čiuožėjai lenktyniauja vienas su kitu.

Batas užsegamas limpančia juostele

Plieninė geležtė

TRUMPO NUOTOLIO GREITASIS ČIUOŽIMAS
Ši trumpo nuotolio greitojo čiuožimo pačiūža buvo naudota 1988 m., kai ši sporto šaka buvo pristatyta žiemos olimpinėse žaidynėse. Trumpo nuotolio greitasis čiuožimas pirmą kartą tapo olimpine sporto šaka 1992 m. Albervilyje, Prancūzijoje.

GREITASIS ČIUOŽIMAS
Greitojo čiuožimo atstovai lenktyniauja, čiuoždami treku viena kryptimi. Jiems nereikia atlikti jokių specialių judesių.

Stiklo pluošto slidė, tokios naudotos iki 1980 m.

Stiklo pluošto slidė, XX a. paskutinis dešimtmetis

Stiklo pluošto slidė, XX a. paskutinis dešimtmetis

SLIDŽIŲ ISTORIJA
Slidžių apkaustai pritvirtina slides prie slidininko batų. Nuo pirmųjų olimpinių kalnų slidinėjimo rungtynių 1936 m. jie nepaprastai pasikeitė, kaip ir pačios slidės. Anksčiau slidės buvo medinės ir turėjo odinius dirželius, kuriuos sportininkai apvyniodavo aplink batus. Mūsų dienų stiklo pluošto slidės turi spaustukinius apkaustus, kurie, slidininkui nugriuvus, atsisega nuo batų.

DAILUSIS ČIUOŽIMAS
Dailiojo čiuožimo pačiūžų geležtės sukurtos taip, kad čiuožėjai galėtų čiuožti ratu, atlikti posūkius, šokinėti ir greitai suktis. Čiuožėjai savo svoriu judina ašmenis.

Mažindami vėjo pasipriešinimą, komandos nariai palenkia galvas žemiau rogių kraštų

Medinės rogės

SENOSIOS BOBSLĖJAUS ROGĖS
Bobslėjaus rogės buvo išrastos XIX a. devintame dešimtmetyje, surišus dvi rogutes. Pirmosios olimpinės keturviečių bobslėjaus rogių varžybos vyko 1924 m. Dviviečių bobslėjaus rogių rungtynės pirmą kartą įvyko 1932 m.

Bobslėjus

Sporte nedaug tokių puikių vaizdų kaip lekiančios bobslėjaus rogės. Iš pradžių jos būdavo atviros, vairuotojas jas valdydavo priekyje esančiu vairu. Šiandien sportininkai puikiai apsaugoti sėdi rogių viduje.

ŠIUOLAIKINĖS BOBSLĖJAUS ROGĖS
Mūsų laikais bobslėjaus rogės lekia takeliu, pasiekdamos net 150 km/h greitį. Padarytos iš anglies pluošto, jos lengvos ir aerodinamiškos. Dvivietės rogės turi būti ne ilgesnės kaip 2,7 m ir kartu su sportininkais sverti ne daugiau 390 kg. Keturvietėms rogėms nustatytos ribos yra 3,8 m ir 630 kg.

Dailusis čiuožimas

Dailiojo čiuožimo pačiūžų geležtės čiuožiamasis paviršius išgaubtas, kad būtų galima čiuožti ir vidiniu, ir išoriniu kraštu. Geležtės truputį lenktos, kad čiuožikas galėtų permesti savo svorį atgal. Visi dailiojo čiuožimo judesiai pagrįsti šiomis keturiomis pagrindinėmis pozicijomis.

ŠUOLIAI Į AUKŠTĮ
Aukštas šių šeštojo dešimtmečio dailiojo čiuožimo pačiūžų aulas teikė atramą kulkšniai, bet mažino lankstumą. 1952 m. žaidynėse amerikietis Dikas Batonas parodė pasauliui savo naująjį šuolį – trigubą kilpą – kuri dabar mėgstama ir vyrų, ir moterų rungtyse.

Odinis priekis

Dantyta dalis vadinama pirštų nuolydžiu, ji naudojama šokant ir sustojant ant pirštų galų

XX A. PASKUTINIS DEŠIMTMETIS
Šiuolaikinės pačiūžos kur kas patogesnės už ankstesnes. Ši paskutinio dešimtmečio pačiūža beveik septynis kartus lengvesnė negu šešto dešimtmečio. Čiuožimo batai gali būti įvairių spalvų, kad tiktų prie čiuožėjo aprangos.

Kojų miklumas

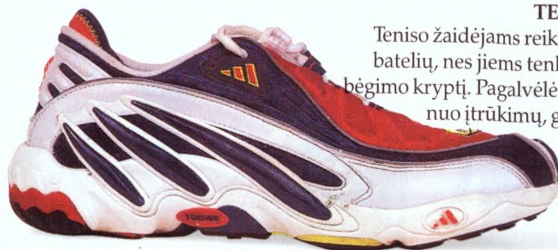
GERA PORA BATELIŲ yra viena svarbiausių sportinės aprangos dalių. Bateliai ne tik saugo pėdą, bet ir sumažina krūvį, tenkantį kulkšnies arba kelio sąnariams. Mūsų dienų olimpiečiai žino, kad apsiavę tinkamus batelius, jie ne tik mažiau rizikuoja susižeisti, bet ir pagerina savo rezultatus. Gaminant naujus sportinių batelių modelius, atliekama daug mokslinių tyrimų ir patobulinimų, nuolat išrandamos geresnės medžiagos ir formos. Dėl to bateliai brangsta, tačiau olimpiečio vardas vertas išlaidų.

Sportiniai bateliai

Sportiniai bateliai specialiai kuriami skirtingoms sporto šakoms. Vieni sportininkai turi greitai bėgti, kiti – staigiai sustoti, treti – spardyti kamuolį, ir jie iš savo batelių tikisi skirtingų savybių. Batelių dizainui įtakos turi ir rungimosi sąlygos. Pvz., krepšinio bateliai būtų beverčiai purvinoje futbolo aikštėje, o futbolo bateliai keltų pavojų teniso kortuose.

Skylutės įleidžia orą ir išleidžia šilumą – taip vėsinama koja

TENISININKO BATELIAI
Teniso žaidėjams reikia kuo mažiau slystančių batelių, nes jiems tenka staigiai sustoti ir keisti bėgimo kryptį. Pagalvėlės paduose apsaugo pėdą nuo įtrūkimų, galinčių atsirasti, lakstant kietu paviršiumi.

FUTBOLININKO BATELIAI
Futbolininkai turi jausti kamuolį per batelį, be to, jų bateliuose yra atramos kulkšnims. Todėl geri futbolo bateliai gaminami iš minkštos ir lanksčios odos. Jie leidžia žaidėjams smūgiuoti į kamuolį ir išorine, ir vidine pėdos dalimi. Vinis galima keisti, atsižvelgiant į skirtingų aikščių ypatybes.

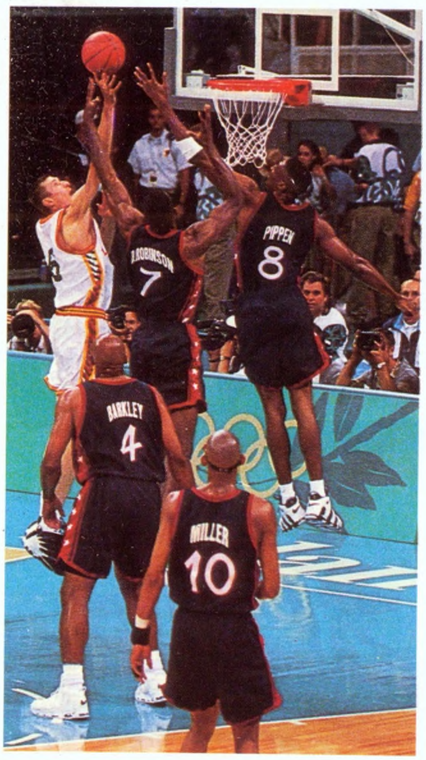

BĖGIKO BATELIAI (VIRŠUJE)
Vienam bėgimo žingsniui sunaudojama triskart daugiau jėgos negu ėjimo žingsniui. Bėgimo bateliai užpilduose turi suspausto oro amortizatorius, kurie sumažina neigiamą spaudimo poveikį pėdai. Užpildui gali pakenkti išorinės sąlygos, todėl kai kurie bėgimo bateliai turi nustatytus dėvėjimo terminus.

Padai neleidžia sportininkui slysti

IETIES METIKO BATELIS (KAIRĖJE)
Ieties metikai kojas apsiauna skirtingais bateliais priklausomai nuo to, ant kurios kojos stovėdami jie meta ietį. Prieš išmesdami ietį, sportininkai sunkiai nusileidžia ant vienos kojos kulno ir turi tuoj pat sustoti priešais baudos liniją. Jų batai tvirti, su gera kulkšnies atrama bei paminkštinimais aplink pirštus.

Krepšininko bateliai

Šį šiuolaikišką krepšinio batelį sudaro daug sudėtinių dalių, kurių kiekviena kruopščiai sukurta taip, kad teiktų patogumą ir atramą skirtingoms pėdos dalims. Trys pagrindinės jo dalys yra viršus, užpildas ir padas.

Lankstus rėmelis kulkšnies apsaugai

Aukštas, paminkštintas kulnas visokeriopai apsaugo užpakalinę pėdos dalį

Kulkšnies apsauga teikia jai stabilumo

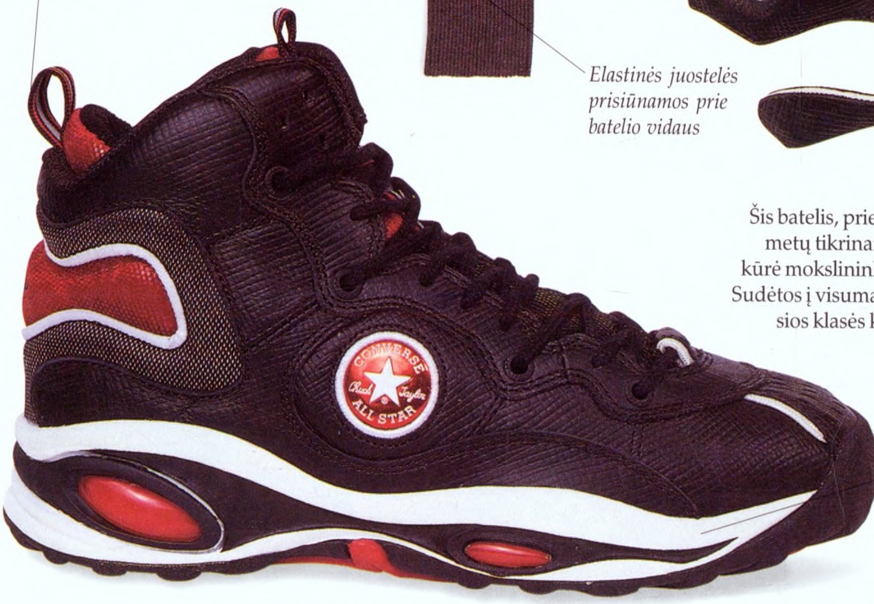
RUNGTYNĖSE
Krepšininkai turi greitai bėgti, staigiai sustoti, apsisukti ir, žinoma, pašokti. Nuotraukoje matome JAV ir Lietuvos rinktinių susitikimą Atlantoje 1996 m. Lietuviai, vilkintys balta apranga, galiausiai laimėjo bronzos medalius, o amerikiečiai, kaip ir tikėtasi, iškovojo auksą.

KULNO IR KULKŠNIES APSAUGA
Žaidžiant krepšinį, didžiulis krūvis tenka pėdoms ir kojoms, ypač kulkšnių sąnariams. Todėl krepšinio batelio kulno ir kulkšnies sritis turi prilaikyti ir apsaugoti. Kad būtų išvengta pūslių ir rimtesnių sužalojimų, bateliai turi idealiai apgaubti kulną.

VIRŠUS
Viršutinė bato dalis dengia pėdos priekį ir pakraščiais riečiasi aplink pėdą iki pat kulkšnies. Ji daroma iš lengvos sintetinės medžiagos, leidžiančios pėdai kvėpuoti bato viduje.

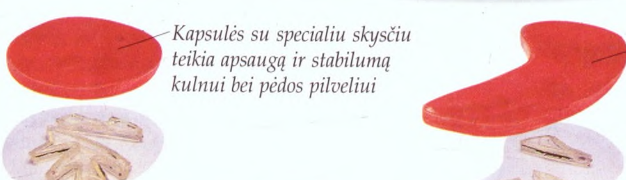

REZULTATAS
Šis batelis, prieš pradedant jį gaminti, buvo daugelį metų tikrinamas ir tobulinamas. Kiekvieną jo dalį kūrė mokslininkai, padedami geriausių sportininkų. Sudėtos į visumą, šios dalys sudaro lengvą, aukščiausios klasės krepšinio batelį, kuris teikia atramą ir judesio laisvę, be to, gerai atrodo.

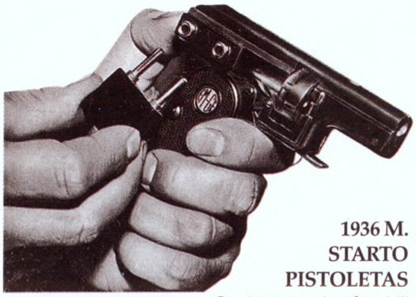

PADAS
Krepšinis žaidžiamas patalpoje, lygioje medinėje aikštėje. Guminis sluoksnis pado apačioje neleidžia sportininkams paslysti, staigiai sustojant ar sukantis.

Tiksliausias laikas

1936 M. STARTO PISTOLETAS
Seni starto pistoletai iš tiesų šaudavo, nors ir be kulkų. Plaktukas smogdavo į ginklo viduje esantį paraką, kuris su trenksmu užsidegdavo. Po šūvio iš vamzdžio pakildavo mažas dūmų kamuolys.

JŪS ILGIAU SKAITYSITE ŠIĄ PASTRAIPĄ negu olimpinės 100 m bėgimo rungties finalų nugalėtojai ir nugalėtojos nubėga savo distanciją. Vyrai bėgikai 100 m distanciją įveikia mažiau nei per 10 s. Pasiekti naujus rekordus sportininkams padėjo technikos ir jų fizinio pasirengimo tobulėjimas, bet nemažai prisidėjo ir naujos technologijos – kuriami sintetiniai bėgimo takeliai, aerodinamiški drabužiai ir šiuolaikiški bateliai. Startavimo ir laiko matavimo įranga turėjo neatsilikti, taigi šiuolaikinės elektroninės sistemos padeda ir sportininkams, ir teisėjams pasiekti, kad visos varžybos būtų kiek įmanoma teisingesnės.

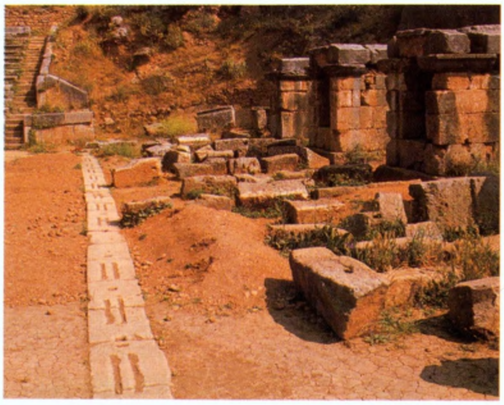

Šiuolaikinis starto pistoletas pats nekelia jokio garso

ELEKTRONINIS PISTOLETAS
Šiuolaikinė sprinto varžybų starto sistema naudoja elektroninio ginklo garso generatorių. Nuspaudus pistoleto gaiduką, signalas perduodamas garso generatoriui, kuris sukuria garsą ir laidais perduoda jį garsiakalbiui, įtaisytam kiekvienos starto atramėlės gale. Taip užtikrinama, kad visi sportininkai išgirstų signalą vienu metu.

Startas

Varžybų startas turi būti teisingas. Sportininkai išoriniuose takeliuose būdavo blogesnėje padėtyje, nes šūvio garsas pasiekdavo juos vėliau, negu vidiniuose takeliuose buvusius sportininkus. Dabar patobulintos starto sistemos panaikino šią problemą.

STARTAS SENOVĖJE
Nuotraukoje – marmurinis starto slenkstis, naudotas pitinėse Delfų žaidynėse V a. pr. Kr. Senovės Graikijos bėgikai startuodavo iš vietos, ištiesę rankas į priekį. Kojų pirštais jie tvirtai atsispirdavo į slenksčio griovelius.

STARTO ATRAMĖLĖS
Elektroninės starto atramėlės pradėtos naudoti devintame dešimtmetyje. Sportininkų sukeltas spaudimas atramėlėms išmatuojamas ir perduodamas startininkui. Naujausios sistemos individualiai tikrina kiekvieną sportininką, jos gali atsižvelgti į sportininko svorį, lytį ir patirtį. Jos gali atskirti netyčinius judesius nuo neteisingo starto.

Olimpinio bėgimo takai iki 1968 m. buvo daromi iš šlako

Sportininkai kastuvėliais iškasdavo take duobutę už starto linijos

RUOŠIMASIS 100 M VYRŲ BĖGIMO RUNGČIAI 1928 M.
Mums pažįstamos starto atramėlės buvo pripažintos 1938 m., taigi olimpinėse žaidynėse jos negalėjo atsirasti anksčiau negu 1948 m. Iki to laiko bėgikai takelyje išsikasdavo duobutes, kad startuodami turėtų į ką atsispirti.

100 M REKORDAI
Nuo 1896 m. olimpinės 100 m vyrų bėgimo rungties laimėtojų laikas buvo pagerintas daugiau negu 2 sekundėmis. Moterų 100 m bėgimo rungtis pirmą kartą įvyko 1928 m., jos laikas pagerėjo šiek tiek mažiau.

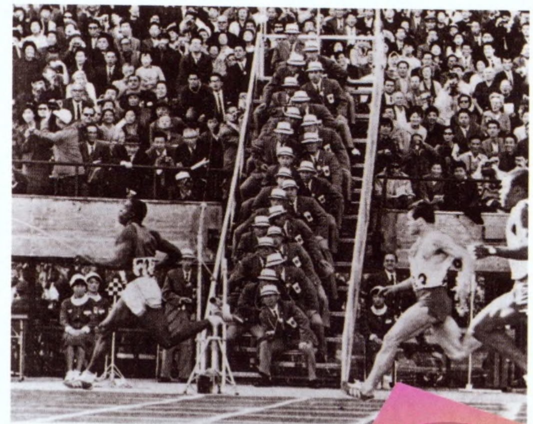
	1896	1900	1908	1924	1928	1936
VYRAI	T. Berkas (JAV) 12,0	F. Džarvis (JAV) 11,0	R. Volkeris (PAR) 10,8	H. Abrahamsas (DB) 10,6	P. Viljamsas (Kan.) 10,8	Dž. Ovensas (JAV) 10,3
MOTERYS	–	–	–	–	E. Robinson (JAV) 12,2	H. Stivens (JAV) 11,5

CHRONOMETRAS
XX a. pradžioje sportininkų laikas buvo matuojamas chronometru. Šis turi tris ciferblatus, pritaisytus dėžės išorėje. Ciferblatai skaičiuoja valandas, minutes ir sekundes.

Medinėje dėžėje yra chronometro mechanizmas

100 m distancijos finišas Tokijo žaidynėse 1964 m.

100 M. FINIŠAS 1964 M.
1964 m. olimpinėse žaidynėse buvo pirmą kartą naudojama elektroninė kvarcinė laiko skaičiavimo sistema. Ji matavo laiką tiksliau už visus anksčiau naudotus prietaisus, jos dėka 1969 m. buvo pradėti gaminti pirmieji kvarciniai laikrodžiai. Prie finišo linijos sėdėjo keletas teisėjų, kiekvienas turėjo po atskirą chronometrą.

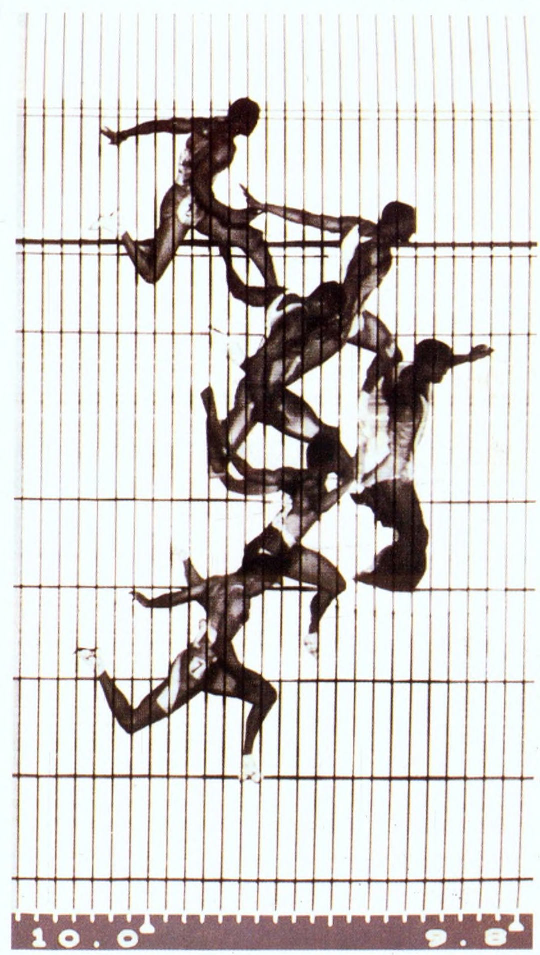

Kvarcinis sportinis chronometras, naudotas 1964 m.

Finišas

Sportininkams ir žiūrovams nebereikia kankinančiai ilgai laukti varžybų rezultatų. Šiuolaikinė technika leidžia beveik tučtuojau sužinoti, kas kurią vietą užėmė. Sportininkų laikas dabar matuojamas tūkstantosiomis sekundės dalimis.

VAIZDO FINIŠAS
Nauja vaizdo sistema nepaprastai palengvino teisėjams sužinoti, kas laimėjo 100 m. bėgimo distanciją. Ši sistema gali išskleisti plonytę liniją, kuri padalina sekundę į 2000 padalų, taip aiškiai parodydama finišą pasiekusį bėgiką.

TEISĖJAI-KOMPIUTERIAI
Fotofinišo vaizdo sistema nedelsiant parodo finišą pasiekusių sportininkų vaizdą monitoriuje, ir teisėjai gali jį išstudijuoti. Pastūmę žymeklį prie konkretaus sportininko, ekrano apačioje jie mato jo laiką. Vaizdas spalvotas, taigi teisėjams lengviau atskirti sportininkus.

1948	1952	1960	1968	1976	1984	1992	1996
H. Dilardas (JAV) 10,3	L. Remidžinas (JAV) 10,4	A. Haris (V. Vok.) 10,32	Dž. Hainsas (JAV) 9,95	H. Krofordas (Trin.) 10,06	K. Luisas (JAV) 9,99	L. Kristis (DB) 9,96	D. Beilis (JAV) 9,84
F. Blankers Koun (Ol.) 11,9	M. Džekson (Australija) 11,5	V. Rudolf (JAV) 11,18	V. Tais (JAV) 11,08	A. Richter (V. Vok.) 11,08	E. Ešford (JAV) 10,97	G. Divers (JAV) 10,82	G. Divers (JAV) 10,94

Tamsioji sporto pusė

OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS yra vienas didžiausių įvykių žiniasklaidai ir pritraukia milijoninę tarptautinę auditoriją. Todėl jos suteikia žmonėms galimybę atkreipti viso pasaulio dėmesį į jų protestus ar skundus. Mažai buvo tokių vasaros olimpinių žaidynių, kurių nebūtų palietusi tarptautinė ar nacionalinė politika. Daugeliu atvejų labiausiai dėl to nukentėjo sportininkai. Beveik per kiekvienas vasaros olimpines žaidynes mažiausiai vienos valstybės politikai neleisdavo dalyvauti savo šalies komandoms. Kitoms valstybėms dalyvauti uždrausdavo žaidynių rengėjai. 1916, 1940 ir 1944 m. žaidynės išvis neįvyko dėl karų.

Svastika buvo naudojama kaip nacistų partijos simbolis

1939 m. rugsėjį Hitlerio kariuomenė įsiveržė į Lenkiją, priversdama Britaniją ir Prancūziją paskelbti karą Vokietijai

Vokiečio nacisto statulėlė

Atminimo medalis

ŽAIDYNĖS JAPONIJOJE
Prireikė beveik 20 metų po Antrojo pasaulinio karo, kol Japonija buvo priimta atgal į olimpinę šeimą. Tai, kad 1964 m. žaidynės buvo rengiamos Tokijuje, parodė, jog TOK mano, kad Japonijai buvo neleista dalyvauti pakankamai ilgai, bet toks sprendimas daugeliui karą menančių žmonių nepatiko.

PARAMOS ŽENKLAS
Amerikos sportininkai Tomis Smitas ir Džonas Karlosas 1968 metų 200 m vyrų bėgimo rungtyje užėmė atitinkamai pirmą ir trečią vietas. Per medalių įteikimo ceremoniją, skambant Amerikos himnui, iškeldami juodomis pirštinėmis apmautus kumščius, jie išreiškė savo paramą Juodaodžių sąjūdžio rasinės lygybės kampanijai Amerikoje. Jiedu buvo išvaryti iš olimpinio kaimelio.

DIDYSIS KARAS
1916 m. olimpinės žaidynės turėjo vykti Berlyne, Vokietijoje, bet 1914 m. prasidėjo karas, ir jas teko atšaukti. Pirmosios žaidynės po Pirmojo pasaulinio karo įvyko 1920 m. Antverpene, Belgijoje. Vokietija, Austrija, Vengrija ir Turkija nebuvo į jas pakviestos dėl dalyvavimo kare. Priešų kariuomenė užėmė Antverpeną, likus vos 18 mėnesių iki žaidynių pradžios, tačiau organizacinis komitetas surengė sėkmingas žaidynes, kuriose dalyvavo rekordinis valstybių ir sportininkų skaičius.

Antverpeno emblema

Daugelis olimpinių žaidynių plakatų vaizduoja senovės Graikijos sportininkus

Plakatas, reklamuojantis Antverpeno žaidynes

NACISTINĖ PROPAGANDA
1936 m. žaidynės vyko Berlyne, Vokietijoje. Adolfas Hitleris panaudojo žaidynes nacistinei propagandai. Jis tikėjosi, kad visus medalius susirinks šviesiaplaukiai, mėlynakiai ir šviesiaodžiai arijų sportininkai, tačiau daugumą rungčių laimėjo juodaodžiai amerikiečiai. 1939 m. prasidėjo karas, ir žaidynės nebuvo rengiamos iki pat 1948 m.

Palestiniečių teroristų susprogdintas Vokietijos policijos malūnsparnis

MIUNCHENAS, 1972
1972 m. rugsėjo 5 d. palestiniečiai teroristai įsiveržė į sportininkų kaimelį Miunchene, nušovė du Izraelio sportininkus ir paėmė devynis įkaitus. Teroristai pareikalavo malūnsparnio, kuris išskraidintų juos ir įkaitus, o įkaitų išvadavimo akcija buvo labai nevykusi. Visi devyni įkaitai, vokietis policininkas ir penki palestiniečiai žuvo per susišaudymą netoliese buvusioje aviacijos bazėje.

BOIKOTAI
1979 m. gruodį Sovietų Sąjunga įsiveržė į Afganistaną. Protestuodamos JAV boikotavo 1980 m. Maskvos olimpines žaidynes. Boikotai vyko per daugumą aštunto ir devinto dešimtmečio žaidynių. Šalių vadovai neleido savo sportininkams dalyvauti, protestuodami prieš kitų pakviestų valstybių politinius, karinius ar sportinius veiksmus.

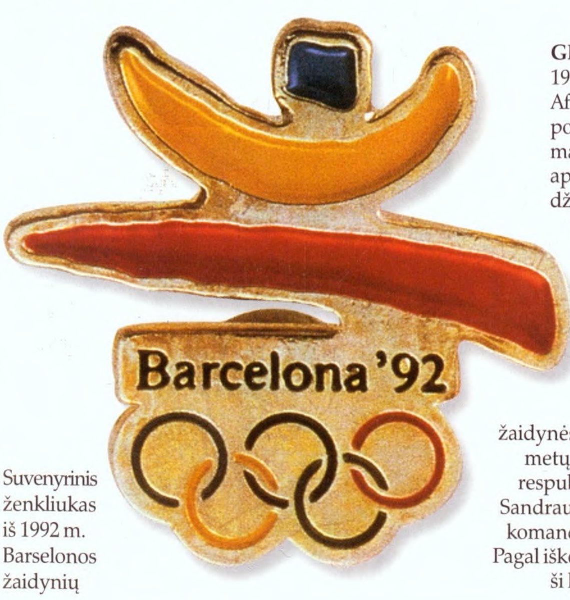
DRAUDIMAS UGANDAI
Ugandai buvo neleista dalyvauti 1976 m. žaidynėse Monrealyje, Kanadoje, nes jos vadovas Aminas savo šalyje nepaisė žmogaus teisių. Įtariama, kad iš viso jis nužudė apie 100 000 žmonių, tarp kurių buvo ir plaukikai, aplenkę jį varžybose jo rūmuose.

Aminas apdovanojo save gausybe medalių

Generolas Idis Aminas

Aminas valdė Ugandą nuo 1971 iki 1979 m.

Suvenyrinis ženkliukas iš 1992 m. Barselonos žaidynių

GRĮŽTA PIETŲ AFRIKA
1992 m. Barselonos žaidynėse Pietų Afrikos sportininkai dalyvavo pirmą kartą po 25 metų. Pietų Afrikai buvo draudžiama dalyvauti dėl joje vykdomos aparteido politikos, neleidusios juodadžiams žmonėms gyventi vienodomis sąlygomis su baltaisiais. Ši šalis buvo pakviesta, nes 1990 m. buvo paleistas politinis kalinys Nelsonas Mandela ir taip prasidėjo aparteido režimo pabaiga.

JUNGTINĖ KOMANDA
Devinto dešimtmečio pabaigoje subyrėjus Sovietų Sąjungai, 1992 m. žaidynėse kai kurios valstybės pirmą kartą po 50 metų rungėsi nepriklausomai. Kitų sovietinių respublikų, buvusių Nepriklausomų Valstybių Sandraugoje, sportininkai rungėsi kaip Jungtinė komanda ir žygiavo, nešdami olimpinę vėliavą. Pagal iškovotų medalių skaičių žiemos žaidynėse ši komanda buvo antra, o vasaros – pirma.

Užkulisiuose

1993 m. rugsėjo 23 d. TOK prezidentas Juanas Antonijas Samarančas paskelbė, kad Sidnis gavo teisę rengti XXVII olimpiados žaidynes. Olimpinės žaidynės yra didžiausias sportinis įvykis pasaulyje, jų rengimas – didžiulis įsipareigojimas. Organizacinis komitetas turi rūpintis ne tik varžybomis, bet ir transportu, tūkstančių žmonių apgyvendinimu bei saugumu. Žaidynėse dalyvauja daugiau negu 10 000 sportininkų ir 5000 pagalbinio personalo iš 200 šalių. Ruošti reportažus apie žaidynes atvyksta apie 15 000 žurnalistų. Miestas turi pasiruošti priimti dešimtis tūkstančių žiūrovų iš viso pasaulio. Visa tai daug kainuoja, ir nuo 1984 m. Olimpinis sąjūdis leidžia kitiems tos šalies miestams reklamos ir rėmėjų pagalba padengti išlaidas.

LAIMĖTOJAI
Australijos delegacija labai džiaugėsi, kai 2000 m. žaidynes TOK skyrė Sidnėjui. Teisės rengti žaidynes kiekvieną kartą prašo po keletą miestų. TOK nariai apsvarsto prašymus, ir iki žaidynių likus septyneriems metams, balsuoja. Kad prašymas būtų patenkintas, jis turi surinkti daugiau negu pusę visų balsų.

VARŽYBŲ VIETA
Pagal Sidnėjaus olimpinį planą turi būti pastatyti keturi pasaulinio lygio sporto kompleksai, kurių pagrindas – keturi olimpiniai rajonai; tarp jų yra ir Sidnėjaus olimpinis parkas, kurio statyba užfiksuota nuotraukoje. Žiūrovams turės nestigti transporto priemonių. Traukiniai ir autobusai galės kas valandą atvežti po 80 000 žiūrovų į naujus terminalus, esančius visai netoli svarbiausių varžybų vietos.

Sunkumų kilnojimas

Olimpiniai žiedai gali būti vaizduojami tik ant oficialių olimpinių daiktų

Buriavimas

Pavaizduota olimpinė ugnis

Gimnastika

Žolės riedulys

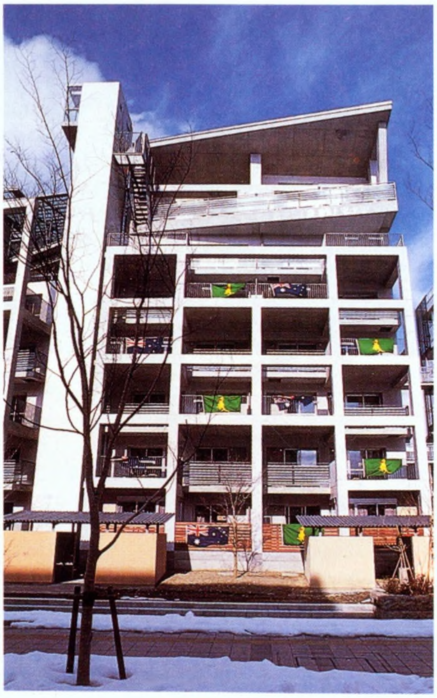

Šaudymas iš lanko

Lengvoji atletika

ATMINIMO MONETOS
Atminimo daiktų, pvz., monetų, medalių ir ženklelių, kūrimas ir gamyba turi būti gerai parengta dar prieš žaidynes. Šios šešios monetos priklauso monetų, skirtų paminėti Sidnėjaus žaidynėms, serijai. Kiekviena jų vaizduoja skirtingą sporto šaką. Po kelių metų jos gali tapti vertinga kolekcionierių nuosavybe.

SPORTININKŲ APGYVENDINIMAS
Nuotraukoje – 1998 m. olimpinis sportininkų kaimelis Nagane. Pirmas toks kaimelis buvo pastatytas 1932 m. Los Andžele, bet jame gyveno tik vyrai. 2000 m. pirmą kartą olimpinėje istorijoje visi sportininkai gyvens kartu. Žaidynėms pasibaigus, kaimelis bus pritaikytas apgyvendinti 7000 parolimpinių žaidynių dalyvių ir teisėjų. Bus pastatyta daugiau nuožulnių plokštumų vežimėliams, pridėti nurodymai ir ženklai Brailio raštu.

1924 m. Paryžiaus žaidynių plakatas

CEREMONIJOS
Po kiekvieno finalo sportininkai, užėmę pirmą, antrą ir trečią vietas, specialios ceremonijos metu gauna apdovanojimus. Organizacinis komitetas turi sugalvoti ceremoniją ir pasirūpinti, kad būtų pagaminta pakankamai medalių. Jis privalo turėti visų rungtynėse dalyvaujančių valstybių vėliavas bei himnus.

Parabolinė antena atspindi radijo signalus iš vienos vietos į kitą

Palydovas Intelsat 7 įgalina vienu metu dirbti 90 000 radijo stočių ir tris TV transliacijas

ŽINIASKLAIDA
Olimpines žaidynes stebi daugiau kaip 3,5 milijardo žmonių visame pasaulyje. Kosminių palydovų paleidimas leido filmuoti įvykius ir gyvai juos rodyti visam pasauliui. Rašytiniai reportažai ir nuotraukos siunčiami „kibernetine erdve" internetu arba telefono linijomis kaip faksai.

ŽAIDYNIŲ REKLAMA
Šiandien turbūt nelabai reikia reklamuoti žaidynes, tačiau organizaciniai komitetai tebeturi reklamai skirtus biudžetus. Nuo 1896 m. kiekvienoms žaidynėms sukuriama mažiausiai po vieną plakatą, toks pat projektas dažnai naudojamas ir oficialiose programose.

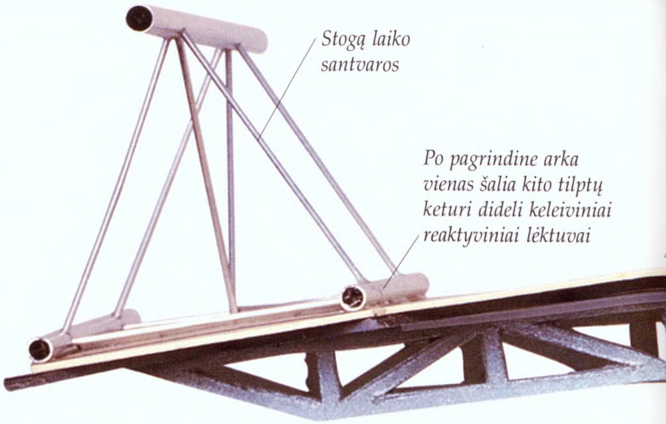
1912 m. olimpinių žaidynių ženklelis

Ženkleliai kartais įteikiami žmonėms, padėjusiems surengti žaidynes

TARPTAUTINIS OLIMPINIS KOMITETAS
TOK sudaro žmonės, vadovaujantys olimpiniams komitetams savo šalyse. TOK prezidentas yra vienas svarbiausių žmonių pasaulio sporte. 1972 m., kai teroristai užpuolė sportininkų kaimelį Miunchene, TOK prezidentu buvo Eiveris Brendedžas (kairėje). Po šios tragedijos jis pasakė kalbą ir pranešė, kad po 24 valandų pertraukos žaidynės turi tęstis.

BŪSIMŲ DALYKŲ PRADŽIA
1912 m. Stokholmo olimpinės žaidynės yra vienos iš dviejų ar trijų geriausių, jos parodė būsimiems organizatoriams, kaip turi būti rengiamos tokios sporto šventės. Organizacinis komitetas sudarė išsamų rungčių sąrašą, kruopščiai parengė teisėjus, pradėjo naudoti elektrinius laiko skaičiavimo prietaisus ir garsiakalbių sistemas.

Stadionas

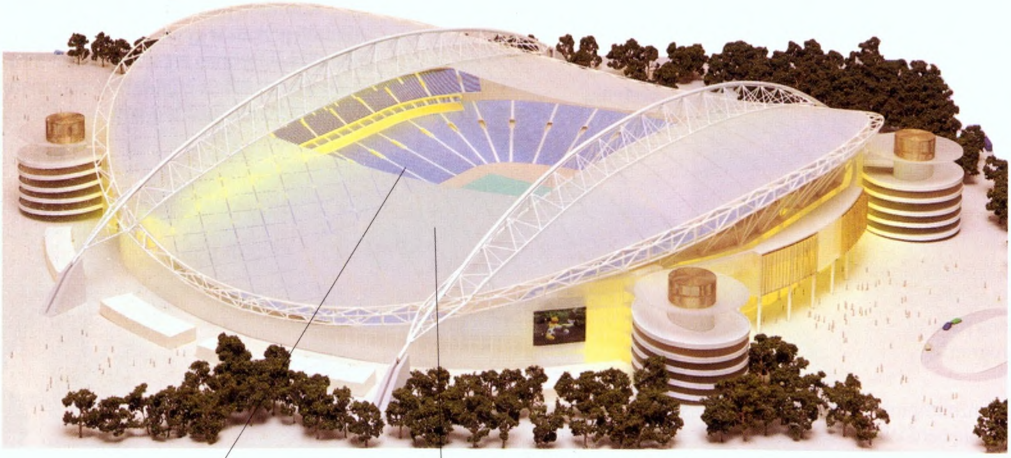
BET KURIO OLIMPINIO miesto centre yra pagrindinis stadionas. Šiame stadione vyksta daugelio vasaros olimpinių ir parolimpinių žaidynių atidarymo bei uždarymo ceremonijos, taip pat lengvosios atletikos rungčių varžybos, tarp jų ir maratono finišas. Projektuodami naują stadioną, architektai turi atsižvelgti į daug skirtingų aspektų. Stadione vienu metu gali būti daugiau negu 100 000 žiūrovų, tūkstančiai žurnalistų, sportininkų ir personalo. Reikia atsižvelgti į saugumą, žmonių antplūdį, patogumą ir paslaugų tiekimą. Padedami kompiuterių, architektai bando rasti visas problemas, galinčias iškilti dėl pastato projekto. Kompiuteriai gali parodyti, koks matysis vaizdas iš kiekvienos žiūrovų vietos, dar nepastačius stadiono.

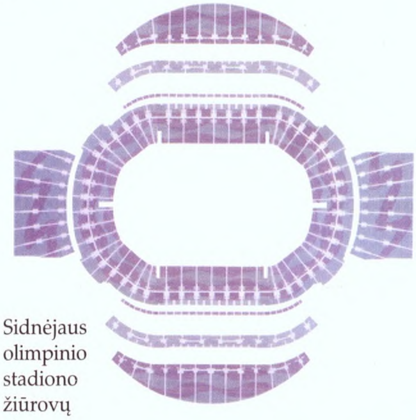
ŽAIDĖJŲ TUNELIS
Žengimas į olimpinį stadioną – jaudinanti patirtis. Panašiai turėjo jaustis ir senovės Graikijos sportininkai, šiuo tuneliu žengdami į Olimpijos stadioną. Tunelis buvo 32 m ilgio.

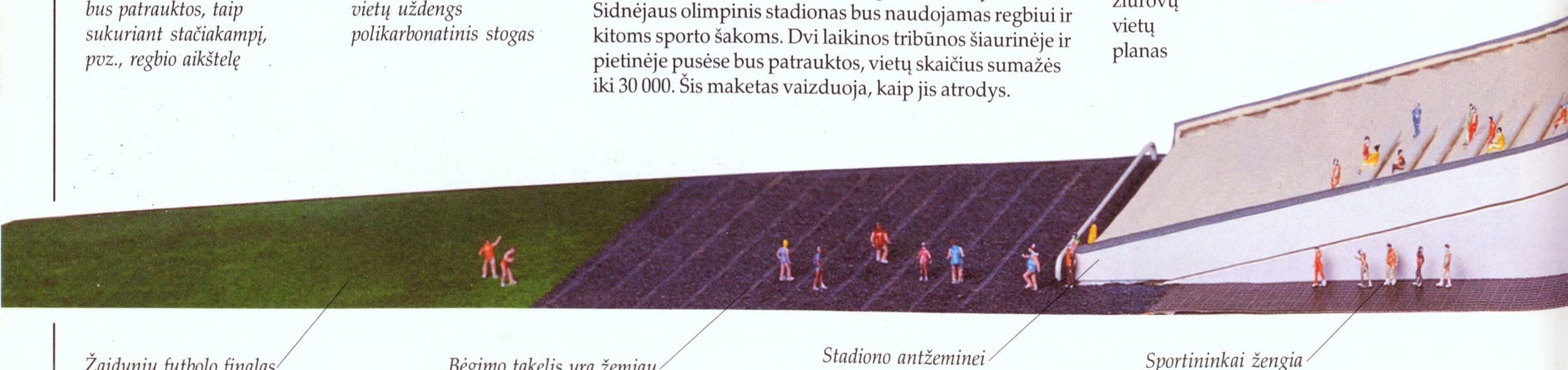
MIUNCHENO STADIONAS
Žaidynių rengimas suteikia miestams pretekstą statyti didingus naujus stadionus. Miuncheno olimpinis stadionas buvo pastatytas 1972 m. žaidynėms. Jame telpa 80 000 žiūrovų. Praėjus dvejiems metams po žaidynių, šiame stadione vyko futbolo Pasaulio taurės finalas.

ŽAIDYNĖMS PASIBAIGUS
Pasibaigus olimpinėms ir parolimpinėms žaidynėms, Sidnėjaus olimpinis stadionas bus naudojamas regbiui ir kitoms sporto šakoms. Dvi laikinos tribūnos šiaurinėje ir pietinėje pusėse bus patrauktos, vietų skaičius sumažės iki 30 000. Šis maketas vaizduoja, kaip jis atrodys.

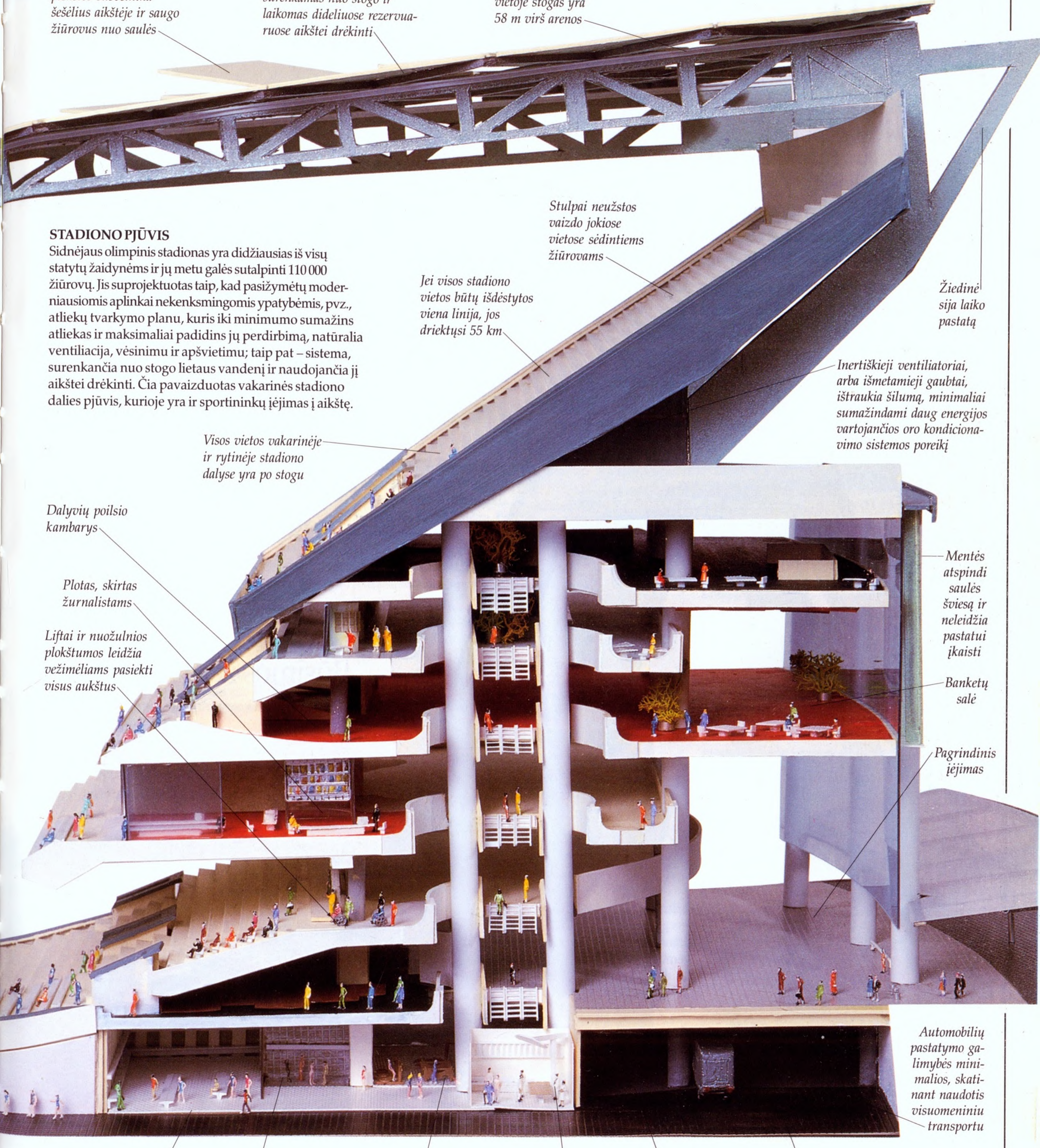

Sidnėjaus olimpinio stadiono žiūrovų vietų planas

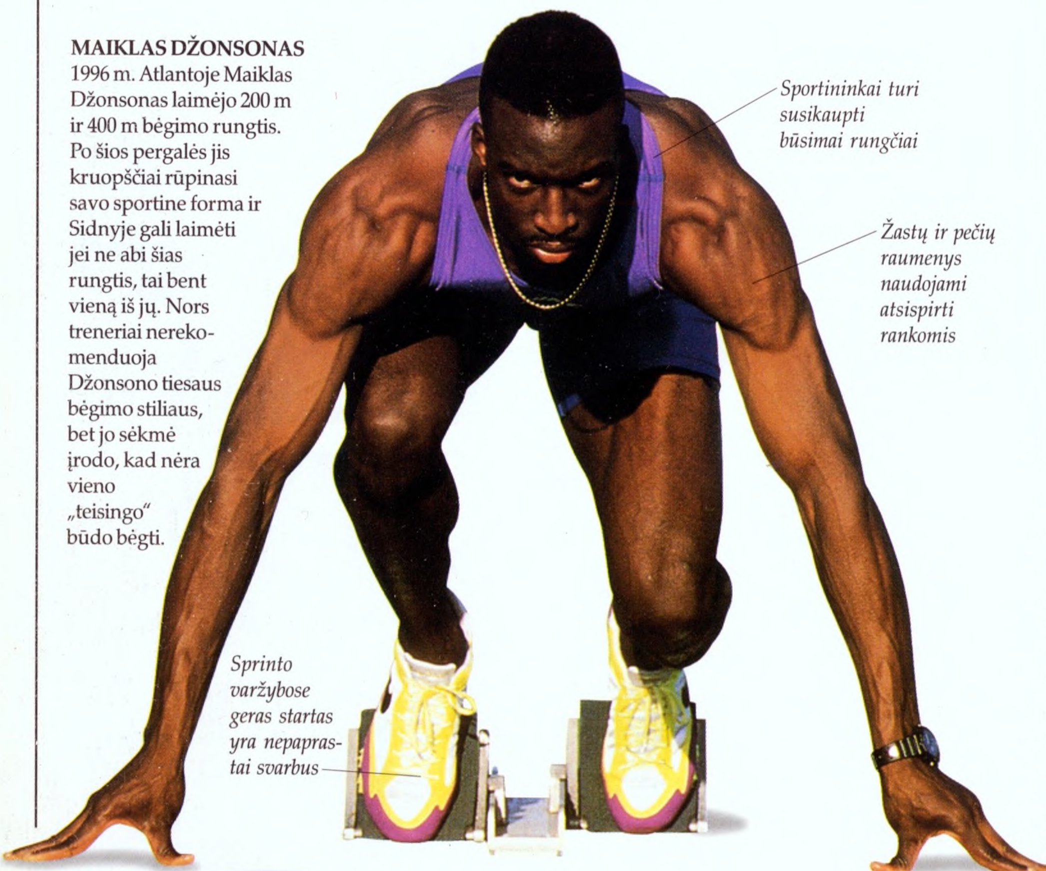
STADIONO PJŪVIS

Sidnėjaus olimpinis stadionas yra didžiausias iš visų statytų žaidynėms ir jų metu galės sutalpinti 110 000 žiūrovų. Jis suprojektuotas taip, kad pasižymėtų moderniausiomis aplinkai nekenksmingomis ypatybėmis, pvz., atliekų tvarkymo planu, kuris iki minimumo sumažins atliekas ir maksimaliai padidins jų perdirbimą, natūralia ventiliacija, vėsinimu ir apšvietimu; taip pat – sistema, surenkančia nuo stogo lietaus vandenį ir naudojančia jį aikštei drėkinti. Čia pavaizduotas vakarinės stadiono dalies pjūvis, kurioje yra ir sportininkų įėjimas į aikštę.

Į ateitį

PRANAŠAUTI OLIMPINIŲ žaidynių ateitį – sunki užduotis. Būsimos žaidynių vietos sužinomos prieš septynerius metus, bet niekas negali tiksliai pasakyti, kokie sportininkai jose varžysis ir kas iškovos medalius. Dabar žiemos ir vasaros žaidynės rengiamos skirtingais metais, todėl sporto mėgėjams naujų didvyrių sugrįžimo reikia laukti vos dvejus metus. Milijonai žiūrovų visame pasaulyje stebės vis naujas rungtis. Bus triumfų ir nesėkmių, ginčų ir naujų rekordų. Kas beatsitiktų, sportininkai visada prisimins, kad „svarbiausia ne laimėti, o dalyvauti".

MAIKLAS DŽONSONAS
1996 m. Atlantoje Maiklas Džonsonas laimėjo 200 m ir 400 m bėgimo rungtis. Po šios pergalės jis kruopščiai rūpinasi savo sportine forma ir Sidnyje gali laimėti jei ne abi šias rungtis, tai bent vieną iš jų. Nors treneriai nerekomenduoja Džonsono tiesaus bėgimo stiliaus, bet jo sėkmė įrodo, kad nėra vieno „teisingo" būdo bėgti.

Sportininkai turi susikaupti būsimai rungčiai

Žastų ir pečių raumenys naudojami atsispirti rankomis

Sprinto varžybose geras startas yra nepaprastai svarbus

DEBORA KOMPANJONI
Viena geriausių pastarojo dešimtmečio slalomo slidininkių pasaulyje Debora Kompanjoni laimėjo auksą per visas tris dešimtmečio žaidynes bei sidabrą 1998 m. Ji toliau sieks sėkmės 2002 m. Solt Leik Sityje, JAV.

PRADĖTI NUO MAŽŲ DIENŲ
Jauni sportininkai, svajojantys tapti garsiais olimpiečiais, privalo būti pasirengę daugeliui metų pasišventimo ir sunkaus darbo. Jiems reikės talento ir šiek tiek sėkmės.

2000 m. Sidnio olimpinėse vasaros žaidynėse bus 28 sporto šakos.

VANDENS SPORTAS
Šuoliai į vandenį
Plaukimas
Dailusis plaukimas
Vandensvydis

ŠAUDYMAS IŠ LANKO

LENGVOJI ATLETIKA

BADMINTONAS

BEISBOLAS

KREPŠINIS

BOKSAS

KANOJŲ/BAIDARIŲ SPORTAS
Slalomas
Sprintas

DVIRAČIŲ SPORTAS
Kalnų dviračiai
Plento lenktynės
Treko lenktynės

JOJIMAS
Išjodinėjimas
Kliūtinis jojimas
Tridienės jojimo varžybos

FECHTAVIMAS

GIMNASTIKA
Sportinė gimnastika
Meninė gimnastika
Šuoliai ant batuto

RANKINIS

ŽOLĖS RIEDULYS

DZIUDO

ŠIUOLAIKINĖ PENKIAKOVĖ

IRKLAVIMAS

BURIAVIMAS

ŠAUDYMAS

FUTBOLAS

Būsimos žaidynių vietos

Organizaciniai komitetai žaidynėms savo miestą ruošia ištisus metus. TOK stengiasi, kad žaidynės plistų visame pasaulyje, todėl neleidžia rengti žaidynių toje pat šalyje dukart iš eilės. Nuo 1992 m. žaidynės numatytos Šiaurės Amerikoje, Australijoje ir Europoje.

VASAROS SPORTO ŠAKOS

Trikovininkas ruošiasi važiuoti dviračiu

SOFTBOLAS
STALO TENISAS
TAEKVONDO
TENISAS
TRIKOVĖ

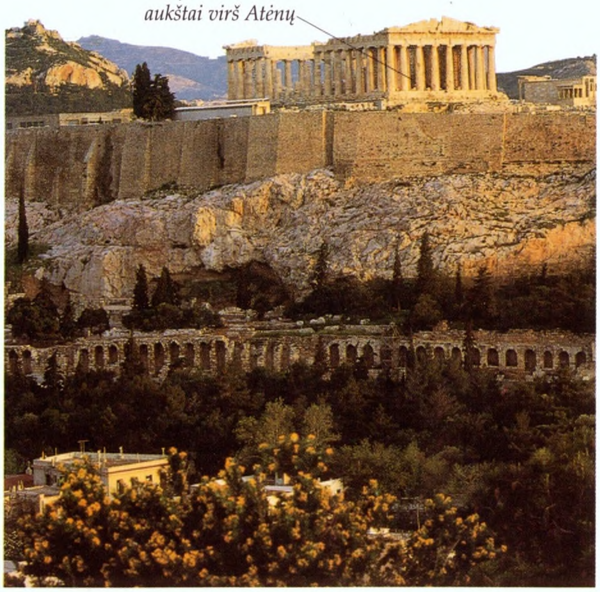
TINKLINIS
Paplūdimio tinklinis
Tinklinis

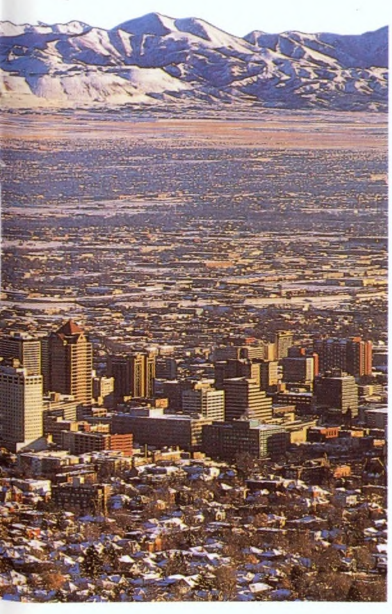
SUNKUMŲ KILNOJIMAS
IMTYNĖS
Laisvosios
Klasikinės

TRIKOVĖ
Trikovė bus nauja rungtis Sidnio olimpinėse žaidynėse, joje sportininkai turi varžytis trijose sporto šakose be jokios pertraukos. Jie plaukia 1,5 km, važiuoja dviračiu 40 km ir bėga 10 km. Laimi pirmas pasiekęs finišo liniją. Bet kurios sporto šakos tarptautinė federacija gali kreiptis, prašydama įtraukti šią šaką į olimpines žaidynes. Jei ji atitinka tam tikras sąlygas, gali būti pripažinta olimpine sporto šaka.

ATĖNAI, 2004
2004 m. olimpinės žaidynės grįš į miestą, kuriame šiuolaikinės žaidynės prasidėjo 1896 m. Dažnai siūloma paversti Atėnus nuolatine vasaros žaidynių vieta, nes būtent Graikijoje vykdavo antikinės olimpinės žaidynės.

Senovės Graikijos akropolis stovi aukštai virš Atėnų

SOLT LEIK SITIS, 2002
2002 m. viso pasaulio akys nukryps į Solt Leik Sitį, Ameriką, kur vyks žiemos žaidynės. Miestas siūlėsi rengti jau 1998 m. žiemos žaidynės, tačiau šios buvo skirtos Japonijos miestui Naganui. Miestas mėgino dar kartą ir, siekdamas garbės rengti pirmąsias žiemos žaidynes naujame tūkstantmetyje, išleido milijonus dolerių.

PAROLIMPINĖS SPORTO ŠAKOS

2000 m. parolimpinėse vasaros žaidynėse Sidnyje bus 18 sporto šakų.

ŠAUDYMAS IŠ LANKO
LENGVOJI ATLETIKA
KREPŠINIS
BOČIA
DVIRAČIŲ SPORTAS
JOJIMAS
FECHTAVIMAS
AKLŲJŲ RIEDULYS
DZIUDO
JĖGOS PRATIMAI
REGBIS
BURIAVIMAS
ŠAUDYMAS
FUTBOLAS
PLAUKIMAS
STALO TENISAS
TENISAS
TINKLINIS

Rouz Hil iš Didžiosios Britanijos rungiasi Atlantoje

ŽIEMOS SPORTO ŠAKOS

2002 m. žiemos žaidynėse Solt Leik Sityje bus aštuonios sporto šakos.

BIATLONAS
BOBSLĖJUS
KERLINGAS
DAILUSIS ČIUOŽIMAS
LEDO RITULYS
ROGUČIŲ SPORTAS

GREITASIS ČIUOŽIMAS
SLIDINĖJIMAS
Kalnų
Akrobatinis
Kalnų dvikovė
Snieglenčių sportas

PAROLIMPINĖS ŽIEMOS SPORTO ŠAKOS

Austrė Danja Haslacher Nagane

2002 m. Solt Leik Sičio žiemos parolimpinėse žaidynėse bus keturios sporto šakos.

BIATLONAS
LEDO ROGUČIŲ RITULYS
LEDO ROGUČIŲ LENKTYNĖS

SLIDINĖJIMAS
Kalnų
Kalnų dvikovė

Lietuvos olimpinio judėjimo etapai

LIETUVA

Pirmasis etapas: 1918–1940 m.
1924 m. Lietuvos sportininkai (futbolo rinktinė ir du dviratininkai) pirmą kartą dalyvavo olimpinėse žaidynėse Paryžiuje. Po ketverių metų lietuvius jau buvo galima pamatyti rungtyniaujančius dvejose olimpinėse žaidynėse – Sankt Morice (žiemos sporto žaidynės) ir Amsterdame (vasaros). Iki Antrojo pasaulinio karo Lietuvos sportininkai daugiau olimpinėse žaidynėse nerungtyniavo, priežastis – pinigų stygius. Trejose prieškario olimpinėse žaidynėse dalyvavo 25 Lietuvos sportininkai. Aukščiausia iškovota vieta – 15-oji, kurią užėmė lengvo svorio sunkiaatletis Povilas Vitonis (trikovėje iškėlė 275 kg).

1992 m. Albervilis. Po 64-erių metų pertraukos nepriklausomos Lietuvos sportininkai vėl dalyvavo žiemos olimpinėse žaidynėse.

Antrasis etapas: 1952–1988 m.
Sovietų Sąjungos rinktinių sudėtyje 3 žiemos ir 9 vasaros olimpinėse žaidynėse dalyvavo 87 Lietuvos sportininkai. Iškovota 25 aukso, 19 sidabro ir 16 bronzos medalių.

Trečiasis etapas: nuo 1988 m. gruodžio 11 d., kai buvo atkurtas Lietuvos tautinis olimpinis komitetas... Nepriklausomos Lietuvos sportininkai (iš viso 116 olimpiečių) rungtyniavo Albervilio (1992 m.), Lilehamerio (1994 m.) ir Nagano (1998 m.) žiemos ir Barselonos (1992 m.) bei Atlantos (1996 m.) vasaros olimpinėse žaidynėse. Iškovoti medaliai: vienas aukso (diskininkas Romas Ubartas) ir du bronzos (abu pelnė krepšininkai). 2000 m. rugsėjo 15 d. Lietuvos olimpiečių delegacija žygiuos ir Sidnėjaus olimpiniame stadione.

TARPTAUTINIS PRIPAŽINIMAS

Lietuvos tautinis olimpinis komitetas buvo atkurtas 1988 m. gruodžio 11 d. Tai padarė Lietuvos sporto visuomenės narių suvažiavimas, įvykęs Vilniuje. Pirmuoju LTOK prezidentu buvo išrinktas tuometinis Lietuvos kūno kultūros ir sporto komiteto pirmininko pavaduotojas Artūras Poviliūnas.

Sovietų Sąjungos sporto vadovybė nepritarė tokiam Lietuvos sporto organizacijų žingsniui, visaip žlugdė mūsų sportininkų ir sporto specialistų iniciatyvą. Vis dėlto LTOK išgyveno, ir 1991 m. rugsėjo 18 d. Tarptautinio olimpinio komiteto (IOC) Vykdomasis komitetas, posėdžiavęs Berlyne, nusprendė pripažinti mūsų šalies olimpinį komitetą ir pakvietė Lietuvos sportininkus į Albervilio žiemos olimpines žaidynes. 1991 m. lapkričio 11 d. Lozanoje TOK prezidentas J. A. Samaranchas oficialiai paskelbė TOK narių apklausos dėl LTOK sugrąžinimo į olimpinę šeimą rezultatus. Iš 94 narių 84 pritarė ankstesniam TOK VK sprendimui, 10 TOK narių savo nuomonės nepareiškė...

Pradžių pradžia – Paryžiuje

Daug diskusijų sukėlė Lietuvos nacionalinio olimpinio komiteto įkūrimo data... Buvo siūloma LOK „gimimo dieną" laikyti 1923 m. gruodžio 2 d., kai Kaune į nepaprastąjį suvažiavimą susirinko Lietuvos Sporto Lygos (LSL) nariai, išrinkę LSL centro komitetą, kuris privalėjo sudaryti Lietuvos olimpinį komitetą. Kai kas tvirtino, kad 1937 m. gruodžio 18 d. Švietimo ministro prof. J. Tonkūno patvirtintas Tautinės olimpiados statutas ir yra Olimpinio komiteto įstatai... Nesutarus buvo kreiptasi į Tarptautinį olimpinį komitetą (IOC), kuris patvirtino, kad jokių dokumentų apie Lietuvos olimpinį komitetą ir jo veiklą neturi. Pagal galiojančius aktus nacionalinio olimpinio komiteto įkūrimo data laikoma diena, kai šios šalies sportininkai pirmą kartą dalyvauja olimpinėse žaidynėse. O tokia istorinė diena Lietuvai – 1924 m. gegužės 25-oji, kai VII olimpinių žaidynių futbolo turnyro rungtynes Lietuvos futbolininkai Paryžiuje žaidė su Šveicarijos rinktine. Taigi mūsų nacionalinio olimpinio komiteto amžius gan solidus...

NORS IR 0:9...

Lietuvos futbolininkai, vargais negalais traukiniu pasiekę Paryžių, beveik be poilsio įsiliejo į olimpinį turnyrą. Pirmosios rungtynės – su Šveicarijos komanda, gan pajėgia to meto futbolo rinktine. Kadangi šios tarpvalstybinės rungtynės Lietuvos olimpiniam judėjimui yra labai reikšmingos (jos įteisino nacionalinį olimpinį komitetą), apie jas papasakosime truputį plačiau... Taigi 1924 m. gegužės 25-oji. Į Paryžiaus „Peršigo" stadiono aikštę 15.30 val. (Grinvičo laiku) teisėjas italas Skamoni pakviečia abiejų šalių rinktines. 6000 žiūrovų akivaizdoje įvarčiai kaip žirniai pabiro į Lietuvos rinktinės vartus: 3 min. – Šturcenegeris, 8 min. tas pat žaidėjas pakartojo savo sėkmę, 40 min. Abeglinas įmušė trečiąjį įvartį, o likus 2 min. iki pirmo kėlinio pabaigos vėl pasižymėjo Šturcenėgeris. Beje, šis futbolininkas antrame kėlinyje įmušė dar du įvarčius... Galutinis rezultatas – 0:9. Vietos spauda po rungtynių gan palankiai rašė apie Lietuvos futbolo rinktinės žaidimą, pažymėjusi, kad rinktinėje – tikri mėgėjai.

Šie Lietuvos futbolininkai (iš kairės) – H. Gecas, S. Sabaliauskas, R. Razma, J. Žebrauskas, E. Mikučiauskas, V. Balčiūnas (vartininkas), L. Juozapaitis, S. Garbačiauskas, J. Hardingsonas, V. Bartuška ir S. Janušauskas – debiutavo šiuolaikinėse olimpinėse žaidynėse.

Lietuvos sportininkai – olimpiniai čempionai

1968 m. Mechikas:

Danas Pozniakas, boksas
Valerijus Matuševas, tinklinis

1972 m. Miunchenas:

Vladas Česiūnas, irklavimas (kanoja)
Modestas Paulauskas, krepšinis

1976 m. Monrealis:

Aldona Česaitytė, rankinis
Angelė Rupšienė, krepšinis

1980 m. Maskva:

Lina Kačiušytė, plaukimas
Robertas Žulpa, plaukimas
Aldona Česaitytė-Nenėnienė, rankinis
Sigita Mažeikaitė-Strečen, rankinis
Vida Beselienė, krepšinis
Angelė Rupšienė, krepšinis
Remigijus Valiulis, lengvoji atletika

1984 m. Sarajevas:

Algimantas Šalna, biatlonas

1988 m. Kalgaris:

Vida Vencienė, slidinėjimas

1988 m. Seulas:

Gintaras Umaras, dviračiai (2 čempiono medaliai)
Artūras Kasputis, dviračiai
Alvydas Janonis, futbolas
Arminas Narbekovas, futbolas
Valdemaras Chomičius, krepšinis
Rimas Kurtinaitis, krepšinis
Šarūnas Marčiulionis, krepšinis
Arvydas Sabonis, krepšinis
Voldemaras Novickis, rankinis

1992 m. Barselona:

Romas Ubartas, lengvoji atletika

Dukart olimpinė čempionė
Aldona Česaitytė-Nenėnienė

Dukart olimpinė čempionė
Angelė Rupšienė

Dukart olimpinis čempionas
Gintaras Umaras

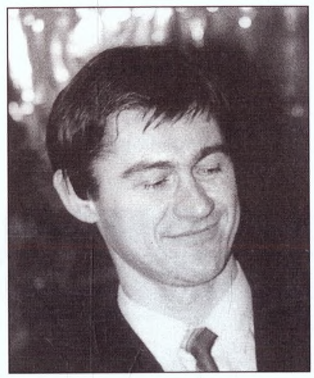

Arvydas Sabonis

Ypatingi olimpiniai čempionai

Boksininkas Danas Pozniakas (1939 10 19), laimėjęs olimpinį auksą Mechiko olimpinėse žaidynėse 1968 m., – pirmasis Lietuvos sportininkas, atsistojęs ant aukščiausio garbės pakylos laiptelio! Taip buvo vainikuota dvylika sunkių treniruočių metų ir nelengvų kovų. Savo treneriais vilnietis D. Pozniakas laiko V. Aleksejevą, Z. Katilių, A. Levický ir SSRS rinktinės vyriausiąjį trenerį V. Ogurenkovą. Dabar D. Pozniakas vadovauja Vilniaus bokso klubui „Gintarinė pirštinė".

Disko metikas Romas Ubartas (1960 05 26), Barselonoje (1992 m.) diską numetęs 65 m 12 cm, tapo pirmuoju nepriklausomos Lietuvos olimpiniu čempionu. Vilniečio R. Ubarto likimas gana sudėtingas: per ketvirtąjį pasaulio lengvosios atletikos čempionatą Štutgarte (1993 m.) dėl dopingo vartojimo jis buvo diskvalifikuotas ketveriems metams. Bet po šių „priverstinių atostogų" jis vėl sugrįžo į didįjį sportą.

Biatlonininkas Algimantas Šalna (1959 09 12) – pirmasis Lietuvos sportininkas, iškovojęs žiemos sporto šakos olimpinio čempiono vardą. Ignalinoje gimęs ir Kaune studijuojantis A. Šalna rungtyniavo Sarajevo (1984 m.) žiemos olimpinėse žaidynėse ir su SSRS biatlono komanda laimėjo estafetės 4 × 7,5 km varžybas. A. Šalną treniravo kaunietis Albertas Jakubauskas. Šiuo metu A. Šalna su šeima gyvena Jungtinėse Amerikos Valstijose, treniruoja šios šalies biatlonininkų komandą.

KNYGOS APIE OLIMPINES ŽAIDYNES

Lietuvoje išleista daug knygų olimpine tema. Didžiausio pasisekimo sulaukė LTOK prezidento Artūro Poviliūno knyga „Olimpinė ugnis negęsta..." – apie visus kelius ir klystkelius, siekiant Lietuvos tautinio olimpinio komiteto pripažinimo. Sporto mėgėjų knygų lentynose galima surasti ir autorių kolektyvo parengtą knygą apie Albervilio ir Barselonos olimpines žaidynes – „Lietuva sugrįžo", žurnalistų Aleksandro Krukausko – „Šiltas šaltas Lilehameris", Laimono Tapino – „Karštos dienos Atlantoje", Remigijaus Kazilionio – „Permainingasis Naganas". Šis žurnalistas įsipareigojo parašyti knygą ir apie Sidnėjaus olimpines žaidynes.

Apdovanojimai

Garbingiausias Lietuvos tautinio olimpinio komiteto apdovanojimas – Garbės ženklas.

Ženklas buvo įsteigtas 1994 metais, juo jau yra apdovanoti 26 iškiliausi Lietuvos sportininkai, treneriai, sporto organizatoriai, politiniai veikėjai. Tarp apdovanotųjų – olimpiniai čempionai V. Vencienė, A. Rupšienė, M. Paulauskas, A. Sabonis, Š. Marčiulionis, V. Česiūnas, D. Pozniakas, R. Ubartas, R. Kurtinaitis, dabartinis Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus, buvęs Lietuvos Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas, Seimo pirmininkas V. Landsbergis, TOK prezidentas J. A. Samaranchas, EOC prezidentas J. Roggė, Lenkijos prezidentas A. Kvasniewskis, Latvijos olimpinio komiteto prezidentas V. Baltinšas, Seimo narys G. Vagnorius, buvęs Islandijos olimpinio komiteto prezidentas G. Haldorsonas, EOC generalinis sekretorius M. Pescantė, buvęs LTOK generalinis sekretorius J. Grinbergas, buvęs LTOK viceprezidentas K. Motieka, LTOK generalinis sekretorius P. Statuta, treneris V. Garastas, buvęs Estijos olimpinio komiteto prezidentas A. Greenas, LOA prezidentas P. Karoblis, LSFS prezidentas V. Nėnius.

Ne mažiau solidūs ir kiti LTOK apdovanojimai. Skulptoriaus Stanislovo Kuzmos skulptūrėlė „Šaulys" kasmet įteikiama geriausiam Lietuvos sportininkui. 1994 m. šis prizas buvo įteiktas plaukikui Raimundui Mažuoliui, 1995 m. – dviratininkui Remigijui Lupeikiui, 1996 m. – krepšininkui Arvydui Saboniui, 1977 m. – buriuotojui Raimondui Šiugždiniui, 1998 m. – dviratininkei Dianai Žiliūtei, 1999 m. – dviratininkei Editai Pučinskaitei.

„Olimpinių 2000 m. vartų" prizą gauna LR Prezidentas Valdas Adamkus

1999 m. buvo įsteigtas dar vienas to paties skulptoriaus LTOK prizas – „Triumfas", skirtas geriausiems XX amžiaus Lietuvos sportininkams, sporto vadovams. „Triumfo" statulėlės buvo įteiktos olimpiniams čempionams A. Saboniui, G. Umarui ir D. Pozniakui (sportininkų nominacija), taip pat LTOK prezidentui A. Poviliūnui, treneriui V. Garastui ir Lietuvos sporto pradininkui S. Dariui (po mirties).

Tarptautinio olimpinio komiteto (IOC) ordinu apdovanoti du Lietuvos atstovai: H. Juškevičius (1980 m.) ir A. Poviliūnas (1998 m.).

Tarptautinio olimpinio komiteto (IOC) prizais buvo apdovanoti šie Lietuvos sporto žmonės: „Šimtmečio prizu" (1994 m.) – A. Sabonis, „Olimpinio sąjūdžio vienybės" (1995 m.) – A. Poviliūnas, „Olimpinių žaidynių – 1896–1996" – D. Pozniakas, „Sporto visiems" (1997 m.) – LTOK darbuotojas A. Daumantas, „Sporto ir etikos" (1998 m.) – prof. J. Skernevičius, „Sporto ugdymo" (1999 m.) – prof. K. Miškinis, „Olimpinių 2000 m. vartų" (1999 m.) – Lietuvos Respublikos Prezidentas V. Adamkus, „Sporto ir universalumo" (2000 m.) – buvęs Lietuvos Respublikos Prezidentas A. Brazauskas.

Stanislovas Kuzma ir jo sukurtas „Triumfo" prizas

„Sporto ugdymo" prizas – prof. Kęstui Miškiniui

Tradicija – olimpinę dieną nubėgti 1988 metrus

Olimpinės „Lietuviškos mylios" distancijoje – olimpinis čempionas **Adolfas Aleksiejūnas** (kairėje) ir olimpinis čempionas **Rimas Kurtinaitis**

Viena turiningiausių dienų kiekvienų metų kalendoriuje – Olimpinė diena. Skelbti Olimpines dienas reikalauja Olimpinė chartija. Pirmoji Olimpinė diena Lietuvoje buvo 1989 m. gegužės 13-oji. Vilniuje, ant Gedimino kalno, buvo uždegta Lietuvos olimpinio atgimimo ugnis. Ją uždegė olimpinis krepšinio čempionas Šarūnas Marčiulionis ir perdavė Lietuvos, Latvijos bei Estijos tautų draugystės estafetės dalyviams.

Tradicijos laikomasi – kiekvienais metais trečiąjį birželio šeštadienį, pagrindiniai Olimpinės dienos, kurios devizas „Būk stipri ir dora, Lietuva!", renginiai vyksta Vilniuje, Vingio parke. Sportininkai pakviečiami bėgti „lietuvišką mylią" (1988 metrus) ir 10 000 m distanciją. Panašias sporto šventes tą dieną rengia ir kitų miestų LTOK padaliniai.

OLIMPIEČIŲ PAMAINA

Su Tarptautinio olimpinio komiteto vėliava rengiamos jaunų sportininkų varžybos – Europos olimpinių dienų sporto žaidynės (European Youth Olympic Days). Lietuvos tautinis olimpinis komitetas rūpinasi mūsų sportinės pamainos pasirengimu ir dalyvavimu šiose prestižinėse jaunųjų olimpiečių varžybose. Ketveriose vasaros ir trejose žiemos sporto žaidynėse jau dalyvavo per 100 Lietuvos sportininkų, iš kurių trys lengvaatlečiai – Agnė Visockaitė (200 m), Mindaugas Pukštas (2000 m kliūtinis bėgimas) ir Vytautas Seliukas (šuoliai į aukštį) – iškovojo čempionų vardus.

Agnė Visockaitė

LTOK prezidentas

Artūras Poviliūnas (1951 08 10) gimė Kaune, mokėsi 21-ojoje vidurinėje mokykloje, po to studijavo Lietuvos kūno kultūros institute (1969–1973) ir Sąjunginiame kūno kultūros mokslinio tyrimo institute (aspirantas, 1978–1979). Dirbo Kauno vaikų sporto mokyklos treneriu (1970–1973), LKKI dėstytoju (1974–1976) ir vyriausiuoju dėstytoju (1979–1981), „Atleto" komandos vyr. treneriu, Lietuvos komunistų partijos centro komiteto instruktoriumi (1981–1987), Lietuvos kūno kultūros ir sporto komiteto pirmininko pavaduotoju (1987–1991), Lietuvos Respublikos AT pirmininko pavaduotojo patarėju, LR Prezidento vyr. referentu, Olimpinio fondo pirmininku. Šiose pareigose jis dirba nuo 1998 metų. Lietuvos tautinio olimpinio komiteto prezidentu jis išrinktas 1988 m., Europos olimpinių komitetų (EOC) Vykdomojo komiteto nariu – 1995 m., Pasaulio olimpinių komitetų asociacijos (ANOC) Sporto įrenginių komisijos nariu – 1992 m. Žmona – Laimutė (g. 1951 m.), sūnus – Audrius (g. 1979 m.). Pasaulinė Šventosios dvasios riterių brolija (Confraternity of Knights of the most Holy Trinity) „Už nuopelnus puoselėjant sportą ir darbą visuomenei" A. Poviliūnui suteikė Ševaljė (Chevalier) titulą (1998 m.).

Du TOK prezidento vizitai

Lietuvoje du kartus svečiavosi Tarptautinio olimpinio komiteto (IOC) prezidentas Juanas Antonijas Samaranchas: pirmą kartą – 1992 m. balandžio 5 d., antrąjį – lygiai po penkerių metų (1997 04 05).

Pirmo vizito metu J. A. Samaranchas priminė pažadų karalių – mūsų šalies sporto darbuotojai daug ko prašė, pirmiausia – padidinti Lietuvos olimpiečių kvotą Barselonos olimpinėse žaidynėse, nes lietuviai labiausiai ten norėjo matyti savo krepšininkus... Antrojo vizito metu TOK prezidentas jau meiliau šypsojosi, nes nemažai savo pažadų įvykdė ir todėl išgirdo daug padėkos žodžių. Buvęs Lietuvos Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas įteikė J. A. Samaranchui Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino pirmojo laipsnio ordiną.

TOK prezidentas J. A. Samaranchas olimpinę vėliavą įteikia LTOK prezidentui A. Poviliūnui

Lietovos sportinė delegacija Atlantos olimpinėse žaidynėse

Rodyklė*

* Į rodyklę neįtraukti lietuviški asmenvardžiai.

Padėka

Dorling Kindersley norėtų padėkoti: Sportininkams Robertui Earwickeriui (sunkumų kilnotojas), Rose Hill (parolimpietė), Kathy Read (plaukikė), Anthony Sawyeriui (dešimtkovininkas), Mary Sherman (išjodinėtoja), modeliuotojui Paului Fowleriui, dietologei Jane Griffin (Britanijos olimpinės asociacijos dietologė konsultantė), Sidnio olimpinio stadiono projektuotojams Bligh Lobb Sports Architecture, Converse už sportinių batelių suteikimą Rodyklė: Chris Bernsten

Leidėjai taip pat norėtų padėkoti šiems asmenims ir organizacijoms už leidimą reprodukuoti jų nuotraukas:

Raktas: a=aukščiau; ž = žemiau; c = centras; k = kairė; d = dešinė; v = viršus

Action Plus: Chris Barry 27vd; Glyn Kirk 27žd, 48žk, 55vd; Neil Tingle 26žd, 42žk; Peter Sourrier 34vk; Tony Henshaw 33žd; AKG London: 14žc; Erich Lessing 9vd; John Hios 12žc, 13žc, 14vd, 14cd, 15cd; Musée du Louvre, Paris 30c; Olympia Museum 30cd; Allsport: 17žc, 20cd, 21vk, 32ck, 33vk, 33 žk, 34ck, 56ck; Agence Vandystadt / Bruno Bade 23žd; Clive Brunskill 27vk, 27žk; Gary M Prior 17vd; Gray Mortimore 29vd, 29vk, 29vc, 29cd; Hulton Getty 19cd; IOC / Olympic Museum Collections 4k, 5žc, 6vk, 15žd, 15vk, 16vd, 16žc, 16žd, 17cdd, 17cd, 17c, 17ck, 17ckk, 17cddd, 17vk, 17žk, 18c, 18vd, 19vk, 19žk, 20vk, 22ck, 25vk, 34cdž, 44c, 44ž, 44-45v, 45ž, 46ac, 46c, 46žc, 47žd, 47žc, 47vd, 52vd, 52žk, 53žk, 55žd, 55vk; John Gichigi 37vc; Michael Cooper 37vd; Mike Hewitt 22vd; Mike Powell 22žd, 37cd, 47vc, 58ck; Nick Wilson 54cd; Pascal Rondeau 23vc, 26-27c; Shaun Botterill 26vd, 39vd; Simon Bruty 23cd, 26žk; SOCOG 21vd; Stephen Dunn 54žd; Stu Forster 59žd; Todd Warshaw 29žk; Tony Duffy 21žd, 21ck; Ancient Art & Architecture Collection: 8c, 11cd, 11žk, 13žd, 13k, 16žk; Associated Press: 54žk; British Museum, London: 8žk, 9žd, 10d, 10vk, 11vk, 11žd, 16vk, 30-31ž, 32vk, 43vd; Colorsport: 31cdž, 56cda, 58žk, 59vk; Corbis UK Ltd: 31cda; Deutsches Archäologisches Institut, Berlin: 12c; Empics Ltd: Aubrey Washington 24žk, 31žd; E.T. Archive: 12vk, 18ck; Mary Evans Picture Library: 10ck, 30vd; Sonia Halliday Photographs: 8vd, 50cd; Michael Holford: 10žk, 13vd; Hulton Getty: 50vk, 53cd; Imperial War Museum: 52c; IOC / Olympic Museum Collections: 15žk, 25žk, 32žk, 33vd, 35vk, 43vc, 43c, 46-47vc, 50žd, 51vk, 53žd; The Kobal Collection: Olympia-Film 32vd, 34žc, 35cd; Popperfoto: 15vd, 20vc, 25c, 32žd, 33žc, 34vd, 35žc, 52cd, 53v; Dave Joiner 25žc, 25ažc; Rex Features: Sipa Press 53ck, 54vd; Roger-Viollet: 12žk, 12žd, 14žd; Scala: Museo della Terme, Roma 9k; Science Photo Library: David Ducros 55cd; Philippe Plailly / Eurelios 36žk; Seiko Europe Ltd: 50žk, 50ck, 51žd, 51žc, 51cda, 51vd; Sporting Pictures (UK) Ltd: 35c; Tony Stone Images: Chuck Pefley 58žd; George Grigoriou 59žk; Topham Picturepoint: 55žk.

Atlankai: Action Plus: Neil Tingle antras vcd, pirmas vcd; Allsport: IOC / Olympic Museum Collections antras vc; antras vd, antras cda, pirmas vc, pirmas vd, pirmas ck, pirmas žk, vidus pirmas d, nugarėlė ž; Mike Powell pirmas žd; Pascal Rondeau vidus pirmas ž; IOC / Olumpic Museum Collections: antras ck; NIKE (UK) Ltd: antras vck, pirmas vck; Scala

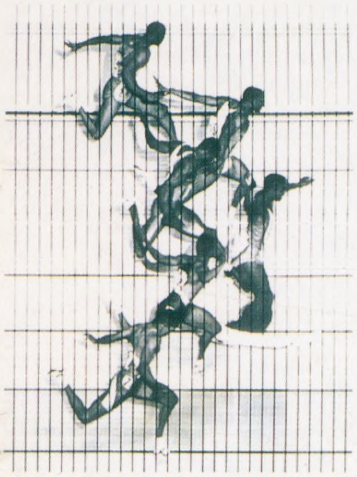
Leidykla „Alma littera" dėkoja „Sportui" ir LTOK už nuotraukas 58–61 p.

ŽVILGSNIS Į PASAULĮ

OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS

Jūsų rankose – naujas, originalus ir įdomus vadovas po olimpinių žaidynių didvyrių pasaulį – nuo antikos laikų iki pat 2000 metų Sidnėjaus žaidynių.

Nuostabios, spalvingos žymių sportininkų, aukso medalių, įvairiaspalvių talismanų ir liepsnojančių deglų nuotraukos suteiks nepakartojamą galimybę pažvelgti į didžiausią pasaulyje sporto šventę.

PAMATYSITE

kaip atrodė senoji Olimpija Graikijoje • kuo sportininkai vilkėjo 1896 metais • kaip gaminami sportiniai bateliai • pirmąjį Fosberio šuolį

PERSKAITYSITE

kaip turi maitintis besitreniruojantis sportininkas • ką reiškia olimpinis simbolis • kaip Smokis tapo 1932 metų žaidynių talismanu • kokios rungtys sudaro šiuolaikinę penkiakovę • apie Lietuvą olimpinėse žaidynėse

SUŽINOSITE

kaip galima sekundžių dalių tikslumu apskaičiuoti sportininkų laiką • kokių specialių medžiagų reikia šiuolaikiniam plaukimo kostiumui • kokios sporto šakos buvo antikinių olimpinių žaidynių dalimi • kas laimėjo daugiausia olimpinių medalių • kokie Lietuvos sportininkai laimėjo olimpinius medalius

ISBN 9986-02-811-6

A DORLING KINDERSLEY BOOK